

ZAVJET

ŠKOLSKI LIST GIMNAZIJE VLADIMIRA NAZORA ZADAR | BROJ 14 | 2017. | ISSN 1332-697X

IMPRESSUM

SPUŽVA – ŠKOLSKI LIST
GIMNAZIJE VLADIMIRA NAZORA ZADAR

Glavni i odgovorni urednik
Rade Šimičević, ravnatelj

Glavna urednica
Magdalena Matas

Zamjenik glavne urednice
Gabrijel Vučetić

Odgovorni urednik
Ante Prtenjača, knjižničar

Adresa uredništva
Perivoj Vladimira Nazora 3
23 000 Zadar

Izdavač
Gimnazija Vladimira Nazora Zadar

Za izdavača
Rade Šimičević, ravnatelj

Novinari
Bruno Viduka, Ivan Knežević, Domagoj Landeka, Doris Grbas, Stefano Franjkić, Ema Sorić, Laura Rebić, Ella Karaban, Dina Uglešić, Martina Radaš, Mihaela Perić, Karlo Gržan, Karlo Miočić

Crteži i ilustracije
Sunčana Brkulj, Laura Rebić, Leonarda Miletić, Manuela Košević, Ella Karaban, Veronika Jurković, Vito Mijailović, Vinona Burela

Naslovница
Izradila Sunčana Brkulj (ideja Gabrijel Vučetić, originalno Led Zeppelin III)
Unutarnja stranica: citate ispisala Ema Sorić.
Zadnja stranica: izradila Sunčana Brkulj,
crtež: „peace sign“ Leonarda Miletić

Fotografije
Internet, ostalo

Nastavnici suradnici
Igor Artić
Sandra Rokov

Lektura
Senka Brkulj
Ivana Brković
Božena Vulić
Ana Kartelo

Grafičko oblikovanje i tisk
Grafikart d.o.o., Zadar

Naklada
500

Čitav svijet sve više lici na kutak,
ne braš uvijek topav, ali ispresjecan
avionskim linijama i rotom.
Tako da se okrećem sveminu.

In ancient cultures bears were
considered equal with men

Ne sanjamo svi jednako i to nikome ne smeta. A zašto svima smetamo kad smo drugačije budne?

SADRŽAJ

4 Uvodnik

ŠKOLSKI PROJEKT

5 „Maraschino“ – istraživački rad
7 Kad izuzetak postane pravilo

IZ NASTAVE

8 Kako i zašto naši učenici uče talijanski jezik

STRANI PRIMJERI STUDIJA I PRAKSE

9 Prednosti i nedostatci studiranja (USA)
11 Praksa u Njemačkoj – „Ausbildung“

INTERVJU S NASTAVNICOM

12 Tihana Magaš, prof. povijesti

AKTUALNO ŠKOLA

15 Posjet „Latici“
15 Obilježavanje dana Down sindroma
15 Zagrlji za Guinness
16 Obilježavanje dana Svih Svetih
16 Večer posvećena majkama u Domovinskom ratu
16 Lampioni za Vukovar
16 Darivanje krvi – maturanti i profesori
17 Kalendar
17 Prirodoslovna lepeza
18 Učenici i profesori u Cernu
20 Učenici velikog srca u gradu heroju
22 Putovanje života

ŠKOLA USPJESI

24 Školski uspjesi 2015/2016
24 Oskar znanja

KULTURA

25 Beat pokret
29 Salvador Dali

GLAVNA TEMA BROJA – „ŠEZDESETE“

- 32 Glazba
45 Intervju Branimir Čakić (GKZD)
47 Glazbeni odjel – medijateka (GKZD)
48 Šezdesete – albumi i singlice
50 Anketa i kviz
52 Era 60-ih
55 Flower Power
56 „I have a dream“
57 Moda 60-ih
59 In memoriam – David Bowie

PROZAIK

- 60 Stepski Vuk – esej
61 Što me čini sretnom
62 Čovjek ili vjeverica
64 Preporuke – knjige
67 Murakami – lik i djelo

KNJIŽEVNA VEČER

- 68 Franko Sorić – „Zazivanje svetih“
68 Tomislav Slavko Zekanović – „Zagrljaj“

FILM

- 69 „Zvizdan“ – Intervju – Tihana Lazović
72 Quentin Tarantino – lik i djelo
75 Crtež i citat „El espinazo del diablo“

PUTOVANJA

- 76 London

POP-UP MUZEJ

- 78 Galerija umjetnina: posjet izložbi „Šezdesete“

A mi koji imamo
toliko prostora
ja tako malo vremena, mi ćemo
biti nomadi.

DRAGE ČITATELJICE I ČITATELJI,

evo nakon nekog vremena opet je među nama naša pomalo zaboravljena Spužva – glasilo naše škole. Ponovno pokretanje tiskanja lista ideja je naših vrijednih učenika koji su jednostavno željeli ostaviti traga ne samo u e-matici i na školskim klupama, već i u posebnom odjelu naše knjižnice za buduće generacije.

List je koncipiran tako da svaki čitatelj može naći ponešto za sebe. Među koricama ovog lista ima školskih događanja, uspjeha učenika, seminara i eu-projekata. Ima glazbe, filma i umjetnosti. Nadalje, u Spužvi ima i putovanja i različitih iskustava s tih putovanja. Ukratko, Spužva će biti prihvaćeno štivo od svih kojima dođe u ruke, a uredništvo lista će se potruditi da svatko od učenika dobije priliku čitati ovaj školski list.

Nadam se kako će ovaj list biti pokretačka snaga za nove ideje i nova događanja na drugom katu zgrade u Perivoju V. Nazora, odnosno našoj školi. Isto tako želim da novi broj izide što prije s novim sadržajima koji će biti isto tako uradak naših učenika i njihovih pogleda na život iz školskih klupa. Djeca su tragači za novim idejama bez obzira koliko neke od njih bile fiktivne i neostvarive.... nama odgajateljima prozor za pogled iz neke druge perspektive i putokaz u kojem smjeru trebamo ići.

Ravnatelj:
Rade Šimičević

Nakon mnogo godina od zadnjeg izdanja, ponosni smo što možemo reći da se naša Spužva napokon vratila! U posljednjih godinu dana naši učenici i knjižničar su redovito mogli, pisali, istraživali kako bi ovaj broj opravdao sva očekivanja i bio na tragu negdašnjih izdanja Spužve, ali i poseban na svoj način. Ovim putem im se zahvaljujemo za uložen trud i vrijeme, kao i našim profesorima za razumijevanje tijekom cijelog kreativnog procesa. Izrazito nam je dragو što je Nazor odlučio vratiti Spužvu i što smo mi dobili priliku urediti je prema svojoj ideji, pa smo zato razmišljali i razmišljali da donesemo nešto novo i... vratili smo se u šezdesete! Odlučili smo otpotovati malo unazad, dalje od modernog svijeta u revolucionarno, šaroliko, povjesno razdoblje našeg postojanja i približiti našim čitateljima kako je to tada izgledalo, stoga su šezdesete glavna tema Spužve. Jedan od glavnih razloga zbog kojeg smo se odlučili za ovu temu leži u činjenici kako puno mlađih nije upoznato s kvalitetnom glazbom i umjetnosti, a mi smo tu kako bismo im pokazali da postoji nešto drugo osim komercijale koja se vrti po radiju i televiziji, te kiča i dekadencije koji su zavladali svud oko nas. Prvenstveno smo se bazirali na umjetnost tih godina pošto je to razdoblje bilo umjetnički jako plodno, no naravno obuhvatili smo i ostale aspekte života tog razdoblja, sve u želji da još jednom odamo

počast tom desetljeću i naučimo, dragi čitatelji, nešto novo, nedostupno u školskim udžbenicima i klupama. Kroz 90-ak stranica koliko časopis sadrži, bit ćete u mogućnosti birati između novinarskih, proznih i likovnih radova naših učenika koji vas neće razočarati. Osvrnuli smo se na naše školske uspjehe unutar, ali i izvan klupa te vam donosimo pogled na studij i praksu u inozemstvu, aktivnosti škole u rubrici "Aktualno škola" i intervju s prof. Tihanom Magaš. Prije glavne teme lista, napravili smo kratki uvod u kulturu kroz Beat pokret i ekscentričnog slikara Salvadora Dalija koji nas dovode do teme broja – do šezdesetih. Šezdesete smo obradili ponajprije glazbeno, i to smo nastojali učiniti temeljito kako biste vi, ukoliko vas zainteresiramo, znali odakle početi. Uz nas, u tome će vam pomoći i gospodin Branimir Čakić, djelatnik Gradske knjižnice u Zadru i pasionirani zaljubljenik u glazbu tog razdoblja, kojeg smo intervjuirali ovom prilikom i koji nam je dao detaljan uvid u glazbu tog razdoblja. Vaše glazbeno znanje možete provjeriti u kvizu, a glazbeni ukus i navike anketiranih učenika naše škole možete provjeriti u anketi. Sadržaj lista pokušali smo učiniti sažetim i upotpuniti ga raznim idejama kako bismo vam privukli pažnju. Nakon teme slijede nam prozni uradci naših učenika, književne preporuke i kratki osvrti na književne večeri koje su se održale u periodu nastanka lista. Nakon knjiga, slijedi svima puno draži – film; ponosni smo na naš nagrađivani film Zvizdan, a još više na intervju s glavnom glumicom, našom Zadrankom Tihanom Lazović. List smo priveli kraj putovanjem u London, i sve popularnijim gamingom. Potrudili smo se da list napravimo sadržajno raznolikim, ali i vizualno efektnim te se nadamo kako će zauzeti pažnju učenika, ali i šire. Zahvaljujemo se svima koji su sudjelovali u izradi lista i svima koji su pomogli na bilo koji način. Više od godinu dana rada urođilo je plodom i svima koji su se ponekad pitali "Kad će taj list?" možemo reći: „Evo ga, tu je.“; Spužva se vratila.

Do sljedećeg broja,
urednica

Tekst
Karlo Gržan i
Andrija Miočić

„Maraschino“ – ISTRAŽIVAČKI RAD

Andrija u državnom arhivu prilikom istraživanja

Prošla godina bila je jako uspješna za nas. Na natjecanju iz povijesti održanom u Šibeniku 13. – 15. travnja prezentirali smo i obranili svoj istraživački rad na temu „Maraschino“ te se vratili kao državni prvaci. Međutim, put do samog vrha nije bio lagan.

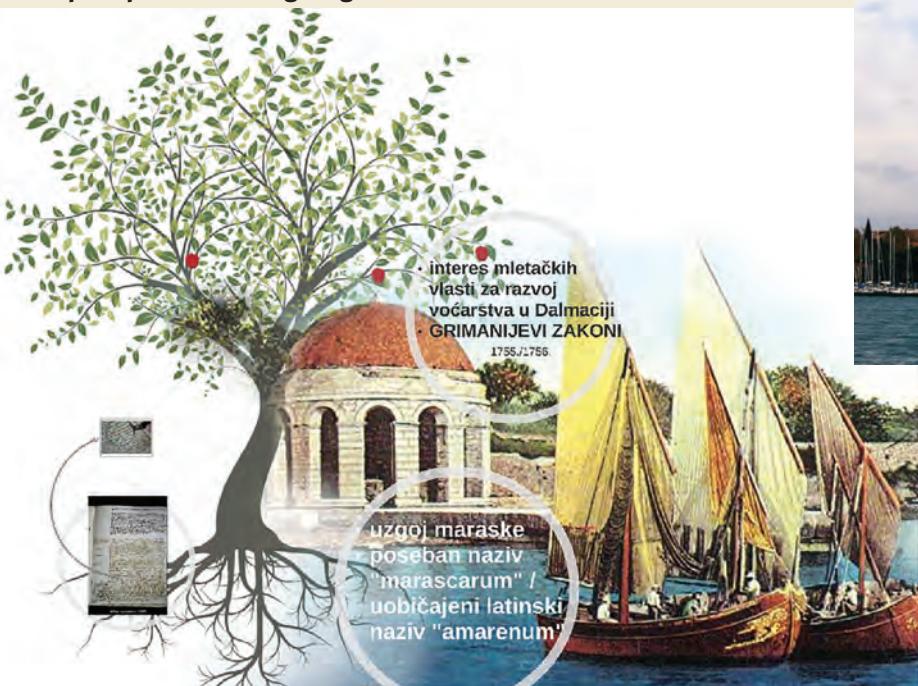
Kad nam je profesor povijesti i mentor Igor Artić ponudio da zamjenimo dvojac koji je prethodnu godinu u istoj kategoriji dobio prvo mjesto s radom „Condura Croatica“, nismo imali ni predodžbu kako to treba izgledati.

Odlučili smo se za temu Maraschino jer on Zadranima služi najčešće kao suvenir, a u uredu zadarskog gradonačelnika doznaли smo da je protokolarni poklon, malo se piye i o njemu se među sa-mim Zadranima ne zna dovoljno. Istražili smo put ovog likera, može se doslovno reći, od prvog stabla višnje maraške u Zadru, proizvodnje koja započinje u 18. stoljeću, pa do postizanja svjetske slave, a danas statusa izvornog hrvatskog proizvoda.

Karlo u samostanu Sv. Frane prilikom istraživanja

Dio prezentacije koju možete pronaći na preziju
<https://prezi.com/swig0bkgni28/maraschino/>

istraživanje je trajalo mjesecima, a najopsežniji posao bio je u državnom arhivu u Zadru gdje smo proučavali fond tvornice Drioli koja više ne postoji. Najveći problem s kojim smo se susreli bio je prevođenje mnoštva dokumenata s talijanskog, engleskog i francuskog 18. i 19. stoljeća. U Veneciji smo posjetili staru klijentelu, čuveni Caffe Florian na Piazz San Marco otvoren 1720. gdje se Marachino i danas poslužuje.

Proučili smo kako je Marachino utjecao na zadarsko gospodarstvo i reputaciju Zadra u svijetu.

Ove godine također radimo na istom projektu. Odlučili smo se na temu Zadar u kontekstu posjeta cara Franje Josipa. Upravo taj posjet u podlozi je imao istočno pitanje, a Zadar je bio centar obaveštajnih službi. Upoznali smo se iz prve ruke s djelovanjem tajne diplomacije i špijunaže. Naravno, proučili smo i brojne protokole. Vidjet ćemo kakav ćemo imati ishod od svega toga, ali nadamo se dobrom plasmanu.

KAD IZUZETAK POSTANE PRAVILO

Tekst
Igor Artić,
prof. mentor

Učenici Karlo Gržan i Andrija Miočić s mentorom Igorom Artićem

Svake godine tisuće učenika, u cijeloj Domovini, na školskim natjecanjima pokazuje znanja i vještine u disciplinama u kojima su najbolji. Mali broj učenika, njih desetak po kategoriji, ima priliku sudjelovati na državnim natjecanjima. Najuspješniji pobjeđuju, a izuzetak vrijedan posebnog divljenja svakako predstavljaju oni učenici koji ponove najuspješniji rezultat. Učenici naše škole, koji se natječu u kategoriji Samostalnih istraživačkih radova iz povijesti, zadnjih godina taj izuzetak pretvaraju u pravilo. Naime, već tri godine zaredom naša škola ima državne prvake na ovom natjecanju.

Istraživački radovi su zahtjevana disciplina koja od učenika zahtijeva znanja i sposobnosti koje izlaze izvan okvira informacija iz udžbenika. Treba proučavati povjesne izvore, tumačiti ih, donositi zaključke te konzultirati stručnu literaturu. Poželjno je poznavati i strane jezike. Učenici koji u tome sudjeluju trebaju biti otvoreni, razgovarati i tražiti savjete znanstvenika te savladati znanstvenu metodologiju. Rad treba biti struk-

turiran i temeljen na rezultatima istraživanja te je sve potrebno potkrijepiti citatima iz korištenih izvora i literature. Na kraju rezultate treba prezentirati. Za to su pak potrebna znanja u korištenju računalnih tehnologija i, svakako, malo glumačkog talenta. Profesoru nije lako prepoznati i naći učenike sa svim tim vrlinama. Međutim, rezultati su pokazali da u našoj školi takvih učenika itekako ima, a kad ih se uspije zainteresirati i pokrenuti, uspjeh ne može izostati.

Seriju uspjeha započeli su Ante Lucin i Lujo Stanišić. Područje njihovog interesa bila je arheologija, a istaknuli su se i praktičnim rado-vima. Proizveli su maslinovo ulje na način kako se to radilo u antici i time osvojili treće mjesto na državnom natjecanju. Sljedeće godine su rekonstruirali život stanovnika antičkog Jadera na temelju materijala iz fundusa Muzeja antič-kog stakla. Tom prilikom napravili su balzame i riblje umake prema antičkim receptima. Napravljen je korak više i osvojeno je drugo mjesto. Vrhunac njihovog rada bilo je istraživanje ranosrednjovjekovnih

hrvatskih brodova – *Condura croatica*. U tom istraživanju povezali su povijest i fiziku. Mjerili su srednjovjekovne brodove izložene u muzeju u Ninu, izračunali njihovu nosivost i maritimne sposobnosti te tako dobijene podatke uspoređivali s opisima srednjovjekovnih pisaca. Time su zasluženo pobijedili na državnom natjecanju.

To je bio vrhunac, Ante i Lujo su maturirali, a ja sam kao mentor smatrao kako više nema smisla sudjelovati na tim natjecanjima jer se bolje ne može. Onda su se pojavili Karlo Gržan i Andrija Miočić. Zavukli su se u Državni arhiv u Zadru, proučavali dokumente, čitali novine iz 19. st., prevodili s talijanskog, francuskog i njemačkog te osmišljavali i stvarali spektakularne prezentacije. Prošle godine pobijedili su na državnom natjecanju objašnjavajući kako je poznati liker Maraschino utjecao na gospodarski, kulturni i urbanistički razvoj Zadra. Tako je škola zadržala titulu najbolje u ovoj kategoriji. Ove godine tražili su razloge boravka cara Franje Josipa u Zadru 1875. godine. Opisali su političke i gospodarske prilike u Zadru i Dalmaciji, uočili suprotnosti različitih političkih stranaka te sve povezali s međunarodnim okolnostima. Istražili su posljedice carskog posjeta na urbanistički razvoj Zadra. Državno povjerenstvo ocijenilo ih je najvišim ocjenama, a za prezentaciju su, također, dobili maksimalan broj bodova. Ponovo su postali državni prvaci što je presedan u dosadašnjih sedamnaest državnih natjecanja.

Karlo i Andrija odlaze iz škole ostavljajući sljedećim generacijama gotovo nemoguć zadatak – biti još bolji. Rukavica izazova je bačena, ako će se usuditi?

Kako i zašto naši učenici uče talijanski jezik

KOLIKO JEZIKA ZNAŠ, TOLIKO I VRIJEDIŠ!

Ta stara uzrečica množe je poticala na učenje stranih jezika. U Zadru i njegovoj okolini davala se prednost učenju talijanskog jezika što, zasigurno, i ne čudi. Povjesna pozadina političkih i kulturoloških zbivanja posebno su pogodovale takvom trendu tijekom gotovo cijelog 20. stoljeća. Zadar je u svojoj burnoj povijesti godinama bio pod talijanskim vlašću. O tome svjedoči i veliki značaj *Zaratina* u razvoju Zadra kakvog danas poznajemo¹.

Krajem prošlog stoljeća talijanski je s lakoćom dopirao do ovdašnjih ljudi i preko glazbe (festival talijanske canzone Sanremo) te filma.

Danas se situacija prilično promjenila. Već krajem 20.st. započinje snažna jezična germanizacija na ovim prostorima, prvenstveno preko engleskog jezika. Hrvatski jezik preplavljuju anglicizmi koji se, napretkom tehnologije, gotovo više i ne prevode hrvatskim inaćicama. Zadnjih godina raste i zanimanje za njemački jezik što možemo pripisati ekonomsko-socijalnom aspektu razvoja našeg društva.

Postjedično, u našim školama, osnovnim i srednjim, primjećujemo pad broja učenika koji izabiru talijanski jezik kao drugi strani jezik. No, tu su i problemi te nedostaci samog nastavnog procesa

kojim se jezik usvaja, a koji se godina ponavljaju.

Takva i slična razmišljanja potakla su me da provedem jednu malu, neslužbenu anketu u jednom trećem razredu jezične gimnazije (slična iskustva sam imala i ranije u brojnim općim i jezičnim odjeljenjima).

Pitala sam učenike zašto im je teško komunicirati na talijanskom i što im je konkretno najteže usvojiti. Moram napomenuti da sam pitanja s namjerom postavila učenicima trećeg razreda jer se s godinama učenja poteškoće povećavaju, dok učenici prvih razreda još uvijek relativno uspješno prate plan i program učenja talijanskog jezika.

Odgovori su bili vrlo konkretni i jasni. Gotovo svi učenici su napisali da im je teško govoriti talijanski, a još teže razmišljati na njemu što je ključno za kvalitetnu komunikaciju. Problem vide u gramatičkim strukturama, posebno združenim zamjenicama, nepravilnim imenicama, brojnim prošlim vremenima, slaganju vremena i upotrebi konjuktiva. Vokabular je preopširan i zato ga oni sami često svode na puko prepričavanje lekcija napamet. Previše ili preveliki fond riječi rezultiraju nemogućnošću tečnog izražavanja. Zaključuju da se cijela komunikacija treba voditi na talijanskom, što je i moja, a vjerujem i želja ostalih profesora jezika. Međutim, kako to postići?! To je vrlo teško i zasigurno me razumiju kolege koji predaju u odjeljenjima gdje ima 25-30 učenika različitog predznanja i ambicija.

Kako pridonijeti kvalitetnijem usvajanju jezika i koje metode učenja primjeniti kako bi se povećala uspješnost u nastavi glavni su motivi pisanja ovog članka.

Glazba je omiljeni medij učenika i kroz učenje talijanskih pjesama vjerujem da možemo povećati interes i razinu usvojenosti jezičnih vještina. Gledanjem talijanskih filmova te čitanjem književnih djela, koja se paralelno obrađuju na satu hrvatskog jezika, može se kvalitetno i zanimljivo ispuniti nastavni sat.

Različitim prezentacijama, kratkim izlaganjima i mini-predstavama pokušala sam potaknuti učenike na aktivno korištenje jezika.

Posjetom Zajednici Talijana² uspjela sam zainteresirati učenike za talijansku kulturu i jezik te smo dogovorili daljnju suradnju u vidu posjeta izložbi i predstava. Dodatna mogućnost je i korištenje njihove bogate knjižnice sa literatom i tiskom na talijanskom jeziku.

Zasigurno je i nova reforma školstva na tragu ovakvih razmišljanja. Uistinu, koja je svrha školovanja naših učenika? Zar puko učenje na tisuće fraza i izraza, vremena i načina koje nisu u mogućnosti staviti u razumljivi kontekst na svom budućem radnom mjestu ili u nekoj drugoj jezičnoj situaciji?

Aktivno, a ne pasivno, znanje jezika bi trebao biti imperativ i cilj u radu s našim učenicima.

BISOGNA ANDARE AVANTI!

Povodom Dana Dantea udruga Dante Alighieri je raspisala natječaj literarnih i likovnih radova na temu „In viaggio con Dante“ na kojem je naša učenica Isabel Pavlović (3. f) osvojila prvo mjesto u kategoriji literarnih radova s radom „Bisogna andare avanti!“.

Ovim uspjehom ostvarila je pravo na tromjesečni besplatni tečaj talijanskog jezika u udruzi.

Dodjela nagrada uz prigodni domijenak održana je u subotu 28. svibnja u prostorijama Zajednice Talijana u Zadru (Comunità degli Italiani di Zara). Čestitamo Isabel i njezinoj mentorici Sandri Rokov, profesorici talijanskog jezika na ovom uspjehu.

¹ Više o ovoj temi može se pronaći u knjizi prof. Gastone Coena C'era una volta una ducal città, Comunità degli Italiani di Zara, 2008.

² Više o zajednici Talijana može se naći na link-u <http://www.comunitaitalianizara.eu/o-nama/>

Tekst
Ivan Knežević

Harvard

STUDIRANJE U SAD-U

Za studij u ovoj državi trebat će vam jako puno vremena i strpljenja. Svi znamo da Amerikanici komplikiraju sve, tako da nemojte očekivati ništa drugo.

Prva stvar, prije prijave na bilo koji College u SAD-u morat će položiti jedan od dva njihova glavna ispita (SAT* ili ACT*). Razlika između ovih ispita je dosta velika, te će vam različiti fakulteti tražiti različiti ispit. SAT je komplikiraniji i od vas traži bolje poznавanje rječnika, stoga ako vam to nije bolja strana, preporučio bih polaganje ACT-a. Dok SAT traži bolje poznавanje rječnika, ACT- traži bolje poznавanje matematike, fizike i kemije.

Nakon što ste položili jedan od ova dva ispita možete se prijavljivati na College. Cijeli popis Collegea u SAD-u možete pronaći na stranici collegeboard.com.

Studiranje u inozemstvu

Svi znamo da situacija u našoj državi nije krasna pa sve više mlađih ljudi odlazi u inozemstvo u potrazi za boljim obrazovanjem. Najčešće destinacije mlađih su Njemačka i SAD. Razlog odlaska u ove države mogućnost je odličnog obrazovanja, a država studentima isplaćuje stipendije. Put do studiranja u inozemstvu razlikuje se među državama, ali nikako nije jednostavan.

KAKO DO STIPENDIJA?

Godina studija na privatnome fakultetu može iznositi i do 50 000 dolara što znači da je većini ljudi to teško priuštiti.

Postoje dvije različite vrste stipendija u SAD-u, a to su sportska stipendija i akademska stipendija. Do akademske stipendije možete doći boljim uspjesima na SAT-u ili ACT-u, te ocjenama i uspjesima iz srednje škole. Do sportske stipendije možete doći ako ste vrlo dobri u nekome sportu te imate puno uspeha. Jako puno Collegea traži talentirane ljude u skoro svim sportovima.

ŽIVOT NA KAMPUSU ILI ŽIVOT U GRADU?

Život na kampusu u Americi je dobro poznat svima koji su gledali bilo kakav film o načinu života na fakultetu u SAD-u, no on ima i svojih loših strana. Prvo, puno je skuplji od života u gradu jer na kampusu nema mjesta za sve studente. Još jedna mana života na kampusu je udaljenost od grada kao i jakoslača povezanost s gradom. Ako živite

Wagner college

Saint Peters University

na kampusu možete skoro zaboraviti subotnje izlaska u grad, osim ako nemate prijatelja koji vozi automobil ili posjeduje stan u gradu.

Život na kampusu ima i svojih pozitivnih strana. Jedna od njih je to što će ste upoznati jako puno novih ljudi. Uzmite u obzir da se College u SAD-u smatra malim ako ima 5000 studenata koji žive na kampusu.

Još jedna dobra strana života na kampusu je to što ste jako blizu fakusa te ne morate putovati svaki dan.

Život u gradu ima svoje dobre i loše strane. Dobre strane su to što je dosta jeftinije od života na kampusu te možete živjeti sami ako to odaberete, dok ste na kampusu u sobi s cimerom. Negativna strana života u gradu je to što svaki dan morate putovati, ali to je tek manja zamjerka. Po mome mišljenju život u gradu bio bi puno bolji izbor.

O iskustvu studiranja u inozemstvu priupitali smo bivšeg učenika naše škole, Marka Kneževića.

Kada si došao na ideju o studiranju u Americi?

Od upisa u srednju školu želio sam studirati u inozemstvu, a Ameriku sam odabrao zato što pruža najbolju mogućnost treniranja i studiranja.

Koliko teško je dobiti stipendiju?

Ako se barem мало potrudite dobit ćete dobru stipendiju. U Americi ima toliko koledža pa jednostavno morate pronaći nešto što će vam odgovarati.

Kakav je život na kampusu?

Život na kampusu jedna je od najboljih strana studiranja. Puno je bolje živjeti na kampusu jer ste uvijek u centru događanja. Upoznat ćete jako puno različitih ljudi sa svih strana svijeta stoga je nebitno kakvih ste interesa jer ćete zasigurno pronaći svoju ekipu.

Koliko teško je bilo završiti studij?

Ne bih rekao da je bilo išta teže od bilo kojega studija u Hrvatskoj, no sve ovisi o tome koliko ste vješti u engleskom jeziku, te o tome što želite studirati.

*SAT-Scholastic Assessment Test -test kojime se procjenjuje iznos stipendije koju pojedinac može dobiti, ovisno o njegovom uspjehu.

*ACT-American College Testing -test procjene kojim se upisujete na koledž, piše se poslije srednje škole.

Praksa u Njemačkoj

„AUSBILDUNG“

Njemačka... U zadnje vrijeme sve se više čuje ime te države, u zadnjih godinu dana iz Hrvatske u Njemačku otišlo je 30,000 ljudi, a sad kako je prošao 1. srpnja i dvije godine od ulaska u EU za Njemačku više ne treba ni radna dozvola, ne mogu ni zamisliti koliko mlađih visoko obrazovanih ljudi će otići u Njemačku u sljedećih godinu dana. Vodeći se onom: Kud svi, tu i mali Mujo, tako sam i ja postao jedan od onih koji su otisli, prateći korake svojih predaka koji su također živjeli i radili u Njemačkoj, ali su se svratiли natrag u domovinu jer kako kažu „nema do našeg Jadrana i kamena“.

Ja nisam otišao trbuhom za kruhom kao većina ostalih, otišao sam odraditi takozvani „Ausbildung“, što bi se moglo nazvati praksom, koje u Hrvatskoj za moju školu (gimnazija) nema, a ako u međuvremenu uleti kakav posao bit će super. Praksa za jezičnu gimnaziju koju pohađam po zakonu nije potrebna, iako sam mišljenja da bi trebala postojati neka vrsta (op.a. s kim ćemo pričati jezike koje naučimo u školi?). „Ausbildung“ nije plaćen, čisto da napomenem. Nisam imao baš puno vremena za raditi jer na kraju kolovoza bila je ekskurzija, računao sam koliko odradim - odradim, nema veze. Radio sam na više mjesta, ali najviše vremena sam proveo na tzv. praksi u jednom internacionalnom institutu u Munchenu. Kad kažem „radio sam na institutu u Munchenu“, zvuči jako lijepo, čak bih i ja pomislio da sam nekakav odlikaš, ali nisam, prva tri razreda prošao sam s više manje čvrstom četvorkom, ako se može reći da je 3.9 čvrsta četvorka.

Naravno, postoji svojevrsna „kvaka“, ne bih upao na ovaj institut da nisam imao „vezu“. Vjerujte mi, ni ovdje nije puno drukčije nego kod nas, veza je sve, možeš imati sve petice, pohvalnice i diplome, ali ako nemaš vezu ništa od posla. Ljudi s kojima sam radio imaju magisterije i doktorate s najprestižnijih svjetskih sveučilišta, jedan je čak nominiran za Nobelovu nagradu. Osjećao sam se pomalo glupasto u društvu takvih ljudi, koji jedan dio tjedna rade na institutu, a drugi provode održavajući raznorazne seminare. Radi se o institutu za inovacije, tako da su to sve bili mahom mlađi ljudi od 25-30 godina, najstariji su imali 35-40 godina, zamislite kad sam ja bio na odjelu s tri doktora znanosti koji su bili svega par godina stariji od mene, redom lumeni koji su preškociči 4-5 razreda (op.a. kod nas ljudi sa 22-23 godine ne mogu dati cijeli prvi semestar, a kamo li imati doktorat).

Također, morao sam potpisati ugovor o povjерljivosti u kojem izjavljujem da ne smijem iznositi nikakve podatke s instituta. Isuse Bože, da vam samo mogu reći kakvih stvari ovdje ima, mogu samo natuknuti da je institut u prošlosti radio s Adidasom, Mercedesom, Bmw-om i tako dalje, pa zamislite što bi se ovdje sve moglo naći.

Sprjateljio sam se s puno ljudi i nisam očekivao da su Nijemci, često definirani kao mrki, ekstra disciplinirani i zatvoreni ljudi ovako simpatični i druželjubivi. Često bi iza posla otisli na pivu, naravno munchenski „paulaner“, tu i tamo bi zalutao „augustiner“, da ne zaboravim napomenuti da je ovdje

piva klasificirana kao prehrabeni proizvod i može se piti sa 16 godina, vino također, čisto da znate. Jedna anegdota kad sam već spomenuo izliske iz posla... S Larsom, prijateljem kojeg sam stekao na poslu sam se dogovorio naći na piću u 19:00h, došao sam pet minuta ranije jer mi je takva navika, kad sam došao blizu „biergarten“ primjetio sam Larsa na kutu jedne zgrade, nisam se htio derati i ispasti nepristojan pa sam samo otišao i sjeo u tzv. „biergarten“. Dakle Lars je čekao pet minuta iza zgrade da bi se točno u 19:00h u milisekundu pojавio ispred mene, dokaz da su priče o njemačkoj točnosti stvarno istinite. Kolege, ako ih mogu tako nazvati i ja smo pričali o svakakvim temama i stvarno se super sprijateljili, moglo bi se reći da smo dijelili puno sličnih mišljenja jer su pravi bavarci svi katolici, pa smo dijelili tu katoličku ideologiju. Većina ljudi na institutu su bili Nijemci, ali bilo je itekako dosta stranaca, čak par i iz Hrvatske, mahom su to bili Turci koji u Njemačkoj čine nešto više od 8% populacije, bilo je još par Amerikanaca, par Talijana i jedan Španjolac. Španjolac mi je bio najdraži, zvao

mena povratka kući, to je 14 sati, ne znam baš puno osoba u Hrvatskoj koje toliko rade. Na „baušteli“ se može pristojno zaraditi, oko 2,000 €, ali ako uračunate troškove života ovde koji se ne mogu mjeriti s bilo kojima u Hrvatskoj, na kraju mjeseca vam ostane oko 200 € uštedevine, ako i toliko. Ako se misli ozbiljnije uštedjeti moraš dijeliti stan s više osoba ili jednostavno raditi 18 sati dnevno, što bi se reklo: tko voli nek izvoli. To su ljudi na baušteli, a ostali, konobar, kuhari, čistačice tzv. „pucfrau“, zarađuju oko 1500€ tako da jedva preživljavaju, ali i jedni i drugi žive za „urlab“, kako naši ljudi ovdje zovu godišnji odmor, inači iskrivljjenica njemačke riječi „urlaub“. Svi, ali doslovno svi čekaju taj dan kad im „urlab“ počinje da odu u svoju domovinu i uživaju u tom kratkom vremenu sreće i zadovoljstva.

U slobodno vrijeme kojeg nije bilo baš puno, većinom bih se odmarao jer nije baš lako biti 12 sati izvan kuće svaki dan, ali uviđek se našlo nešto malo vremena za „basket“, koji je za nas Zadrane svetinja i naravno, nešto malo vremena za gledanje TV-a. Noćni

se Enrique, madridista isto kao i ja, tako da smo imali o čemu razgovarati.

Međutim nije sve tako bajno ovdje, radno vrijeme je od 9h ujutro do 6h popodne s tim da je München ogroman pa mi je do posla koji je u strogom centru grada trebalo 45 minuta podzemnom i nešto malo pješice, sve skupa negdje oko sat vremena. Dakle digneš se u 7h i spremiš se, pojedeš nešto, odeš na posao i ne vraćaš se kući do 7h navečer, na poslu imаш pauzu za ručak, ali ne previše, 45 minuta ili sat vremena, kako gdje, sve u svenu jedan vražji tempo, koji ne može baš svatko izdržati. Upoznao sam puno naših ljudi kojih u Münchenu ima oko 40,000, jedna od najvećih ako ne i najveća zajednica hrvata na jednom mestu.

Redom su mi svi govorili da su priče koje se u Hrvatskoj pričaju o blagostanju u Njemačkoj jednostavno lažne. Ljudi koji rade na gradilištima takozvanoj „baušteli“ rade 12 sati dnevno plus sat vremena do posla i sat vre-

život je super, može se izlaziti svaki dan jer ipak je ovo metropola, ali ja sam izlazio samo petkom ili subotom jer sam radio ostalim dñima. Zbog velikog broja Balkanaca na ovom području neki su došli na ideju naših klubova pa u samom Münchenu ima sedam balkanskih klubova. Kada bih izšao imao sam osjećaj kao da sam u Zadru, samo malo više ljudi i naravno nacija, začudo nema sukoba između Hrvata i Srba, sve su to djeca iseljenika koji rat nisu doživjeli niti su osjetili posljedice.

Sve u svemu bilo je to jedno predivno iskustvo koje nikad neću zaboraviti, malo zavabe, puno rada i nešto malo košarke. Dobio sam preporuke od instituta koje mi zasigurno mogu koristiti pri upisu na faks, ali i budućem zapošljavanju jer ne može baš svatko reći da je sa 17 godina radio na institutu u Njemačkoj. Onome tko se odvazi i ode u ovu zemlju želim puno sreće jer će mu je zasigurno trebati na ovom trnovitom putu do blagostanja.

Razgovarala
Martina Radaš

Tihana Magaš – intervju

Kad bi pitali učenike naše škole koji profesor/profesorica je najzanimljivi, najkreativniji ili najmaštoviti, zasigurno bi dobili mnogo različitih odgovora. Međutim, većina učenika bi se vjerojatno složila oko jedne osobe. Njezin neumoran duh i neiscrpna maštovitost čine da ova škola ima duha. Kad priča o sebi, kaže da joj je najbitnije da ljudi znaju da dolazi iz Osijeka, da ima brata Domagoja, da je majka i supruga te da živi u Ninu. Obožava posao koji radi, voli biti profesorica, a više od svega obožava biti majka. Riječ koja je najbolje opisuje je znatiželja. Uvijek nasmijana, iako kako nepredvidiva kad je učenici naljute. Njeni ime je Tihana Biuk Magaš i profesorica je povijesti.

Koliko dugo radite u ovoj školi?

U ovoj školi radim od 2011. godine.

Jeste li zadovoljni predavanjem u gimnaziji i zašto ste baš izabrali povijest?

Jako sam zadovoljna predavanjem u gimnaziji prije svega jer su učenici prekrasni, a povijest sam odabrala zato što je to moje područje zanimanja još iz 5. razreda osnovne škole i zbog mog profesora Zvonimira Rimca koji je bio savršen pa se još tada javila ljubav za povijest.

Kako Vam je raditi s učenicima?

Prekrasno. Oni jako puno daju meni, ja nešto manje njima pa to sve zajedno ispadne jako lijepo.

Kako se rodila ideja da radite projekte?

Ideja se rodila dok sam ja još išla u srednju školu i uvijek sam htjela neke nove projekte, a išla sam u jednu vrlo kreativnu školu. Moja želja je da učenici zapamte neke stvari, izuzev samog gradiva kojeg će usvojiti na nastavi. Tako da ovo što radimo sa strane će im ostati uspomena i zapamtiti će za cijeli život. Znanja se ionako nadopunjaju svakodnevno.

Otkud crpite inspiraciju za rad na projektima?

Iz svojih učenika, iz života općenito.

Javlјaju li se učenici dobrovoljno za sudjelovanje u projektima?

Javljuju se dobrovoljno i ono što je meni najveće zadovoljstvo je da se uvijek javi previše učenika pa mi to zadaje dodatnu muku jer onda moram smisliti nešto što će uključiti sve njih u te projekte.

Što mislite kakav efekt projekti ostavljaju na njih?

Ono što vidim je njihov povratni feedback koji je dobar i oni jednako uživaju u svemu što radimo, a i mijenjuju se. Vidim jako puno mojih učenika

koji su sad na fakultetima i nastavili su s projektima. I ono što im uvijek govorim je to da im je samo nebo granica i neka nastave s tim. Većina učenika koji su radili na mojim projektima lakše se prijavljuju na Erasmus plus ili slične projekte tako da dosta njih sudjeluje na seminarima izvan Hrvatske. Nedavno je jedna učenica otišla u Litvu. Uglavnom, izrasli su u lijepе, kreativne, pametne i mlade ljudi.

Jesu li Vaši projekti prepoznati izvan

Zadarske županije pa čak i Hrvatske?

Kako reagiraju obični ljudi, koji nisu učenici, na vaše projekte?

Projekti su dosta prepoznati samim time što me jako puno organizacija zove da predstavim naše projekte. O našim projektima pričala sam i u Yad Vashemu primjerice. Neki projekti su došli čak i do Amerike pa je naš video objavljen na internetskom newsletteru u Kaliforniji. Predavanja sam držala velikom broju međunarodnih profesora, kako u Hrvatskoj, tako i vani. Jako im se sviđa taj način rada i način razmišljanja naših učenika.

Koje teme obično obrađujete putem projekata?

Najvažnija su mi ljudska prava, svakodnevni problemi s kojima se susreću učenici, naravno povjesne teme i teme vezane uz Domovinski rat. Opće-

MOJA ŽELJA JE DA UČENICI ZAPAMTE NEKE STVARI, IZUZEV SAMOG GRADIVA KOJEG ĆE USVOJITI NA NASTAVI. TAKO DA OVO ŠTO RADIMO SA STRANE ĆE IM OŠTATI USPOMENA I ZAPAMTIT ĆE ZA CIJELI ŽIVOT. ZNANJA SE IONAKO NADOPUNJUJU SVAKODNEVNO.

S izložbe Anne Frank – povijest za sadašnjost

nito neke životne stvari, poput razvijanja empatije kod učenika.

Zašto toliko inzistirate na temi Domovinskog rata?

Zato što je ta tema itekako bitna, s obzirom da je to ne tako davna povijest, a zapravo svaki povjesničar bi htio imati žive svjedoke nekog vremena. Koliko povjesničara bi dalo sve da imaju živog svjedoka iz npr. bitke kod Waterlooa ili da netko može ispričati kako je to bilo graditi Keopsove piramide i sl. Dakle, ta živa riječ je neprocjenjivo povjesno blago, a mi takvih svjedoka imamo jako puno. Na kraju krajeva, političari danas nameću razna pitanja i dvojbe djeci, a koja никакo ne bi trebali nametati. Ostavljaju u zaduženje generacijama iza nas neke nerazjašnjene stvari, a zapravo bi učenici svojim radom, promišljanjem i kritičkom analizom vrlo bitnih stvari iz Domovinskog rata, ali ne samo Domovinskog rata nego i iz povijesti 20. st. općenito, sami trebali stvoriti sliku. Tek kritičkim promišljanjem mogu postati kvalitetni ljudi, spremni realno i neopterećeno razmatrati sva pitanja koja izazivaju prijepore u društvu. Na taj način neće ostavljati u naslijedstvo svojoj djeci pitanja koja izazivaju sukobe, već će pružiti odgovor na njih.

Amarenina zadarska pustolovina, još jedan Tihani projekt

Kakav utjecaj je rat imao na Vas?

Uh, teško pitanje. Odnosno, moram priznati što se tiče emocionalnog dijela, imala sam vrlo, vrlo teških razdoblja u životu. Zahvaljujući ljubavi svojih roditelja, uspjela sam naravno sve to prebroditi. Mislim da sam puno više naučila cijeniti stvari koje se na oko čine male i nebitne, a zapravo su

izuzetno bitne, a to su osjećaj prijateljstva, ljudska dobrota, suošjećanje. To ostane trajno za cijeli život.

Supruga ste i majka dvoje djece. Je li Vam teško uskladiti posao, obitelj i projekte?

Ponekad da, no kad radiš nešto što voliš, kad nastojiš uključiti svoju obitelj, djecu, supruga pa čak i šиру obitelj

S izložbe Putovanje života

UČENICI BI SVOJIM RADOM, PROMIŠLJANJEM I KRITIČKOM ANALIZOM VRLO BITNIH STVARI IZ DOMOVINSKOG RATA, ALI NE SAMO DOMOVINSKOG RATA NEGOT IZ POVIJESTI 20. ST. OPĆENITO, SAMI TREBALI STVORITI SLIKU. TEK KRITIČKIM PROMIŠLJANJEM MOGU POSTATI KVALITETNI LJUDI.

u sve što radiš, onda ti zapravo nije toliko teško. I kad to što radiš rezultira dobrim ciljem, onda nije veliki problem. Zna biti naporno u smislu nedostatka vremena, ali sve ostalo je jako dobro. Recimo, kad se rade neki projekti svi znaju o čemu se radi i svatko mora dati svoj doprinos.

Često putujete promovirajući svoje projekte, a imate i predavanja. Javlja li se u Vama osjećaj ponosa i zadovoljstva što ste baš Vi kreator svega toga?

Ja sam ponosna zapravo na svoje učenike jer da nije njih ne bih to uspjela realizirati. Ponosna sam što imamo izrazito pametne učenike, entuzijaste, koji daju sve da se projekti realiziraju. Dakle, ono što me čini ponosnom jest to da ti učenici, kada danas-sutra izađu iz ove škole, kažu da su postigli nešto upravo zahvaljujući edukaciji ili iskustvu na nekom našem projektu.

Imate li u planu novi projekt?

Da! I ove godine nastavljamo s nizom projekata, a jedan od njih će biti obilježavanje dana sjećanja na Vukovar i Škabrnju, zatim kalendar koji je ne-

izbjegjan, a kojeg će osmislići učenici naše gimnazije. Imamo jedan veliki prekrasan projekt pod nazivom „Putovanje života“. Riječ je o projektu kojim ćemo, uz neke artefakte, tj. predmete, zemljopisne karte, objasniti zbog čega su ljudi putovali u životu, od neolitičke revolucije do danas. Dakle, obuhvatit ćemo teme vezane uz socijalne, ekonomske i geografske razloge migracija kroz povijest. Ono što je najzanimljivije jest da projekt nećemo raditi sami, već u suradnji s jednom osnovnom školom iz Vukovara. Suradnju ćemo ostvariti na način da će naši učenici podučavati učenike iz osnovne škole kako biti vodič na izložbi. Uz to ćemo „progurati“ i volonterstvo, tj. pomaganje drugima. Naime, odnijet ćemo poklone za socijalnu samoposlužu u Vukovaru i dar za djecu koja, zajedno s nama, sudjeluju u tom projektu.

Međutim, glavni cilj je da se Vukovara i Škabrnje, mjesta koja su bila uništena, ne smijemo prisjećati samo u golemoj tuzi jednom godišnje, već ta mjesta trebaju živjeti tijekom cijele godine. Samo pomažući, odnosno obnavljajući kulturni život i ekonomiju tih gradova, pridonijet ćemo

da oni ponovno počnu živjeti i ići da-lje. Našim malim projektom dajemo svoj doprinos u kulturnom uzdizdanju Vukovara, ne prisjećajući ga se samo prilikom obilježavanja tužnih dana.

Što Vas je potaknulo na tu ideju?

Na tu ideju me potaknulo to da učenike jako zanimaju putovanja te su puni pitanja kad im pričam o nekom svom iskustvu s putovanja. Također, dogodio se i aktualni izbjeglički val o kojem moramo razgovarati i koji je veliki problem, ali vidim da je učenicima velika nepoznanica, odnosno znaju samo ono što im mediji serviraju, a to nikako nije dobro.

Kažu, putovanja nas obogaćuju i koliko upoznamo druge narode i koliko jezika govorimo, koliko smo bogati. Putovanja u životu znaju biti lijepi stvari, ali ponekad, nažalost, i tužne. Iz svega toga ćemo napraviti našu izložbu koja će zapravo dati rezime, od couchsurfinga, putovanja po svijetu vespom i autostopiranjem do neolitičke revolucije i prelaska s nomadskog na sjedilački način života.

Aktualno škola

U PETAK, 04. PROSINCA 2015. UČENICI NAŠE ŠKOLE POSJETILI SU DJEĆI VRTIĆ "LATICA".

Mališanima su donijeli male znake pažnje kako bi im uljepšali vrijeme došašća u njihovom vrtiću. Bilo je sviranja, plesanja i najvažnije ljubavi i iskrenih osmjeha. Uz profesoricu Tihanu Magaš i pedagoginju Maru Štrajn, djecu su razveselili učenici Korina Oltran, Maja Petani, Cheejene Catarruzza Pino, Iris Perišić, Lovre Profaca, Gabrijel Vučetić, Isabel Pavlović, Viktorija Režan i Marija Jović.

21. 3. OBILJEŽILI SMO SVjetski dan Down sindroma.

Datum 21.3. odabran je simbolično: predstavlja 3 kopije 21. kromosoma što je genetska specifičnost osoba sa Downovim sindromom. Tim povodom oblače se rasparane, šarene čarape koje simboliziraju našu različitost, a različitosti čine svjet šarenijim i veselijim mjestom.

I učenici naše škole su obilježili ovaj dan, prigodnim šarenim čarapicama te tako dali svoj doprinos svjesnosti o Downovom sindromu.

NAŠI UČENICI SUDJELOVALI SU U PROJEKTU „ZAGRLI ZA GUINNESS, ZAGRLI ZA RIJETKE“ U SKLOPU MEĐUNARODNOG DANA RIJETKIH BOLESTI.

Na zadarskom Forumu dijelili su zagrljaje, a na javno grljene s porukom pristali su mnogi Zadrani. Svi zagrljaji su i fotografirani, a tek će se vidjeti hoće li biti srušen Guinnessov rekord od 108.121 fotografija zagrljaja.

Cilj projekta je građanima približiti svijest o rijetkim bolestima i smanjiti predrasude.

3. e

U PRIGODI SVIH SVETIH naši učenici i profesori tradicionalno pohode Gradsко groblje, najprije Središnji križ, gdje su položili vijence i zapalili svijeće u čast preminulim hrvatskim braniteljima, zatim i grobove preminulih profesora i djelatnika naše škole.

VEČER POSVEĆENA MAJKAMA U DOMOVINSKOM RATU

U ponedjeljak 16. studenog u večernjim satima učenici naše škole posvetili su dio svog vremena Danu sjećanja na Vukovar i Škabrnju. U Kazalištu lutaka učenicima drugih i četvrtih razreda i njihovim profesorima prikazan je video -Bezuvjetna ljubav kojeg su montirale učenice 3.f razreda Karla Korošec i Dina Uglešić, a u kojem su tekst pročitali Matea Radoš i Mate Anić-Milić. Svoje potresne ali ponosne priče ispričale su braniteljice, ratne majke Nada Morović i Gordana Uskok. Nastupio je i zbor naše škole pod vodstvom Ive Mustać-Klarić, a prigodni govor održao je i ravnatelj Rade Šimičević. Cijelu priču osmisnila je i pripremila profesorica Tihana Maćaš. Poruka ovog događanja jest da je bezuvjetna ljubav jedino što vrijedi. S njom se rađa, živi, radi, ljubi. Bezuvjetno protiv rata, strahote i mržnje. Da se ne zaboravi.

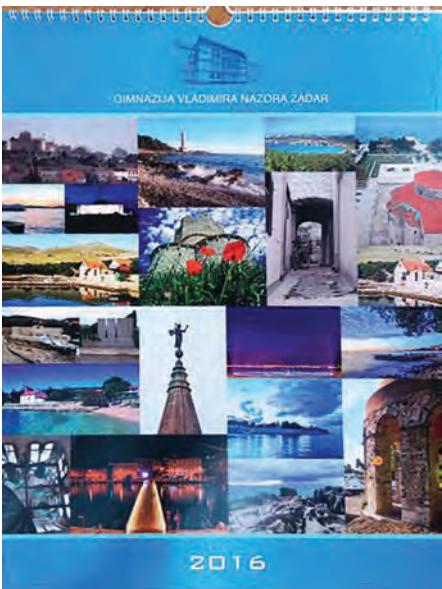

Maturanti i profesori Gimnazije Vladimira Nazora pokazali su da imaju veliko srce i u ponedjeljak, 14. ožujka 2016. sudjelovali su

U AKCIJI DOBROVOLJNIH DARIVANJA KRVI.

Skupljeno je 20 doza krvi, a učenici koji su ovim činom ušli u veliku obitelj dobrovoljnih darivatelja su: Iva Jurić, Božidar Klarić, Roko Oštrić, Jakov Babić, Antonija Brčić, Marko Senkić, Franka Dević, Karlo Gržan, Antonio Šimić, Ana Matešković, Ana Bilać, Matea Janković, Ella Karaban, Antonio Smajić i Josip Šarunić.

KALENDAR

I ove godine učenici 3. i 4. razreda, njih dvadesetak, koji pohađaju dodatnu nastavu iz povijesti odlučili su svoje profesore i obitelji darovati kalendarom za 2016. godinu. Ovog puta kalendar je posvećen Zadarskoj županiji. Svaki mjesec posvećen je drugom mjestu i dijelu naše županije, od otoka preko Ravnih kotara do samog grada Zadra. Na svakoj stranici nalaze se prigodne ilustracije koje je nacrtao učenik 4.d razreda Karlo Gržan u zanimljivim tehnikama i kombinacijama. Tu su i fotografije koje su fotografirali učenici trećih razreda, a sve je popraćeno simpatičnim stihovima. Najzanimljivije fotografije snimila je učenica 3.a razreda Isabella Bajlo.

PRIRODOSLOVNA LEPEZA- RADIONICA U ZADRU

Ovaj projekt Europskog socijalnog fonda u koji je uključena i naša škola doprinijet će sustavnom radu na Cjelovitoj kurikularnoj reformi koja je usmjerena razvoju jezičnih, prirodoslovnih, matematičkih, digitalnih, socijalnih, poduzetničkih i građanskih kompetencija te učenju učenja. Nositelj projekta je Gornjogradska gimnazija Zagreb, a škole partneri su naša škola i Srednja škola Pavla Rittera Vitezovića Senj. Prva radionica za nastavnike održana je u Zagrebu, od 21. do 23. siječnja, u Gornjogradskoj gimnaziji. Druga radionica održana je kod nas od 25. do 27. veljače 2016., a treća u Senju., od 28. do 30. travnja. Cilj ovih edukacija je kroz predavanja, radionice i raspravu osnažiti kompetencije nastavnika u području izrade novih kurikulumi te metoda definiranja ishoda učenja.

LJETNA ŠKOLA PRIRODOSLOVNE LEPEZE - 4., 5. I 6. DAN

U našoj školi je od 15. do 21. svibnja 2016. održana Ljetna škola kemije i biologije projekta „Prirodoslovna lepeza za mlade znanstvenike“ – suvremena nastava za izazove tržišta. Sudjelovala su 24 učenika iz tri škole: Gornjogradske gimnazije iz Zagreba, Srednje škole Pavla Rittera Vitezovića u Senju i Gimnazije Vladimira Nazora Zadar. Šest radnih dana proteklo je u ugodnom i radnom ozračju, vladao je duh prijateljstva i zajedništva, a na brojnim zanimljivim radionicama učenici su stekli nova i primjenjiva znanja iz biologije i kemije putem predavanja, radionica, pokusa i terenske nastave. Radionice su bile koncipirane tako da učenici sve rade sami uz minimalnu pomoć nastavnika, a terenska nastava obavljena je u Solani Nin, Mrijestilištu Cromaris u Ninu te na otoku Ošljaku. Pokusi i radionice koje su učenici odradili su: Cvijet soli, Sveti bombona, Jastučići za grijanje, Koliko brzo izbjeljuje varikina, Umjetna krv, Dobivanje jabučnog octa, Kromatografija biljnih pigmenata, Živi svijet makije i Sekcija svinjskog srca.

UČENICI I PROFESORI U CERNU

Naši učenici **Mikael Marvin** (1.c) i **Niko Škifić** (4.a) u pratnji profesorica S. Šan-go, K. Milković, S. Milković i A. Colić posjetili su **Cern** (akronim od franc. Conseil européen pour la recherche nucléaire: Europsko vijeće za nuklearna istraživanja). Posjet je organiziran od 1. do 5. svibnja u sklopu projekta Prirodoslovna lepeza za mlade znanstvenike – suvremena nastava za izazove tržišta. Osim Cerna učenici su posjetili i Technoramu (švicarski znanstveni centar), Ženevu, Lausanne i Zürich.

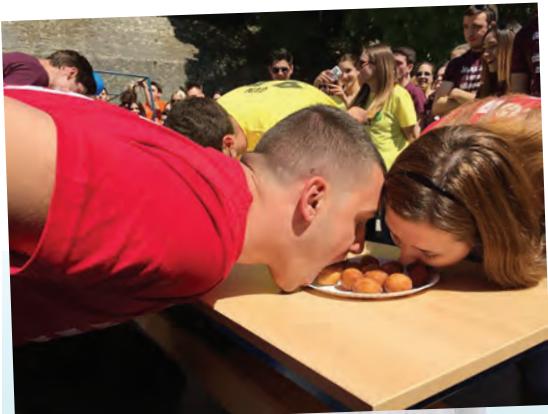
POSJET POLJSKOJ

U sklopu projekta "Prirodoslovna lepeza za mlade znanstvenike – svestrana nastava za izazove tržišta" naše profesorice biologije, kemijske i fizike s učenicama Marijom Vrkić i Anom Matešković od 22.8. do 25.8.2016. posjetile su Poljsku.

LUDIJADA NA NAZOROV NAČIN

U utorak, 17. svibnja naši maturanti oprostili su se od svojih srednjoškolskih klupa tradicionalnim igrama maturanata na igralištu Ravnice. Razredi se međusobno natječu u sedam različitih disciplina, među kojima su najzanimljiviji trčanje u paru sa zavezanim nogama, jedenje fritula i karaoke.

PODJELA SVJEDODŽBI MURANTIMA 2016.

U utorak, 28. lipnja 2016. u crkvi sv. Donata održana je svečana podjela svjedodžbi maturantima i poklon-knjiga najboljim pojedincima koji su u šk. god. 2015./2016. postigli uspjehe na županijskim i državnim natjecanjima. Također su poklon-knjige dobili svi maturanti koji su 4. razred završili s odličnim uspjehom i imali uzorno vladanje.

Naša učenica Ana Matešković u razgovoru s Marshom Ivins

PREDAVANJE "MISIJA SVEMIR"

Dana 23. rujna 2015. godine u prepunoj Multimedijalnoj dvorani Gimnazije Jurja Barakovića predavanje za naše učenike održala je astronautica Marsha Ivins. Ona je jedna od 50 žena koje su posjetile svemir. Postala je astronautica 1984. godine, nakon završene petogodišnje obuke, a u svemiru je proveila 55 dana, od čega je u orbiti oko Zemlje boravila 14 dana u kontinuitetu što je ujedno i njezin najduži boravak u svemiru. Želeći približiti znanost ljudima, diljem svijeta održava popularna predavanja o svemirskim misijama. Uz prekrasne fotografije i video isječke o hranjenju, spavanju i ostalim životnim aktivnostima u bestežinskom stanju, naši učenici uživali su u ovom jedinstvenom predavanju.

UČENICI VELIKOG SRCA HEROJSKOM GRADU

Naši učenici predvođeni ravnateljem i profesoricom povijesti Tihanom Magaš krenuli su danas put Vukovara. Naime, izložba Putovanje života nakon Zadra seli u Vukovar kao poklon naše škole ovom herojskom gradu za njegov Dan, 3. svibnja. Osim eksponata za izložbu, naši učenici ponijeli su i donacije za vukovarsku socijalnu samoposlužu. Našlo se tu nekoliko kutija ulja, šećera, brašna, tjestenine i raznih higijenskih potrepština.

Također je sakupljeno i 1545 kn za Vukovarske leptiriće, udrugu roditelja djece s poteškoćama u razvoju. Iznimno smo ponosni što će naši učenici pokazati međugeneracijsku solidarnost i učenike Osnovne škole Antuna Bauera iz Vukovara kroz zanimljive radionice poučiti tehnikama vođenja kroz izložbu. Najbolja putovanja su ona otvorena i iskrena srca. Sigurni smo da će takvo biti i ovo putovanje.

ŠIME I IGOR U NAŠOJ ŠKOLI

U utorak, 22. studenoga 2016. školu su posjetili naši zlatni dečki, olimpijski pobjednici, jedriličari **Šime Fantela i Igor Marenić**. Maturirali su 2004. godine u 4.c razredu kojem je razrednica bila **Ružica Ivić**. Nakon prijema kod ravnatelja, u zbornici smo im priredili topao i emotivan doček. U razgovoru su se prisjetili raznih zgoda iz svojih srednjoškolskih dana, a porazgovarali su i s učenicima u razredima. Nakon toga smo, zajedno s učenicima Prirodoslovno-grafičke škole i Gimnazije Jurja Barakovića na Pozdravu suncu snimili Milenijsku fotografiju Šime Strikomana. Tijela učenika formirala su oblik njihove jedrilice.

Šime i Igor u druženju s učenicima naše škole

PUTOVANJE ŽIVOTA

Putovanje života izložba je koju su osmislili i realizirali učenici trećih razreda naše škole pod mentorstvom prof. povijesti Tihane Magaš. Riječ je o zanimljivoj izložbi koja se sastoji od edukativnih panela na kojima je prikazano zašto ljudi putuju od pravovjesti pa do današnjih suvremenih putovanja autostopom, biciklom, motorom ili pješice.

Izložba se sastoji od 3 dijela: edukativnih panela, panela na kojima su obrađene teme prirodnih katastrofa i ratnih strahota, panela posvećenog bivšoj učenici naše škole, Tanji Oštarić. Tanja je nakon teške bolesti preniano otišla na mjesto koje ne poznaje ni vrijeme ni prostor, ali je za svog života ostavila dubok trag na sve oko sebe. Svojim tekstovima inspirirala je mnoge

svojom dobrotom, otvorenosću, britkošću i smislu za humor. Danas, njen zaručnik, prijatelji i obitelj nastavljaju njenu dobru životnu priču humanitarnim radom i inspirativnim tekstovima snage i ljubavi. Osim panela, izloženi su i predmeti koji su uvelike olakšavali život i komunikaciju. Treći dio je knjiga "Putovanje života" koja sadrži niz razgovora s putoholičarima koje su učenici vrijedno prikupljali. Posebno poglavje posvećeno je Tanjinim tekstovima kao i tekstovima svih onih kojih više nema, ali su nas svojom posebnošću jako dirnuli.

Izložba je u Zadru održana od 7. do 22. travnja 2016. u crkvi svetog Dominika. 3. svibnja 2016. otputovala je u Vukovar jer su učenici izložbu poklonili gradu Vukovaru povodom proslave Dana grada, 18. studenog. Izložba je bila postavljena u Gradskom muzeju Vukovar. Naši učenici-vodiči pokazujući međugeneracijsku solidarnost održali su radionicu u Vukovaru i poučili mlade Vukovarce uspješnim tehnikama vođenja izložbenim prostorima.

Alan Sorić, Tanjin partner o sudjelovanju na putovanju života

**„JEDAN PANEL NA IZLOŽBI BIO BI POSVEĆEN TANJI, TVOJOJ MALOJ I SVEMU DOBROM
ŠTO JE ONA POKRENULA“ – REKLA MU JE (OP.A.TIHANA MAGAŠ). ALAN JE NASTAVIO:
„SJEDIM U ŠKOLSKOJ KNJIŽNICI, U GIMNAZIJI S DVADESETAK ULTRA MLADIH LJUDI KOJI SU, NA MOJE TOTALNO ODUŠEVLJENJE, ISKRENO ZAINTERESIRANI ZA PRIČU O SAVRŠENOJ LJUBAVI KAKVU ONI JOŠ VJEROJATNO NE MOGU NI ZAMISLITI, O SNAZI O KAKVOJ SE ČITA U KNJIGAMA, O ŽIVOTU, ENERGIJI, ZDRAVLJU, BOLESTI, SMRTI, VREMENU, PA ČAK I NEKIM ŠKAKLJIVIM TEMAMA KOJE NISU ZA JAVNU OBJAVU. ILI, O TUZI I RADOSTI. O SMISLU. SVEMU. LJUDI U NAJAVAŽNIOJ FAZI FORMIRANJA KOJI SE BAVE TOLIKO POZITIVnim TEMAMA, NA NAČIN KOJI JE DOVOLJNO AMBICIOZAN, A NIMALO PRETENCIOZAN ... MA, ČUDO. ČUDO I GOTOV.“**

**PUTOVANJE
ŽIVOTA**

Andrija i Karlo s priznanjima

DOMINACIJA KARLA I ANDRIJE

Na Državnom natjecanju iz povijesti u kategoriji istraživačkog rada, naši učenici Karlo Gržan i Andrija Miočić iz 3.d razreda osvojili su prvo mjesto s radom „Maraschino“. Mentor im je bio profesor Igor Artić. Isti uspjeh, prvo mjesto u kategoriji istraživačkih radova, Gržan i Miočić ponovili su i sljedeće godine s radom „Došaštje njegova veličanstva cesara u Zadar.“ To je druga godina zaredom da su isti učenici osvojili prvo mjesto, a treća godina da su naši učenici pod mentorstvom prof. Artića državni prvacici.

DRŽAVNA PRVAKINJA IZ BIOLOGIJE

Naša maturantica Ana Matešković vratila se iz Đurđevca s Državnog na-

tjecanja iz biologije s diplomom za osvojeno prvo mjesto. Na pisanom testu osvojila je 48 od 50 mogućih bodova. Mentorica joj je bila prof. Sanja Fabac.

LOVRINO 2. MJESTO

Učenik 4.b razreda Lovre Vrkić osvojio je 2.mjesto na državnom natjecanju Opisujemo sustave koje je održano u petak, 18. Ožujka 2016. u Samoboru.

U konkurenciji najboljih 13 rada-va iz cijele Hrvatske, Lovre je u ko-načnici osvojio 85,5 bodova, što ga je za samo 1 bod dijelilo od 1.mjesta. Iz pisanog rada osvojio je 33,8 bodova, iz testa 22 boda i iz javnog izla-ganja 29,7 bodova. Rad na temu „Tu-rizam“ izradio je pod mentorstvom profesorice biologije Sanje Fabac, a u njemu je istražio i opisao ovaj kompleksni i danas izuzetno unosan

sustav koji kao skup odnosa i pojava društvenog i ekonomskog karak-tera milijunima ljudi u svijetu dono-si dobit.

OSKAR ZNANJA

U Velikoj dvorani Ekonomskog fakul-teta Sveučilišta u Zagrebu u četvrtak, 16. lipnja 2016. državnim prvacima na natjecanjima u znanju i učenicima koji su osvojili jedno od prva tri mje-sta na međunarodnim natjecanjima uručeni su Oskari znanja. Skulpture je dobilo 345 učenika i 220 mentora, a među njima je troje naših učenika u pratnji dvoje mentora:

Ana Matešković, učenica 4. e razreda za uspjeh na državnom natjecanju iz biologije, mentorica **Sanja Fabac**

Karlo Gržan i Andrija Miočić, uče-nici 4.d razreda za svoj samostalni istraživački rad na državnom natje-canju iz povijesti, mentor Igor Artić.

POSTIGNUTI REZULTATI EKIPA ŠŠK "V. NAZOR" U Š.K. GOD. 2015./16. ŽUPANIJSKA NATJECANJA

NATJECANJE	MENTOR	OSVOJENO MJESTO
RUKOMET (m)	Loris Vidaković	3.
ODBOJKA (ž)	Jadranka Duvančić	1.
KOŠARKA (ž)	Jadranka Duvančić	2.
ATLETIKA (m)	Jadranka Duvančić	3.
STOLNI TENIS	Loris Vidaković	2.

NATJECANJE U DEBATI

Od 11. do 13. ožujka 2016. u Gimnaziјi Dubrovnik održano je dalmatinsko međuzupanijsko natjecanje u debati 2016. u organizaciji Hrvatskog debatnog društva. Na natjecanju su sudjelovali i učenici naše škole pod mentorstvom profesorice sociologije Gordane Longin Batković.

To su: **Dario Oštrić (3.e), Antonio Kukuljica (3.d), Tonka Junaković (3.e), Dina Uglešić (3.f), Magdalena Matas (3.f), Gabrijel Vučetić (3.f), Stipe Ga-lić (3.e), Dorotea Božanić (3.d) i Andrea Savarin (3.d).**

Teza debate bila je: *Ovaj dom bi bezuvjetno oprostio dugove zemljama srednje niskog i niskog osobnog prihoda koje nisu u stanju same otpлатiti svoje dugove.*

Natjecanje je koncipirano u tzv. Karl Popper formatu, što znači da u debati sudjeluje 6 govornika, po tri u svakoj ekipi (timu). Ekipa koja se zalaže za određenu tezu zove se afirmacija, a ekipa koja negira tezu i pobija afirmacijsku ekipu je negacija.

Svi timovi naše škole bili su vrlo uspješni i nedostajalo im je samo nekoliko bodova do pobjede, a najbolji naš tim pozvan je na državno natjecanje koje će se održati u Zagrebu, 15. travnja ove godine. U timu su Magdalena Matas, Andrea Savarin i Erik Longin iz Prirodoslovno-grafičke škole.

POSTIGNUTI REZULTATI NAŠIH UČENIKA NA ŽUPANIJSKIM NATJECANJIMA Š.K. GOD. 2015./16.

NATJECANJE	UČENIK	RAZRED	MENTOR	OSVOJENO MJESTO
HRVATSKI J.	Marija Vrkić	1.	Senka Brkulj	2.
	Sandro Torić	2.	Tatjana Smith Savić	2.
ENGLESKI J.	Manuela Košević	2.	Maruška Gulin	3.
	Ana Matešković	4.	Tatjana Smith Savić	2.
	Sunčana Brkulj	4.	Maruška Gulin	2.
	Ella Karaban	4.	Ana Bjeliš	2.
	kategorija 2 lista A			
	Doris Vučković	4.	Ana Bjeliš	3.
	kategorija 2 lista A			
NJEMAČKI J.	Stipe Galić	3.	Suzana Matković	1.
	kategorija 2 lista B			
	Dario Oštrić		Suzana Matković	2.
	kategorija 2 lista B			
	Laura Budanović		Suzana Matković	3.
	kategorija 2 lista B			
FRANCUSKI J.	Sara Maraš	3.	Svetlana Pera	1.
ŠPANJOLSKI J.	Mirlinda Maroshi	4.	Sunčica Mustać	3.
	Lucija Kolić	4.	Dubravka Marcelić	2.
	(lista A)			
TALIJANSKI J.	Martina Bašić	3.	Sandra Rokov	1.
	(lista B)			
	Chejenne Cattaruzza Pino	3.	Glorija Ledenko	2.
	(lista C)			
MATEMATIKA	Niko Škifić	4.	Amalija Colić	1.
FIZIKA	Mikael Marvin	1.	Katarinica Milković	2.
	Marko Đerđa	1.	Katarinica Milković	3.
GEOGRAFIJA	Martina Radaš	3.	Irena Pavić	1.
	Moreno Longin	4.	Zoran Samardžija	2.
	Vanessa Kotlar	4.	Zoran Samardžija	2.
POVIJEST	Mia Radeljić	3.	Tihana Magaš	1.
	Mario Zrilić	4.	Igor Artić	1.
ISTRAŽIVAČKI RAD	Karlo Gržan i Andrija Miočić	4.	Igor Artić	1.
FILOZOFIJA MEĐUŽUPANIJSKO	Vanessa Kotlar	4.	Zoran Supičić	3.
	Manuela Slavica Košević	2.	Sanja Fabac	1.
BIOLOGIJA	Andrea Babić	3.	Marija Nižić	1.
	Ana Matešković	4.	Sanja Fabac	1.
	Vanessa Kotlar	4.	Sanja Fabac	3.
DEBATNI KLUB	Magdalena Matas, Andrea Savarin, Dario Oštrić, Antonio Kukuljica, Tonka Junaković, Dina Uglešić, Gabrijel Vučetić, Stipe Galić, Dorotea Božanić i Erik Longin *	3.	Gordana Batković Longin	Pohv. rad
	Manuela Slavica Košević	2.		
	Lucija Čulina	1.		
	Olivia Ivanka Jurković	1.		
	Valentina Sikirić	2.		
	Vito Mijailović	2.		
	Lovro Krpina	3.		

Beat generacija

Tekst
Ema Sorić

Ilustracije
Laura Rebić („Buddha“) i
Vinona Burela („Beats“)

“Knjige su bolje od filmova”. Tu sam rečenicu toliko puta čula da više ne mogu prepoznati tko to uistinu misli, a tko samo pokušava ispasti načitan. Moram priznati da sam ja također imala razdoblje izgovaranja ove glupe rečenice bez da sam shvaćala o čemu pričam. Onda se pojavio interes za pametnjim stvarima od laptopa i prepustila sam se čitanju svega što mi dođe pod ruke. Naravno, ne opovrgavam činjenicu da svi mi volimo ponekad pogledati film koji traje dva sata umjesto da čitamo knjigu dva dana. No tu se gubi ona ljepota skrivena iza korica koje čekaju u knjižnici koja – da, još uvijek postoji. Usprkos tome ispostavilo se da nekad možemo otkriti nešto novo gledajući film koji je u ovom slučaju bio o knjigama. Konkretno ne samo o knjigama, već o cijelom pjesničkom pokretu koji se javio 50ih godina prošlog stoljeća, za kojeg mi, učenici srednje škole u našim klupama nismo imali prilike čuti. Pitate se kako je to moguće kada nas obasipaju raznoraznim gradivom? Moguće je zbog toga što se kroz stvaralaštvo ove generacije pjesnika provlače homoseksualnost, eksperimentiranje s drogama i stil života koji jednostavno nije prihvaćen u današnjem, a pogotovo tadašnjem društvu.

NOSITELJI GENERACIJE

Sama srž te grupe bili su Jack Kerouac i Allen Ginsberg dok su William S. Burroughs, Lucien Carr, John Clellon Holmes i Neal Cassidy uz njih dvojicu činili originalnu postavu beat generacije. Također je bitno spomenuti Garyja Snydera koji se priključuje ostalima malo kasnije u San Franciscu gdje su prvi put njihova djela predstavljena javnosti. Mislim da je dosta faktografskih podataka jer mi nije cilj nabrajati pisce i djela. Ono što ovu grupu čini zanimljivom je njihov način života i sam početak stvaralaštva.

NOVA VIZIJA

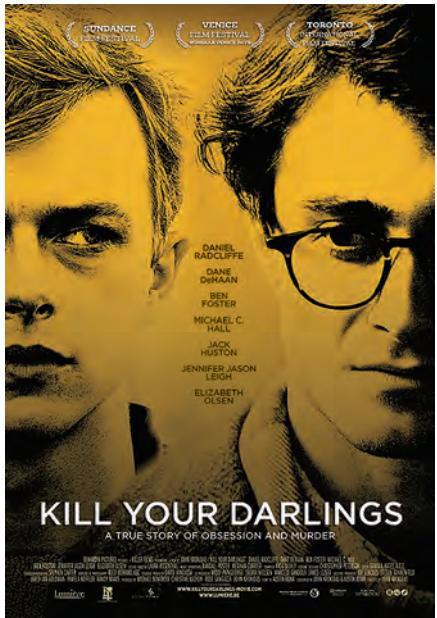
Mladi pjesnici su se upoznali na Sveučilištu Columbia. Oni su počeli odbacivati stara pravila, sve ono što je do tada vrijedilo u književnosti za njih kao da nije postojalo. Na početku je Carr došao na ideju “Nove vizije” koja ima tri obilježja koja se provlače kroz njihovo stvaralaštvo. Prvo je ogoljevanje njih samih što su izveli otvorenim pričanjem o homoseksualnosti. Da bi se u potpunosti mogli izraziti bilo je potrebno igrati na kartu iskrenosti pa i čak kada se radi o seksualnosti koja je u tom razdoblju bila tabu tema. Zatim dolazi do aspekta u kojem je značajno zastupljena droga kao svojstvo za proširenje rastrojstva njihovih osjeti-

la. Oni drogu nisu gledali kao ovisnost, već kao sredstvo koje im pomaže pri stvaranju umjetnosti. Zatim, odmicanje od konvencionalnog morala zaokružuje ove dvije stvari koje se isprepliću međusobno, ali i kroz njihova djela.

BITNE GLUPOSTI

Osoba koja ih je uvela u taj svijet je David Kammerer koji je bio jako privržen Carru, štoviše nije ga bio u stanju pustiti na miru. U taj dio priče se uklapa Carrova rečenica koja mi je ostala u glavi gledajući film “Kill your darlings” kojeg vam toplo preporučam: “Find what you love and let it kill you”. Iako ovo nije izreče-

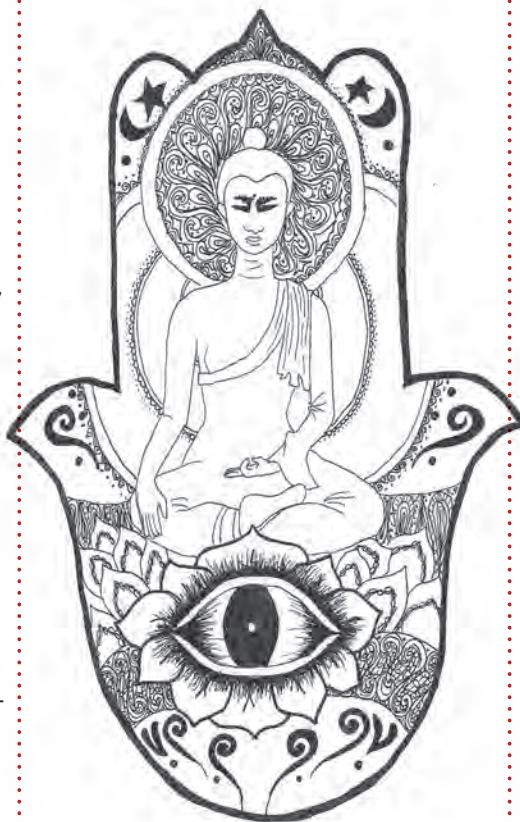
no doslovno, u Krammererovom slučaju je bilo. Carr ga je ubio te je osuđen za ubojstvo drugog stupnja zbog prošlosti sa Krammererom prepune psihičkog zlostavljanja i uskraćivanja privatnosti i slobode. Zajedno s njim, uhićen je bio i Jack Kerouac koji je pomogao Carru riješiti se trupla. Potaknuti ubojstvom Kerouac i Borroughs su surađivali u pisanju romana koji je posthumno objavljen, naziva "And the hippies were boiled in their tanks". Kerouac se kao predstavnik beat generacije zalagao za drugačiju, antikomformističku ameriku prepuštu idealu, poezije, glazbe i slobode što se očitava u djelu "Na cesti" koje predvodi ovaj pokret i prozvan je "biblijom" Beat generacije. Uz "Na cesti", jedno od najvažnijih djela je i Giensbergova poema "Howl" koja se smatrala neprimjerenom zbog prizora koje se provlače kroz nju. Mislim da već sami možete zaključiti o čemu se radi. Rado bih citirala, ali djelo je još uvijek apsolutno neprimjereni da bi se moglo ubaciti u školski časopis. Ali zato evo jedan primjer citat kroz kojeg možemo vidjeti stanje njegovog uma vjerojatno izazvano narkotičkim sredstvima:

Čitajući njegovu zbirku pjesama ostala sam oduševljena koliko i zgrožena. On je bacio sve moguće na papir i to bez imalo srama, što ga čini posebnim.

**"BE CAREFUL, YOU ARE NOT IN
WONDERLAND
I'VE HEARD THE STRANGE MADNESS
LONG GROWING IN YOUR SOUL
BUT YOU'RE FORTUNATE IN YOUR
IGNORANCE".**

BUDIZAM

Također se u njihovim, ali i djelima ostalih, vidi utjecaj budizma. Pisci ovog razdoblja tzv. "The beats" su se smatrani tragačima za duhovnošću i kovačima novog načina svijesti što je proizašlo iz prakticiranja već spomenutog. Oni su napravili budizam zanimljivim u krugovima intelektualaca i umjetnika predstavivši im riječi kao što su "mantra" i "karma" te su jedan od razloga zbog kojih je budizam danas poznat zapadnjačkoj civilizaciji. Giensberg je napisao pjesmu o kremaciji Chogye-ma Trungpa koji je bio učitelj budizma, ali ujedno i pjesnik i umjetnik. *"I noticed the palanquin, an umbrella, the stupa painted with jewels the Colours of the four directions. Amber for generosity, green for karmic works, I noticed the white for Buddha, red for the heart."* Zajedno s Giensbergom mnogi od njih su pobegli od svojih nemirnih misli i pronašli novi način gledanja svijeta. Glavni cilj im je bio isprazniti um i po-

stići "zen". Ako ne znate što je to točno, pronašla sam definiciju koja to lijepo objašnjava – otpuštanje iluzije i viđenje stvari bez ometanja vlastitih misli. Dakle pokušavali su zatomiti svoje nemirne misli koliko uz budizam, toliko i uz opijate, ali kako se kaže: cilj ne bira sredstva.

GLAZBA I "THE BEATS"

Vjerojatno ste primijetili da "The beats" nisu živjeli konvencionalnim načinom života, već bi se prije reklo da su rock zvijezde. Za čudo im a nešto istine u ovoj mojoj tvrdnji, nisu oni bili rock zvijezde, ali su bili prijatelji s njima i svojim stvaralaštvom utjecali na mnoge poznate glazbenike tog doba. Žalosno je to što smo za njih čuli, ali za ljudе koji su ih inspirirali nismo. Da ne okolišam to su bili članovi The Beatles, Bob Dylan, Jim Morrison i ostali ne manje bitni, ali u svakom slučaju manje poznatiji dijelovi glazbene scene.

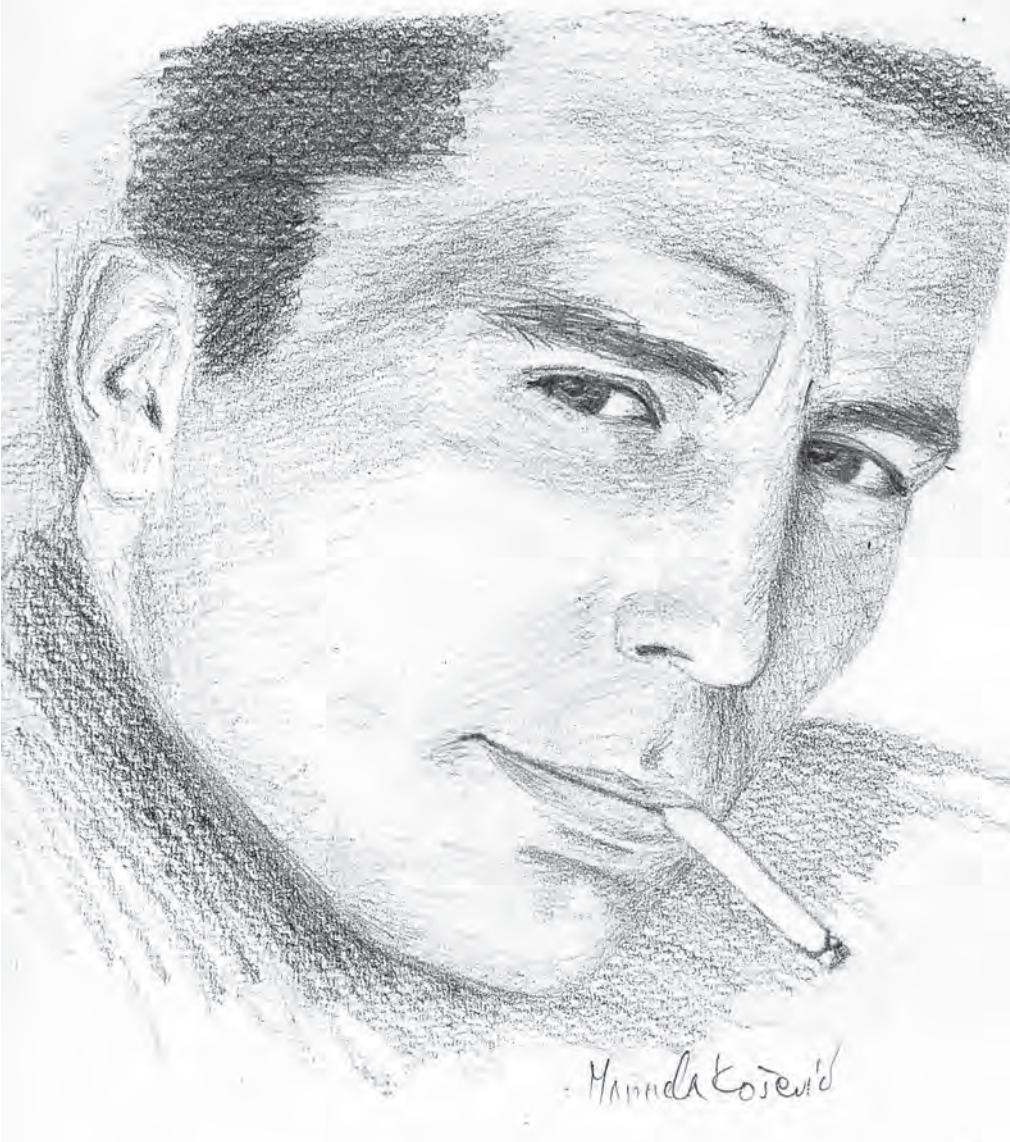
Polako se približavam kraju iako naravno ima još toga za napisati, ali ako vas što pobliže zanima sami ćete potražiti na internetu jer bi se o ovome mogla napisati knjiga, a ne članak od tisuću i nešto riječi. Sve u svemu bitno je da ste sada upućeni u bar jedan mali dio ovog desetogodišnjeg pokreta za kojeg se nadam da će se uvesti u škole jer je bitan za nove generacije koje su toliko u svom svijetu da više ne znaju kako izaći iz te imaginarnе stvarnosti.

"The beats" nas uče tome da mislimo izvan okvira i ne prilagođavamo se onome što je očekivano od nas, već da se udaljimo od svega što nam je nametnuto i otplovimo u neki bolji svijet koji može biti samo u našoj glavi, ali i ne mora. Naravno nije se nužno drogirati da bi to postigli već drogu možemo shvatiti kao metaforu za neke druge pojave koje su oko nas, a ne primjećujemo ih. Treba čitati knjige, ne trošiti vrijeme na glazbu koja je "in", nego na onu koja nam se sviđa i znači nešto, pronaći inspiraciju u šetnjama po prirodi ili samo običnim druženjem s prijateljima u kafiću koji nam je drag. Neka to bude naš bijeg koji nas oslobađa od svega i uz koji možemo otpustiti nametnuto iluziju stvarnosti, kao što su to radili Giensberg, Kerouac i ostali prije pedeset godina.

Tekst
Doris Grbas

Ilustracija
Manuela Košević

JACK KEROUAC

„JEDNOG DANA NAĆI ĆU RIJEČI I ONE ĆE BITI JEDNOSTAVNE.“ OVA REČENICA, KOJU JE PRIJE 58 GODINA NAPISAO JACK KEROUAC, SAVRŠENO OPISUJE MOJU MISIJU I POTRAGU. POTRAGU DA PRONAĐEM RIJEČI KOJIMA BIH OPISALA OVOG DINAMIČNOG PISCA KOJI JE OSTAVIO VELIK UTJECAJ U SVIJETU KNJIŽEVNOSTI, ALI I U DRUŠTVU.

Kao jedan od glavnih predstavnika i pionira beat generacije, Kerouac je postigao najveću slavu tijekom života. No nisu ga sviu američkom društvu smatrali pozitivnom ličnošću. Za neke su beatovci poput komunizma bili jedna od najvećih prijetnji američkoj kulturi. Njihova inovativnost i želja za izražavanjem stvarnosti u njenom najsurovijem obliku, prikazivanjem „divljih dječaka“ koji slobodno eksperimentiraju s drogom i alkoholom iz čiste značajke, uzrokovala je netrpeljivost mnogih. Ali bez obzira na negativne stavove i loša mišljenja koja su vladala o Kerouacu njegovom pokretu, on se uspješno suprotstavio konvencijama i konformizmu američke kulture i postao jedan od najpoznatijih radikalnih književnika 20. stoljeća.

Kad bih u detalje opisivala svaku crticu iz Kerouacova života i najbržim bi čitačima trebalo puno da dođu do kraja, ali ipak, evo nekoliko detalja. Dijete kanadskih imigranata iz Quebeca, Jack Kerouac, rođen je kao Jean-Louis Lebris de Kerouac 12. ožujka 1922. u Lowellu u državi Massachusetts, gradu u kojem je na početku 20. stoljeća prevladavala nezaposlenost koja je s vremenom pogodila i obitelj Kerouac. Iako se od djetinjstva zanimalo za književnost, upis na sveučilište omogućio mu je sport. Dobio je sportsku stipendiju od sveučilišta Columbia na kojem je njegova sportska karijera počela i završila. Nakon što je odustao od školovanja pridružio se američkoj vojsci, ali ni tamo nije doživio velike uspjehe, već je bio časno otpušten. Još kao dijete, Jack je stvarao važna prijateljstva s drugim dječacima, što se nastavilo tijekom cijelog života. Tako je ranih 40-ih upoznao Luciena Carra koji ga tada upoznaje s Allenom Ginsbergom i Williamom S. Burroughsom i ostalo je, kako kažu, povijest. Zajedno s njima pokreće književni pokret koji nazivaju beat pokretom ili beat generacijom te postaje njezin najpoznatiji član. Iako je Jack

Kerouac napisao brojna djela, komercijalan uspjeh doživio je s romanima *Na cesti* i *The Dharma Bums*.

Na cesti, roman spontanog pripovjednog stila, napisan u jednom dahu na roli papira dugoj trideset metara, bez odvojenih paragrafa ili razmaka, nakon nekoliko izmjena postao je njegovo najpoznatije djelo koje je kao kulturni klasik promijenilo svijet. Prema riječima Williama S. Burroughsa, ovaj klasik poslao je bezbroj nemirne i nezadovoljne djece na put koji je čekao na njih još prije Kerouaca. Mnogi od pripadnika beat generacije koji su bili i njegovi bliski prijatelji, služili su kao inspiracija za likove, te su mnogi zapravo i bili njegovi likovi. *Na cestije* bio predmet kritičkog proučavanja još od dana kad je objavljen. U osvrtu za *New York Times* Gilbert Millstein kaže da je „njegovo objavlјivanje povijesni događaj“. Izdavanje knjige uzrokovalo je veliku strku u javnosti zbog nekih opisa i događaja u djelu koji danas više nisu toliko šokantni. Više nismo iznenadeni seksom ili drogom, alkoholizmom ili iskorištavanjem i istraživanjem osobne slobode. Razni događaji koje proživljavaju glavni likovi više nisu skandalozni kao nekad, danas prelazimo preko njih i koncentriramo se na vanvremensku priču o prijateljstvu i potrazi za otkrivanjem nečeg smislenog i bitnog.

Jack Kerouac, često opisan kao misaon, usamljen i melankoličan čovjek, slavu doživljenu nakon romana *Na cesti* nije dobro prihvaćao. Sve se više odavao piću, postao je paranoičan, bojao se kritičara, političkih figura, čak i prijatelja. Sve je češće zlostavljalao tijelo konzumiranjem velikih količina alkohola i droge. Njegovo izmučeno tijelo konačno se pobunilo 28. listopada 1969., kad je preminuo od unutarnjeg krvenja uzrokovanih cirozom.

Iako je Jack Kerouac ikonička figura u svijetu književnosti i

u kulturi uopće, njegov život je upravo to; život, nimalo jednostavan ili lak. Kao savršen primjer čovjeka punog mana, proganjanog sjećanjima i vizijama u potrazi za Bogom, Kerouac utjelovljuje konfuziju i teškoću života prisutnu u svima nama. Iako ga ne možemo pronaći u našim udžbenicima ili razgovorima, njegov se utjecaj očituje u književnosti, filmu i glazbi, u glazbenicima poput Boba Dylana, The Beatles i The Doorsa koji su prisutni u našim životima i danas. O Jacku Kerouacu i o samoj Beat generaciji, o ljudima koji su mi-

jenjali društvo oko sebe, koji su prelazili granice i razbijali standarde ne znamo puno, ali oni su još uvijek u našem svijetu. Njihovo stvaralaštvo vječna je inspiracija drugim piscima i umjetnicima, a njihov duh zauvijek je prisutan u svakoj pobuni i buntu.

KAO ŠTO JE JACK KEROUAC JEDNOM REKAO, „...I NITKO, NITKO NE ZNA ŠTO ĆE SE DOGODITI IKOME OSIM BIJEDNIH KRPA STARENJA...“ PA ZATO „ŽIVI, PUTUJ, DOŽIVLJUJ, BLAGOSLOVI I NEMOJ ŽALITI“.

Tekst
Laura Rebić

Ilustracija
Manuela Košević

SALVADOR DALI

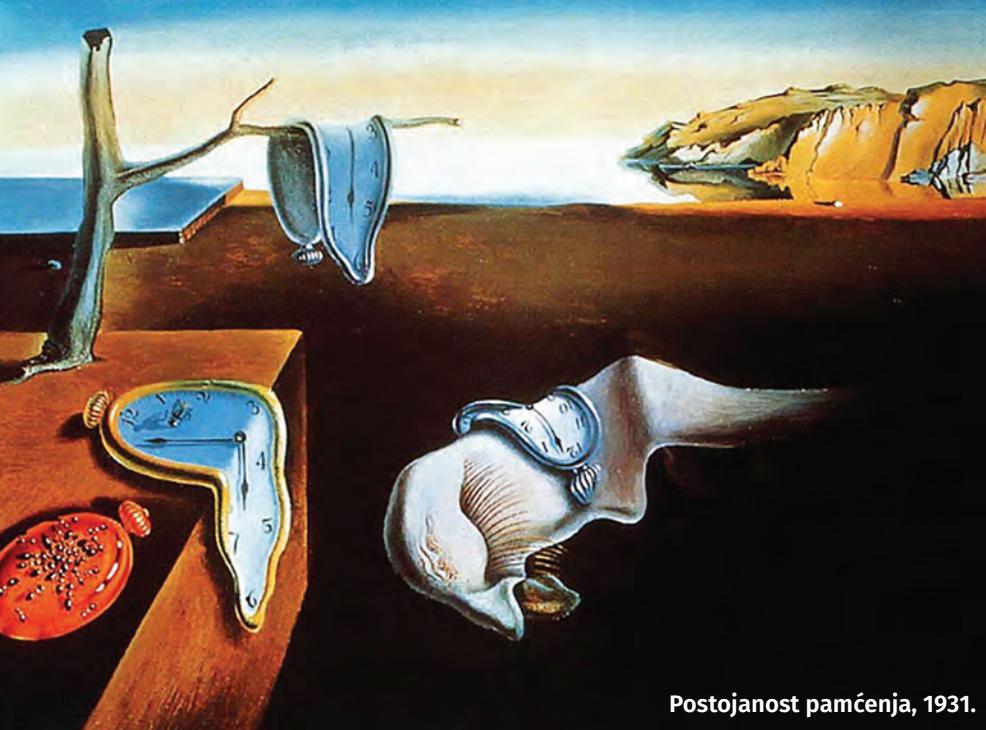
DUGI PLAŠT, ŠTAP TE UVIJENI BRKOVI SIMBOLI SU NAJSLAVNIJE FIGURE U POVIJESTI MODERNE UMJETNOSTI, "OCA NADREALIZMA" SALVADORA DALIJA. ROĐEN JE U ŠPANJOLSKOJ 1904. GODINE GDJE BI ZAVRŠIO STUDIJ UMJETNOSTI DA NIJE BIO IZBAČEN ZBOG SVOG BIZARNOG PONAŠANJA I NAČINA ODIJEVANJA TE UVJERENJA KAKO UČITELJI NISU DORASLI NJEGOVOM INTELEKTU, A UZ TO JE I SMATRAO DA NISU DOVOLJNO KOMPETENTNI KAKO BI GA OCJENJIVALI. ON JE BIO PARADOKSALNA LIČNOST, ŽIVOPISNA I PARANOIČNA. VOLIO SE HVATATI U KOŠTAC S DRUŠVENIM TABUIMA. NJEGOVO STVARALAŠTVO MJEŠAVINA JE ZNANSTVENOG I LAIČKOG, STVARNOG I UMJETNOG ŠTO SE MOŽE VIDJETI IZMEĐU OSTALOG U DJELIMA "POSTOJANOST PAMĆENJA", "METAMORFOZA NARCISA", "SAN UZROKOVAN LETOM PČELE OKO NARA, SEKUNDU PRIJE BUĐENJA" TE "TELEFON SA SLUŠALICOM OD JASTOGA".

Usvoje vrijeme nije bio baš prihvaćen jer su ga intelektualci smatrali klaunom, a suvremenici luđakom te je bio osuđivan zbog svoje teatralnosti, sklonosti novcu te potpore koju je davao Hitleru i Francu. Dali je u ranoj fazi bio inspiriran apstraktnom umjetnošću sunarodjaka Pabla Picasso i Joana Miroa, a eksperimentirao je i s raznim avangardnim stilovima. On službeno postaje nadrealist 1929. godine kad se preselio u Pariz. Skoro sva njegova djela imaju simboliku u sebi. Primjer toga su njegovi "tekući satovi" koji se prvi put pojavljuju na slici "Postojanost pamćenja (mekani satovi)", a simboliziraju Einsteinovu teoriju kako je vrijeme relativno, a ne fiksno. Zanimljivo je to da mu je ideja za tu sliku pala na pamet kad je jednog dana u kolovozu buljio u komad sira. Osim satova, česti motivi u Dalijevu stvaralaštvu su slon, jaje, mrav, puž te skakavac. On jaje povezuje s nečim očinskim, no koristi ga kako bi simbolizirao ljubav i nadu. Mravi simboliziraju smrt i jaku seksualnu žudnju, skakavac je simbol straha i ispravnosti, dok je puž povezan s ljudskom glavom, a to je došlo od njegovog prvog susreta sa Sigmundom Freudom.

Inače, Dali je imao potrebu maštovita djela učiniti bizarnima kako bi na sebe privukao što veću pozornost, što je ljutilo mnoge pobornike njegove umjetnosti jednako kao i kritičare. Njegove bilješke sadrže anegdote u kojima priča kako je izgovarao politički radikalne parole ne zbog svojih uverenja, već više zbog toga da bi šokirao javnost, a to je pak bilo u skladu s njegovom privrženošću dadaizmu.

Osim u likovnoj umjetnosti, Dali se okušao i u kiparstvu ("Nosorog" 1956.), književnosti ("Dnevnik genija" 1964.), kazališnoj umjetnosti ("Balet o Gali" 1961.), ali i filmskoj umjetnosti. Surađivao je s Waltom Disneyjem na nikad dovršenom, za Oscar nominiranom animiranom filmu "Destino". Također je surađivao sa slavnim Alfredom Hitchcockom na filmu "Začaranja" iz 1945., a tu je i "Andaluzijski pas", film na kojem je radio (ali i glumio u njemu) sa svojim dobrim prijateljem Luisom Buñuelom. Film je digao veliku prašinu zbog svoje ekstravagantnosti te zbog uvodne scene u kojoj jedan lik mlađoj djevojci reže oko britvom. Ta je scena ušla u povijest kao najšokantnija.

Netom prije početka Drugog svjetskog rata, Dali bježi sa svojom mužem Galom u Ameriku gdje nastavlja

Postojanost pamćenja, 1931.

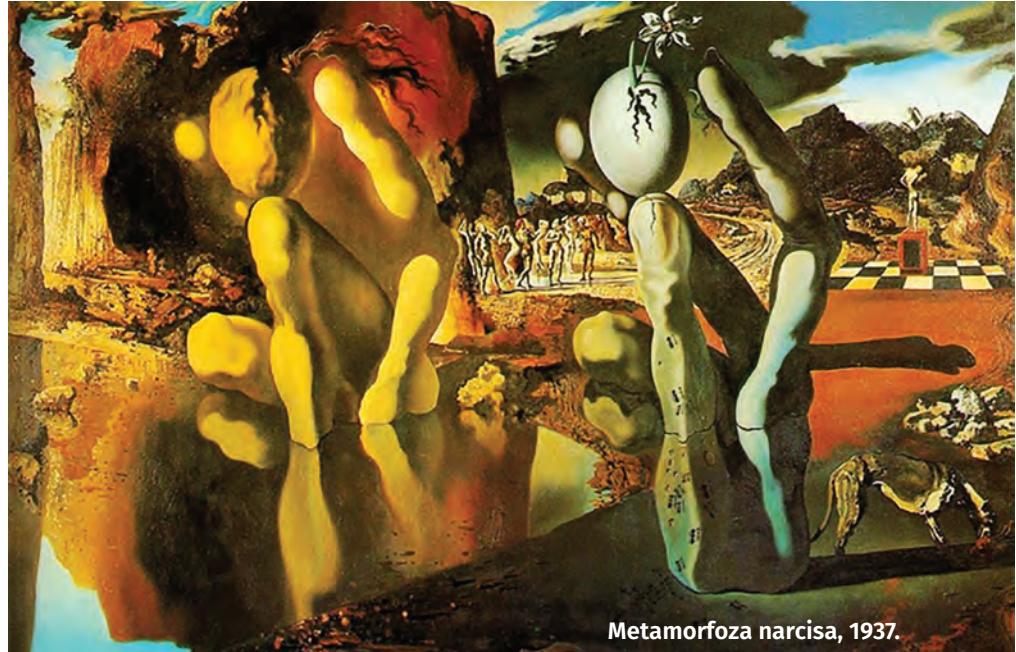
San uzrokovani letom
čeće oko nara, sekundu
prije budjenja 1944.

Telefon sa slušalicom od jastoga, 1936.

Scena iz filma Andalužijski pas

Metamorfoza narcisa, 1937.

raskalašen život. Tamo se sprijateljio sa slavnim osobama poput Elvsa Preseleya, Johna Lennona, Davida Bowieja te Andyja Warhola. Sam Andy priznaje kako je Dali izvršio velik utjecaj na njegovo stvaralaštvo.

„Avida Dollars“ je jedan od Dalijevih nadimaka. To je zapravo anagram njegovog imena koji je osmislio Andre Breton nakon što ga je izbacio iz nadrealističke škole (u koju ga je sam i uveo), a može se prevesti kao „željan dolara“ jer je Breton smatrao kako je novac jedina stvar do koje je Salvadora Daliju stalo.

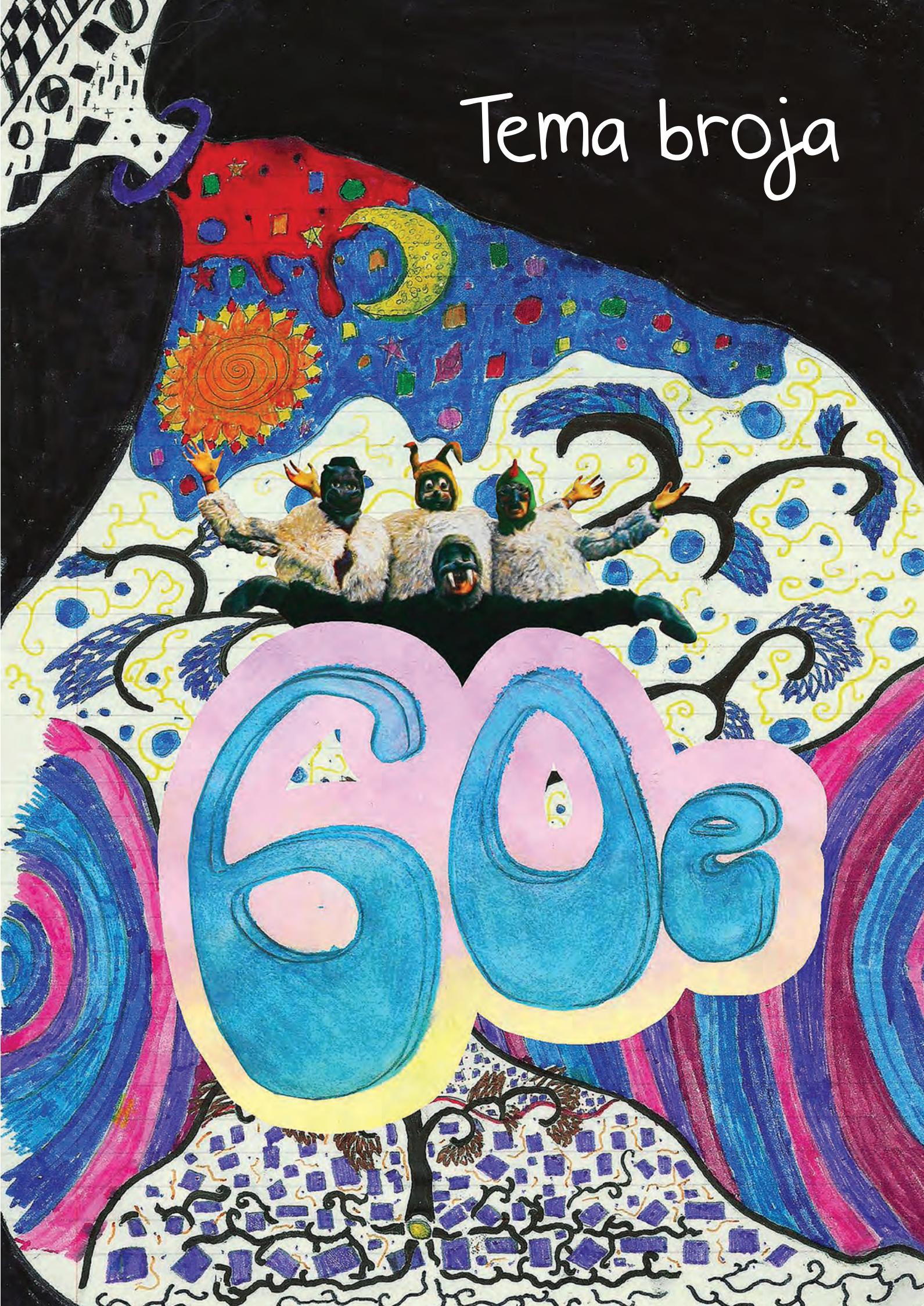
Za kraj želim izdvojiti neke zanimljivosti i anegdote iz njegovog života. Naime, Dali je imao istoimenog starijeg brata koji je umro devet mjeseci prije njegova rođenja. Umjetnik je izjavio: „Sličili smo si kao dvije kapi vode, no imali smo različite odrage.

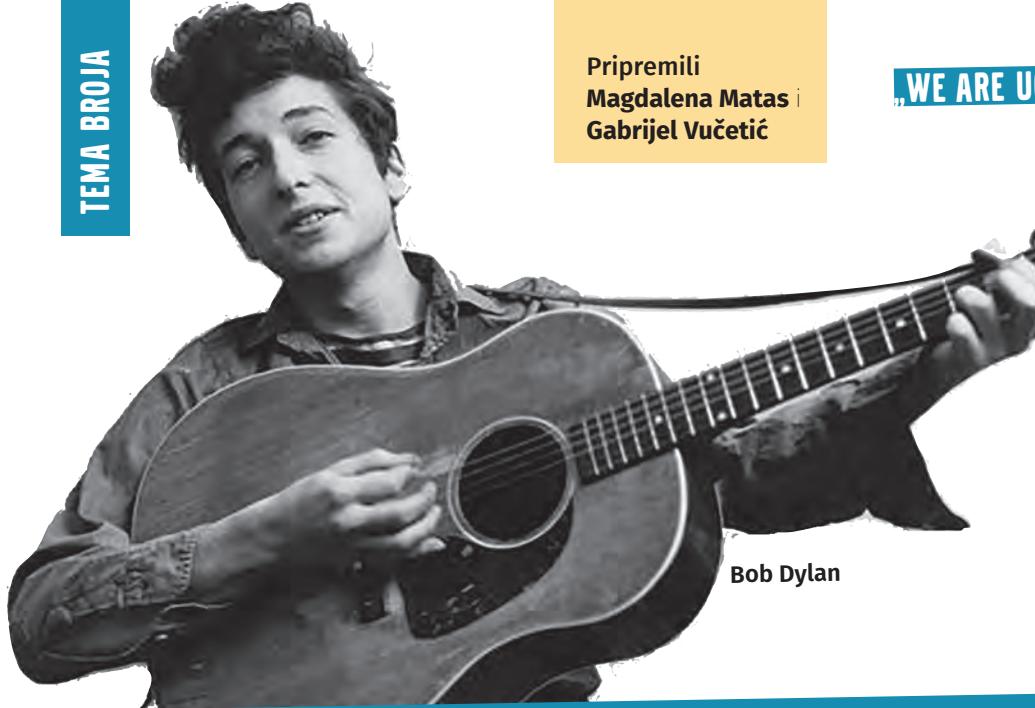
On je bio prva verzija mene, no previše koncipiran u potpunosti“. Još jedna zanimljivost jest ta da je Dali bio veliki obožavatelj Adolfa Hitlera. Jednom je izjavio kako često sanja o njemu na način kako muškarac sanja o ženi. Čak je naslikao Hitlera. Slika se zove vrlo jednostavno „Hitler masturbating“, no nažalost ništa na slici nije nadrealističko, već uistinu prikazuje što govoriti samo ime slike. Nadalje, Yoko Ono je jednom ponudila \$10 000 slavnom umjetniku da joj proda jednu dlaku sa svoga brka. Kako je on bio uvjeren da je Yoko vještica te da želi njegovu dlaku kako bi izvodila vradžbine, odlučio se na prevaru te joj dao suhu travku. Yoko nikad nije posumnjala da je bila prevarena. Ta anegdota, baš kao i sljedeća, pokazuje koliko je Salvador Dalí volio novac. Dakle, ova neobična ljestnost imala je zanimljivu taktiku nepla-

ćanja računa. Naime, vrlo često je vodio velike grupe ljudi na skupe večere. Kad bi došao red za plaćanje računa, Dali bi bezbrižno izvadio ček te napisao punu cijenu računa. Kad se uvjedio da ga konobar gleda, na poleđini bi nacrtao neku sitnicu, potpisao se te predao ček. Bio je svjestan toga kako nijedna normalna osoba neće unovčiti ček na kojem je famozni umjetnik nešto nacrtao, tako da je gotovo uvijek izvukao besplatnu večeru.

Ova ekscentrična ličnost zasigurno je imala osebujan, bizaran život. Unatoč teškoj osobnosti, u životu je imao sve što mu je trebalo – ljubav, novac te pozornost svijeta. Salvador Dalí umire 23.1.1989. godine u Figuerasu od srčanih problema i to svega nekoliko godina nakon što je preminula njegova srođna duša Gala.

Tema broja

Pripremili
Magdalena Matas |
Gabrijel Vučetić

„WE ARE UGLY BUT WE HAVE THE MUSIC“

LEONARD COHEN

postiže svoj puni sjaj i to razdoblje možemo nazvati vladavinom rocka; vječni klasici, ikone i kontroverze tog razdoblja odlaze u povijest i ostaju zapisani u knjigama, dokumentarcima, ali i sjećanjima njihovih obožavatelja i svih glazbenih znalaca, a njihova glazba nastavlja živjeti. Konačna potvrda formatu rock glazbe je i nedavni Nobel Bobu Dylanu koji je, zasigurno, trebao doći i ranije. Me-

KORIJENI ROCK'N'ROLLA

Američka kultura je do početka 50-ih godina 20. st. bila podnjena kao i njezino stanovništvo. Temeljila se na tradiciji donešenoj od strane Europljana (najviše Irci i Englez) te strogo odvojenoj kulturi koju su donijeli afrički robovi. Obzirom na rasne predrasude bilo je zabranjeno spajanje tih dviju bogatih kultura sve do određenog razdoblja kad su rasne barijere djelomično srušene i rodio se rock'n'roll – sinteza dviju glazbenosuprotstavljenih tradicija. Izražajan i melankoličan crnački blues, s delte rijeke Mississippi, spojio se s tada popularnim bjelačkim napjevima poznatima kao country i stvorio naj-

raznolikiji i umjetnički najpotpunići glazbeni žanr – rock. Osim što vuče korijene iz bluesa i countrya, prisutni su i zvuci jazza te etno glazbe, ponajprije karakterističnih afričkih ritmova i napjeva. Kasnije se rock spaja s ostalim ritmovima te postupno nastaju folk rock, blues rock, jazz rock, a krajem 70-ih razvija se niz podžanrova poput glam rocka, hard rocka, punk rocka te mnogih drugih.

Rock je također bio sredstvo identificiranja mladih u borbi protiv sustava pa možemo zaključiti da je, osim glazbene, kojom je očaravao i šokirao publiku, imao i sociološku vrijednost. Tijekom 60-ih i 70-ih

đutim, glazba se danas svela na komercijaliziranu pjesmu iza čijeg prirodnog teksta i najjednostavnije moguće glazbe stoji tim od tridesetak ljudi.

Jim Morrison, John Lennon, Muddy Waters, Dylan, Cohen i ostali, u svoju glazbu unosili su dio sebe i zato se njihova ostavština očuvala do danas. S druge strane, današnji moderni, komercijalni hitovi traju dok se ne izbací sljedeći takav. Zbog ovih razloga vam želimo približiti ideju rock and rolla, perjanice, čiji su se nositelji poistovjećivali, živjeli i djelovali u skladu s njom.

ŠEZDESETE – BUNTOVNO DESETLJEĆE

R elativno mirno (poslijeratno) razdoblje 50ih godina u američkoj povijesti mijenja početak novog desetljeća; buntovnih šezdesetih koje su obilježene pobunama, protestima i najvećim glazbenicima svih vremena koji su ostavili neizbrisiv trag u povijesti glazbe... Nezadovoljstvo uzrokovano slanjem mladih Amerikanaca u središte Vijetnamskog rata dovelo je do rađanja pokreta otpora tzv. hipija koji su tijekom godina postali više od

pokreta; oni su način života. Odbacuju materijalno i teže duhovnom, bore se za mir u svijetu i ljubav među svim ljudima te možda ono po čemu su najpoznatiji; odbacuju vlast i bore se protiv sustava i politike.

Ustlijed toga nastaju razne protestne pjesme poput "Fortunate Son" benda Creedence Clearwater Revival iz Kalifornije koji su i danas jedan od najvećih rock bendova tog razdoblja pa su čak uvršteni i u rock&roll kuću

slavnih. Mnogi ne znaju, ali pjesma "Proud Mary" (koja je najprepjevаниja pjesma ikad) je upravo njihova, a ne od Tine Turner kao što dosta ljudi misli. Otprilike u isto vrijeme, također u Kaliforniji, nastaje još jedan legendarni bend The Doors s još legendarnijim frontmenom Jimom Morrisonom. Proobili su se na tadašnju glazbenu scenu hitom "Light My Fire" s prvog albuma "The Doors" koja se tjednima nije skidala s top ljestvica. Specifičan

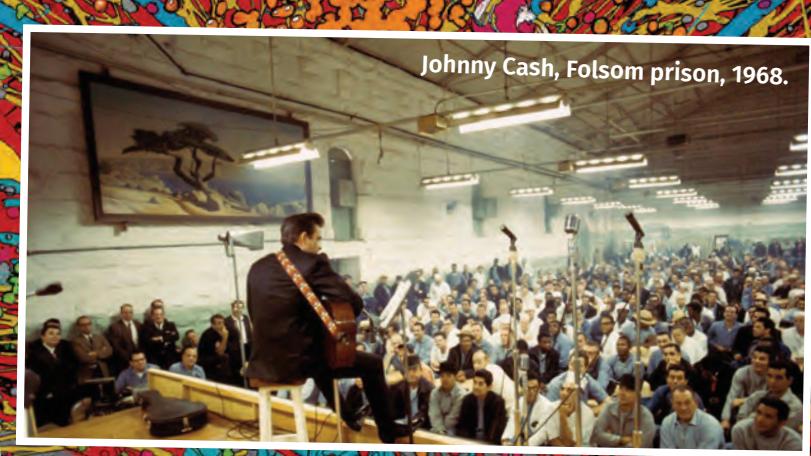
Creedence Clearwater Revival, The Ed Sullivan Show, 1969.

Jimi i The Who

Janis Joplin

Johnny Cash, Folsom prison, 1968.

zvuk, tekstovi koji su bili čista poezija i Morrisonova karizma učinila ih je najpopularnijim bendom tog razdoblja, ali i u današnje vrijeme ne ostaju zaboravljeni. Drugi studijski album "Strange Days" također ne zaostaje za prvim albumom pa se mnogi kritičaru slažu kako je upravo ovaj album najbolji album grupe. No, svjetlu budućnost je donekle poremetila Morrisonova ovisnost i sve veći incidenti na koncertima na kojima je često nastupao pod utjecajem droge i alkohola. Pretjerano korištenje takvih sredstava dovelo je do depresije, promjene imidža i konačno smrti; Jim Morrison je pronađen mrtav u kadi u hotelu za vrijeme boravka u Parizu 1971. godine. Time su se Doorsi raspali, a Jim se pridružio Klubu 27 u kojem je već bila još jedna velika umjetnica tog razdoblja, Janis Joplin; bjelkinja s glasom crnkinje kako su često znali govoriti za nju. Uzor joj je bila Bessie Smith, najveća jazz i blues pjevačica svih vremena, stoga je i Joplin naginjala na blues rock, ali i tada popularan acid rock. Prepostavlja se da je tragično preminala uvezši preveliku dozu heriona. Iz ovog perioda šezdesetih godina nikako se ne smije izostaviti Jimi Hendrix, najveći gitarist svih vremena i vječni uzor budućim(i prošlim) generacijama gitarista. Ne samo što je sam naučio svirati gitaru(i to lijevom rukom), već je na svojim nastupima svirao Zubima i iza leđa, što samo potvrđuje njegov jedinstveni i neponovljivi talent. Nažlost, i on se pridružio Klubu 27 i ostavio nam hitove poput "Voodoo Child", "All Along the Watchtower", "Hey Joe", "Wild Thing" i ostale, te solo dionice koje ostavljaju bez daha.

Beatlemania

S DRUGE STRANE „BARE“

S druge strane „bare“, na Otoku, rock scena je također bila jaka; dominiraju bendovi poput kultnih Beatlesa, može se slobodno reći najpopularnijeg benda svih vremena jer rijetkim je uspjelo da izazovu takvu manju kod publike kao što su oni uspjeli (postoji i službeni riječ za to tzv. "beatlemania", izraz za tisuće obožavatelja koji su vrišteli u stopu pratili ovu grupu). Sastav su činili John Lennon, George Harrison, Paul McCartney i Ringo Starr, a svoju karijeru su započeli svirajući u klubu The Cavern u Liverpoolu. Otpočetka su zaludili cijeli svijet svojim hitovima "Love Me Do" i "Please Please Me" s istoimenog albuma, a isto su nastavili i s albumima "Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band", "Help" i "Abbey Road". Zavidne i virtuozne gitarističke vještine Georga Harrisona popraćene ludim bubnjevima Ringa Starra savršeno su ukomponirane s vokalnim dionicama Lennona i McCartneya koje su glasovnim harmonijama kreirale zvuk "najvećeg benda svih vremena". Iako su Beatlesi prestali djelovati kao grupa još 1970. godine, sve ih je ponovo ujedinila vijest o ubojstvu Johna

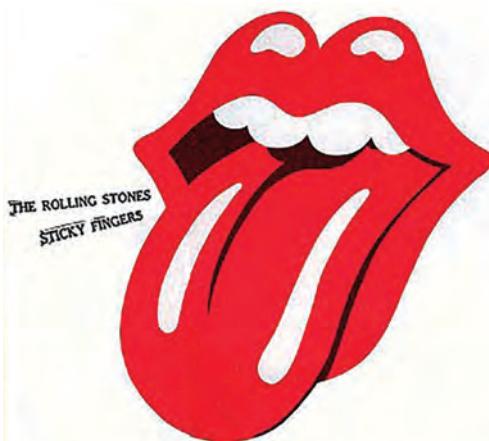
Lenno-

na 1980. godine; po povratku u svoj stan 8. prosinca ubijen je od strane poremećenog obožavatelja Marka Davida Chapmana koji ga je istog dana ranije zatražio autogram. Cijeli svijet bio je šokiran i shrvan gubitkom ovog glazbenika, ikone ali i čovjeka prije svega. Osim Beatlesa, popularni su bili i Rolling Stonesi.

Led Zeppelin, smatraju se prvim heavy metal bendom, uz Black Sabbath

Iako su kao i velika većina tadašnjih glazbenika imali problema s ovisnostima o drogama, pogotovo gitarist Keith Richards, mora im se čestitati na više od 20 izdanih studijskih albuma kao i na upornosti jer se nisu raspli kao mnogi rock sastavi. Njihov logo "Tongue and Lip Design", dizajn Johna Paschea prvi put se pojavljuje na albumu "Sticky Fingers", a do danas je vjerojatno jedan od najupotrebljivijih logoa na majicama, šalicama, bilježnicama i slično. Krajem šezdesetih na scenu dolazi Led Zeppelin koji se, uz Black Sabbath, smatraju prvim heavy metal bendom; prednost u ovom žanru ipak dajemo Sabbathu koji su doslovno definirali pojmom heavy metala s oštrim zvukom i poprilično mračnjačkim tekstovima. Nešto prije osnutka ova dva benda, točnije 1964. dolazi

rock sastav koji uvodi novi medij; rock operu - riječ je o grupi The Who; smatraju se jednom od najutjecajnijih i najuspješnijih grupa šezdesetih godina prošlog stoljeća. Potpuno drukčiji zvuk od The Who razvio je Pink Floyd, još jedan u nizu velikih bendova šezdesetih godina prošlog stoljeća; specijalizirali su se za psihodelični i progresivni rock, dobro osmišljenim live nastupima i tekstovima koji su filozofskog karaktera. Njihovu glazbu dosta treba razumjeti da bi doživljaj bio potpun. Ne koriste se vokalnim akrobacijama koliko eksperimentiranjem sa zvukom i kreativnošću kad su u pitanju koncerti jer svaki nastup mora imati nekakvu priču. Prema njihovoj rock operi "The Wall" snimljen je i film, a izvedba uživo je bila popraćena zapanjujućim efektima. To djelo govori o glavnom liku koji se zove Pink. Uvelike baziran na Watersovu osobnom životu, Pink se bori sa životom od malih nogu - gubi oca u ratu ("Another Brick in the Wall"), biva zlostavljan od učitelja ("The Happiest Days of Our Lives"), odgajan od majke koja se prema njemu odnosila prezaštitnički ("Mother") i kasnije ostavljen od supruge ("Don't Leave Me Now"). Sve to je na Pinka utjecalo da se mentalno izolira od društva, a metaforično, izolacija se u čitavoj toj priči odnosi na "The Wall" (Zid).

WOODSTOCK

Razdoblje šezdesetih koje su bile velika prekretnica i u načinu života, ali i glazbi bilo je "okrunjeno" Woodstockom, najvećim festivalom u povijesti, koji je bio svojevrsna „točka na i“ svemu što se dogodilo u tih 10 godina. Nazivan i festivalom droge, seksa i glazbe u tri dana svog trajanja (16.-18. kolovoza 1969. godine) ugostio je najveće legende tadašnje glazbene scene poput Hendrix, The Who, Janis Joplin, Joea Cockera, Jefferson Airplanea itd. Održavao se pod sloganom

Pink Floyd, 1967.

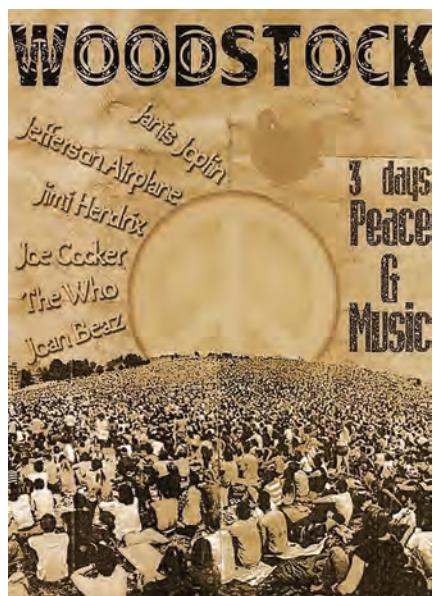
"Make love, not war" ("Vodite ljubav, a ne rat") a ljudi koji su došli na festival znali su doslovno voditi ljubav ispred pozornice. Procjenjuje se da je oko 500 000 osoba posjetilo festival i iskustvo sve što Woodstock nudi.

Festival se održao na farmi u White Lakeu, vlasnika Maxa Yasguera koji je smatrao «da pola milijuna mladih ljudi može tri dana živjeti zajedno samo uz zabavu i glazbu i ništa drugo osim zabave i glazbe». Woodstock je otvorio Richie Haven, folk pjevač, ali pravu senzaciju i atmosferu stvorili su The Who, prepoznatljivi po razbijanju gitara i prevrtanju bubenjeva, kao i Santana Blues Band (osnivač im je poznati Carlos Santana) koji su tim nastupom stekli svjetsku slavu. 24-mi-

Woodstock

plin i Jefferson Airplaneom bili tipični predstavnici psihodelije San Francisca. Englez Joe Cocker otvorio je treću

nutna izvedba pjesme «Dark Star» Grateful Dead koja se nalazi i na njihovom albumu «Live Dead», smatra se vrhuncem psihodelije. Bitno je spomenuti da su oni zajedno s Janis Jo-

večer neponovljivom izvedbom pjesme Beatlesa «With a little help for my friends». Posljednji izvođač bio je Jimi Hendrix koji je izveo američku himnu "Star Spangled Banner" na električnoj gitari onako kako samo on zna. Onih 30 000 ljudi koji su ostali do samog kraja cijelog će života pamtitи tu izvedbu.

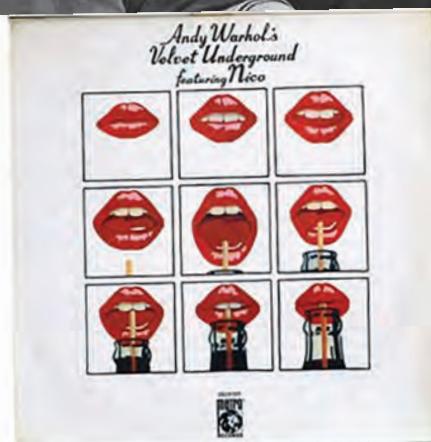
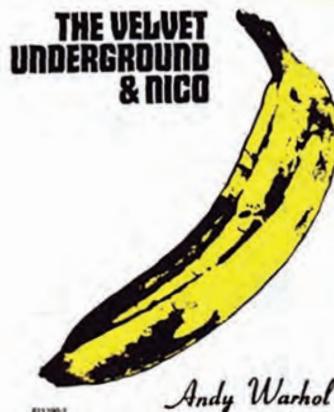
**PO ZAVRŠETKU WOODSTOCKA,
ZAVRŠAVA I HIPPI ERA KOJA
JE, IAKO KRATKOG TRAJANJA,
OSTAVILA VELIKI TRAG I
UVELIKE UTJECALA NA BUDUĆE
NARAŠTAJE.**

WARHOL I VELVETI

Jedan od najpopularnijih i najutjecajnijih pop art umjetnika šezdesetih i kasnije, bio je kontroverzni Andy Warhol – otac pop-arta.

Početkom 60-ih kada je počeo crtati popularne američke brendove poput Coca-Cole ili Campbellovi limenki juhe. Što je Amerikance toliko privuklo kod crteža jedne obične limenke juhe umnožene 50 puta? Warhol je smatrao posebno zanimljivima upravo te objekte iz svakodnevnice kojima više ne pridajemo važnost zbog učestalosti upotrebe, a opet definiraju jedan narod (Amerikance). Upravo to čini koncept pop-arta;

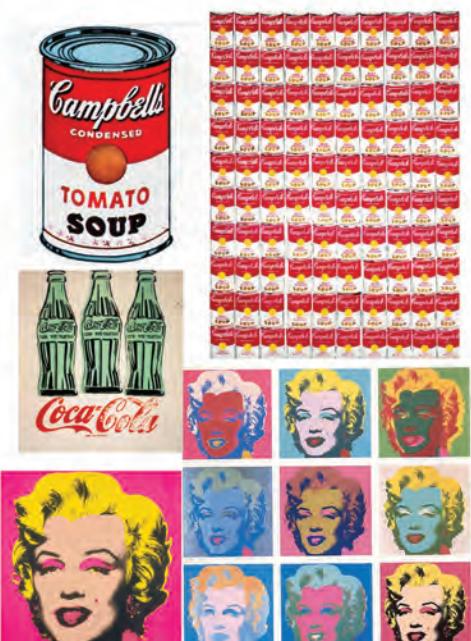

Warholovi coveri za Velveti

portreti koji prikazuju komercijalna dobra masovne produkcije.

No nama je važniji zbog suradnje s velikanima tog vremena, koji često ostaju u sjeni Beatlesa i Stonesa, grupom Velvet Undergorund. Njima je Warhol 1967. producirao album i ta suradnja ostaje zapamćena kao jedna od najneobičnijih, ali moglo bi se reći da je bila očekivana. Lou Reed, frontmen grupe, sam po sebi kontroverza; kao dugogodišnji ovisnik i biseksualac savršeno je odgovarao Warholu i njegovom studiju. Album je totalna suprotnost tadašnjoj svjetskoj propagandi flower powera i pozitivnih vibracija, a tome je pridonijela i Nico, vamp-djevojka koja je gostovala na albumu kao pjevačica. Njezin bljedoliki izgled i duboki, pomalo zastrašujući glas su nevjerojatno dobro surađivali sa zvukom albuma i tekstovima koje je većinom napisao Reed, uz poticaj Warhol-a. Pjesme su prožete mračnim tekstovima i eksperimentalnim zvukovima koji u pojedinim dijelovima znaju isparati uši (npr. zvuk violine u pjesmi Venus in

Furs). Zanimljivo je da je album prodan u samo tisuću primjeraka i nije doživio očekivani komercijalni uspjeh što je Reed najviše zamjerao Warholu, ali poznata je izjava Briana Enoa koji je rekao da je svatko od tih ljudi koji je kupio primjerak albuma osnovao bend. Kada pogledamo daljnji razvoj glazbe, to i jest istina jer se danas album Velvet Underground & Nico smatra jednim od najutjecajnijih albuma u povijesti koji najavljuje sljedeću etapu rocka – punk. Lista glazbenika na koje su Velveti utjecali je poprilično impresivna; David Bowie, The Stooges, R.E.M., Sex Pistols, Nirvana i ostali. Osim poetike i zvuka, sama naslovница albuma je jako provokativna i u polemičnom tonu, a dizajnirao ju je naravno, Andy Warhol (osim za Velveti, Warhol je izradio i naslovnice albuma Sticky Fingers i Love You Live za Stones-e). Opet je odabral jedan običan, svakodnevni predmet – bananu, ali njezin centralni položaj mijenja prvotno značenje i izaziva razne asocijacije što je tipično za Warhola.

Brendovi u prepoznatljivom Warholovom stilu

JIM MORRISON „KRALJ GUŠTERA“

Rođen 8. listopada 1943. godine, Jim je prohujao scenom 60-ih i ostavio neizbrisiv trag u srcima i umovima tadašnjih, ali i mlađih generacija. Od svoje rane mladosti, bilo je očito da je on posebna vrsta, jedan od onih koji fasciniraju isto koliko i šokiraju. Najviše je ostao zapamćen kao pjevač grupe The Doors koja je bila u jednakoj mjeri popularna kao i on sam. Njegova nevjerojatna karizma i tajanstvenost učinile su ga jednim od seks-simbola tog razdoblja, rame uz rame s tragično stradalim Jamesom Deanom. Uzore je pronašao u francuskim pjesnicima poput Rimbauda i Baudelairea, a volio je i filozofske radove, posebice poznatog njemačkog filozofa Nietzschea. John Densmore (bubnjar grupe The Doors) prisjeća se u svojoj knjizi kako je Jim uvijek hodao okolo s knjigom u ruci jer je očito najveću utjehu pronašao u riječima, a nažalost, i u alkoholu. Njegovi tekstovi su prožeti tamom, skrivenim značenjima i mračnim temama poput smrti pošto su ga uvijek mučila egzistencijalna pitanja. U mladosti, Jima su mučili vlastiti demoni i razapetost između njegove mračne strane i obožavatelja koji su ga progonili na svakom koraku. Iznimna popularnost, ali i loš glas benda (incident u New Havenu 67') rezultirali su njegovim povlačenjem u sebe, čestim izbivanjima i ispadima na

probama te sve većom ovisnosti o alkoholu. Prije izlaska njihovog posljednjeg albuma L.A.Woman, 3.srpnja 1971. godine, Jim Morrison je pronađen mrтav; imao je samo 27 godina. Zatekla ga je njegova dugogodišnja djevojka i najveća ljubav, Pamela Courson s kojom je imao burnu vezu. Tog jutra, Jim se predozirao heroinom koji nikad prije nije uzeo te napustio ovaj svijet koji je toliko očajnički pokušavao razumjeti. Pošto je u vrijeme smrti boravio u Parizu, pokopan je na pariškom groblju Pere Lachaise koje je danas jedno od najposjećenijih mjesto u svijetu.

Iako sam sebe nije uspio spasiti, Jim je uspio inspirirati mnoge generacije, od 60-ih pa sve do danas. Mladi diljem svijeta slušaju i slušat će ono što Kralj guštera govori jer njegova je riječ besmrtna, a njegov lik neponovljiv.

Grob Jima Morrisona na pariškom groblju Pere Lachaise.

JIMI HENDRIX ELEKTRIČNE GITARE POBJEĐUJU

Jimi Hendrix (pravog imena Johnny Allen Hendrix) rođen je 27. studenog 1942. godine u Seattlu. Njegova majka Lucille imala je samo 17 godina kada ga je rodila, a njihovi daljnji susreti su bili vrlo rijetki. Možemo reći da je na njegov životni poziv uvelike utjecao koncert Elvisa Presleya na kojem je bio s 14 godina; tijekom sljedeće godine dobio je prvu električnu gitaru i ostalo je povijest. '59 napušta srednju školu i do '61 se bavi nizom poslova, sve dok se nije pridružio vojsci iz koje je kasnije otpušten zbog ozljede. '66 godina je za njega bila ključna; upoznao je Chasa Chandlera (bivšeg člana grupe Animals) i na njegov nagovor odlazi u London te tamo okuplja bend pod nazivom The Jimi Hendrix Experience s kojim je imao najviše uspe-

ha. Na samom početku, bend je bio prihvaćen među publikom i glazbenim kritičarima zbog izvanrednog prvog albuma *Are You Experienced* koji je uključivao hitove poput *Hey Joe*, *Pur-*

ple Haze i *The Wind Cried Mary*. Ubrzo nakon izdavanja prvog albuma, Jimi i njegov bend odlaze na turneu; ostao je zapamćen njegov nastup na Monterey Pop festivalu gdje je, nakon fantastične izvedbe, na kraju nastupa zapalio svoju gitaru. Nema sumnje da je on bio glazbeni genij, kao da se radio s gitarom u rukama i mnogi veliki gitaristi su se ugledali na njega, npr. Eric Clapton i Slash. Njegova energija

Na Woodstocku, gdje je bio najplaćeniji izvođač

ja na pozornici bila je naprosto nevjerojatna. Slijede albumi *Axis: Bold As Love* i *Electric Ladyland* (hit *All Along The Watchtower* koji je originalno napisao Bob Dylan). Hendrixov nastup na Woodstocku '69 je jedan od njegovih najvećih performansa; pred tisućama ljudi izveo je svoju verziju američke himne *The Star – Spangled Banner* i potvrdio svoj status najboljeg gitarista svih vremena. Nažalost, kao i mnogi veliki talenti, njegov privatni život bio je popraćen porocima koji su za njega

Jimi Hendrix nastup, Pandlehandle, 1967.

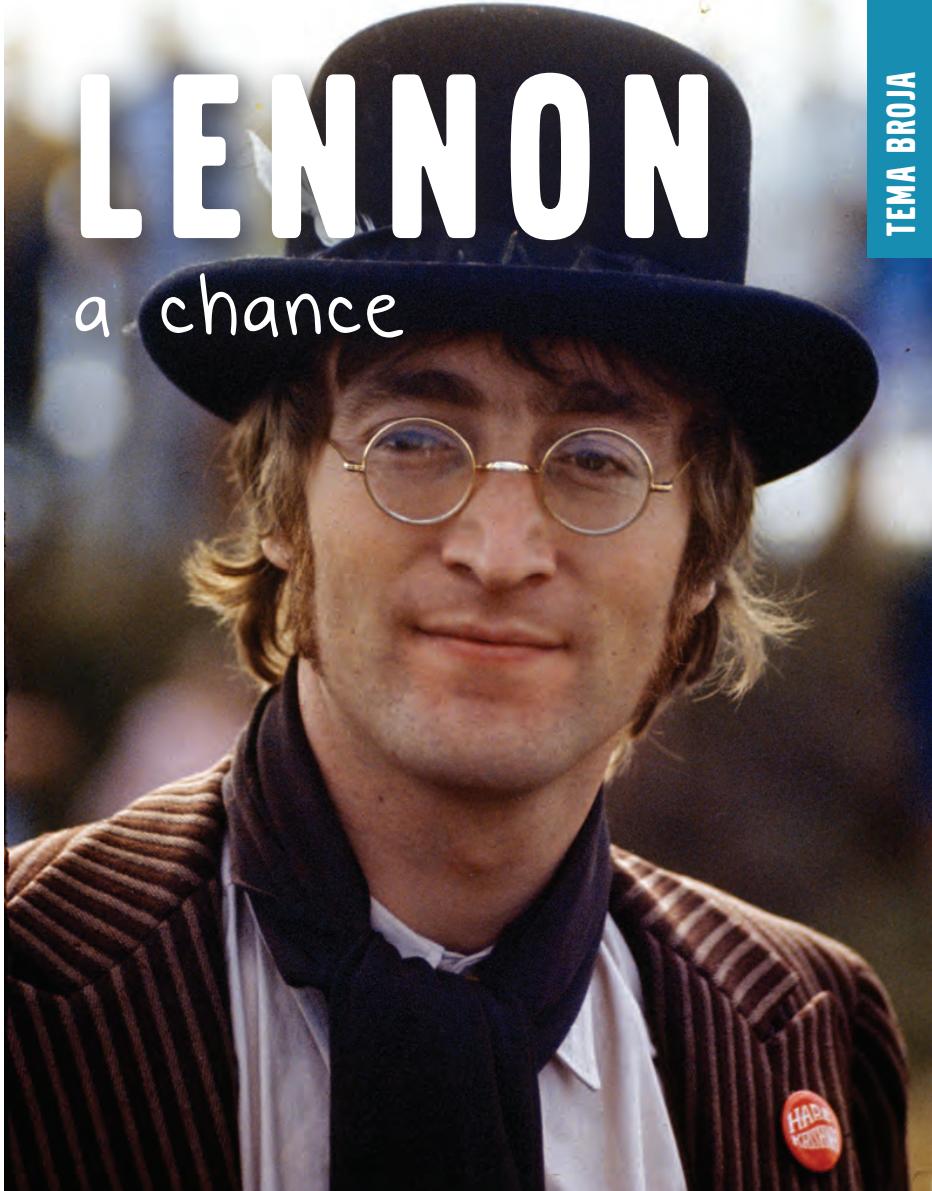
JOHN

Give peace

Najveći glazbeni genije 20. stoljeća i jedan od najutjecajnijih ikad, John Lennon, bio je osebujna licanost koja je za svog života fascinirala javnost, kako svojom glazbom, tako i svojim aktivističkim istupima. Proslavio se kao predvodnik, po mnogima najveće glazbene skupine svih vremena, legendarnih Beatlesa, u kojima su se isticale njegove umjetničke sposobnosti koje vidimo u skladbama kao što su „A Day In The Life“ i „Strawberry Fields Forever“. Poslije raspada Beatlesa, Lennon nastavlja sa solo karijerom te 1970. izdaje album „John Lennon/Plastic Ono Band“ za koji je dobivao samo riječi hvale, no godinu dana kasnije izdaje album koji je vjerojatno umjetnički vrhunac njegove solo karijere, legendarni „Imagine“. Do tragične 1980. izdao je još 5 studijskih albuma, u suradnji sa svojom muzom Yoko Ono. Lennon, koji se isticao i kao proturatni i aktivist za ljudska prava, većinu svojih tekstova usmjeravao je prema tim

LENNON

a chance

TEMA BROJA

John i Paul iz Sgt Pepper ere

ciljevima, pa se tako uspješnice poput „Imagine“ i „Give Peace a Chance“ smatraju proturatnim himnama, a i mnoge njegove pjesme potiču ljude da se oslobole od okova koje im nameće svakodnevno okruženje.

Također je poznata njihova „Krevet za mir“ inicijativa u kojoj su tјedan

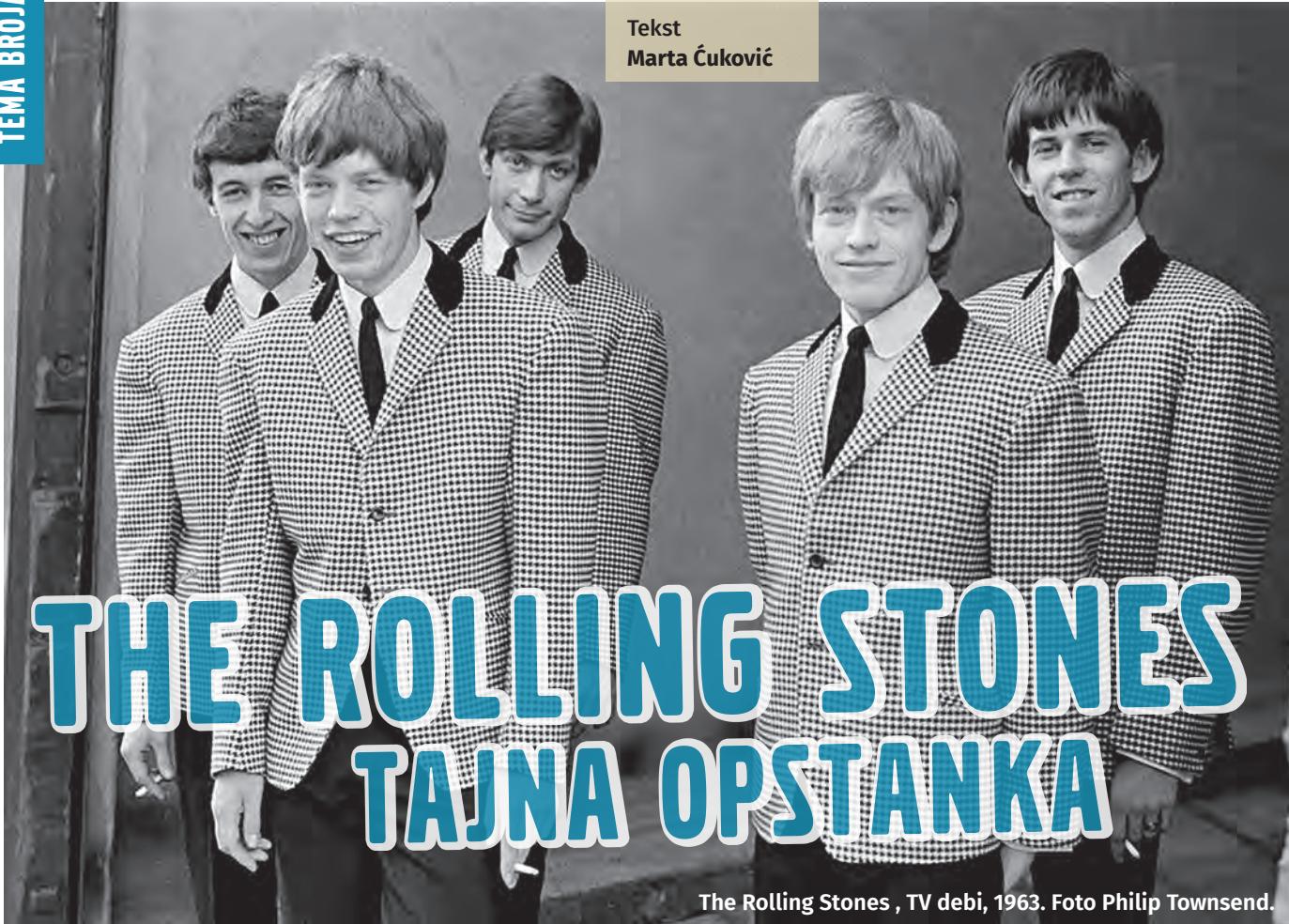
no). Lennonovom smrću i simbolično završavaju slavne šezdesete, a njegovo umjetničko nasljeđstvo i dalje živi u milijunima obožavatelja diljem svijeta.

John i Yoko za vrijeme inicijative Krevet za mir

**LOVE IS THE ANSWER,
AND YOU KNOW THAT FOR SURE;
LOVE IS A FLOWER,
YOU'VE GOT TO LET IT GROW.**

dana mirno prosvjedovali provodeći vrijeme u krevetu u jednom Amsterdamskom hotelu u sklopu koje su 12 sati dnevno razgovarali s novinari-ma o miru John Lennon ubijen je 8. 12. 1980. u New Yorku, od strane Davida Chapmana, zbog svoje velike popularnosti i želje ubojice za istom (navod-

Tekst
Marta Ćuković

Po mnogima najveća glazbena skupina svih vremena, formirana je 1962. godine u Londonu. No, pravi početak njezine priče seže davnije, u rane 50-e, kada su vokalist Mick Jagger i gitarist Keith Richards započeli svoje prijateljstvo kao osnovnoškolske kolege u Dartfordu. Jagger se ubrzo nakon toga sa svojom obitelji morao preseliti u Wilmington što je rezultiralo gubljenjem ikakvog kontakta sa Richardsom. Gledajući iz današnje perspektive, to bi značilo i gubljenje Rolling Stone-sa. Na svu sreću, njihov ponovni susret dogodio se neplanirano 1961. godine na željezničkoj stanici Dartforda gdje je Jagger držao gramofonske ploče Muddyja Watersa i Chucka Berryja, omiljenih Richardsova izvođača. Prepoznali su se ne samo oni, već i njihova zajednička ljubav prema glazbi, a taj trenutak je jedan od najvažnijih u povijesti rock 'n' rolla. Sljedeće godine osnovali su bend čiji je naziv inspiriran upravo pjesmom Muddyja Watersa – Rollin' Stone. Započeli su izvođenjem čistih blues pjesama, većinom preradbi, ubrzo se okušali u rythm and bluesu gdje je Jagger, svjestan nedostatka kao bijelog pjevača takve vrste glazbe, ironizirao samog sebe. Najveće ostvarenje svog talen-

ta ipak su pronašli u rock 'n' rollu. Već u samim početcima su Jagger i Richards pokušali pisati tekstove pjesama, a 1965. godine kao najveći uspjeh među pokušajima nastaje „(I can't get no) Satisfaction“, njihova vjerojatno najpoznatija pjesma. Svoju su postavu mijenjali nekoliko puta, no najteži uzrok je bez sumnje bila smrt originalne zvijezde Briana Jonesa čiji se sjaj počeo gasiti neposredno prije smrti. U lipnju 1969. napustio je bend uvjeren kako nije dovoljno talentiran, a već 3. srpnja iste godine pronađen je mrtav na dnu bazena svoje kuće. Smatra se kako je tome pridonijela njegova učestala upotreba narkotika kao i činjenica da se osjećao neshvaćeno. U pismu upućenom roditeljima izjavljuje „Don't judge me too harshly“ („Ne sudite prestrago o meni“), budući epitaf na njegovom nadgrobnom spomeniku. Uvezši u obzir tu izjavu prožetu dubokim emocijama zaključujemo da je uistinu bio neshvaćen, ali je zbog svoje umjetničke vizije kasnije prepoznat kao skriveni vođa benda. Ostali članovi su dva dana kasnije njemu u čast održali koncert koji je otvoren s jednom od Brianovih omiljenih pjesama „I'm Yours and I'm Hers“, a praćen je puštanjem stotinu bijelih leptira s pozornice

prema nebnu - istim putem kojim nas je Brian Jones napustio. Do danas su uz Jaggera i Richardsa ostali i gitarist Ronnie Wood te bubnjar Charlie Watts. Bili su prvi glazbenici koji su se u to vrijeme suprotstavili lažnim idealima i moralu, što je vidljivo u Richardsovom odbijanju plana menadžera Andrewa Looga Oldham-a da odbaci slovo „s“ iz prezimena kako bi „bolje zvučalo“. Stav su jasno izražavali u svojim pjesmama te su zbog toga često nazivani vulgarnima i ciničnima – „anti-Beatlesima“. Iskrenost su ironizirali, monotoniju prezirali te kao takvi bili savršena motivacija mladim ljudima koji su ambiciozno tragali za boljim životom. No, pred kraj 1969. je u Altamontu uslijedio još jedan incident koji je Rolling Stonesima zadao najniži udarac. Naime, osiguranje „Hell's Angels“ je za vrijeme izvedbe „Under My Thumb“ na smrt pretuklo mladog crnca Mereditha Huntera koji se s pištoljem u ruci pokušao popeti na pozornicu, a čitav je događaj prikazan i u dokumentaru „Gimme Shelter“. To je poslužilo kao dokaz bendu da nisu nepobjedivi i da ih zlo s kojim se samouvjereni igraju vrlo brzo može sustići. Utočište su pronašli u dodatnom posvećivanju glazbi i upravo se po tome razlikuju

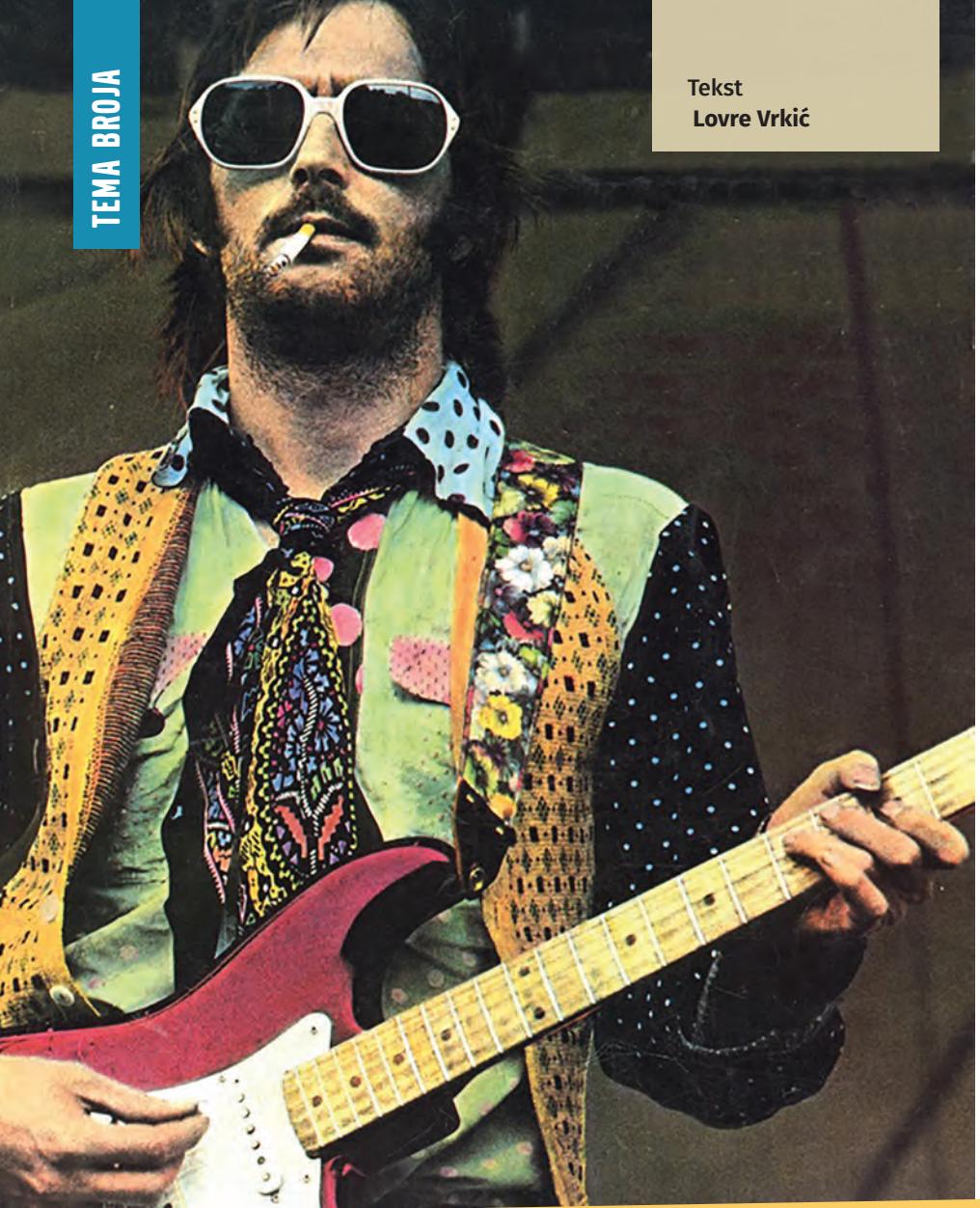
Keith Richards i Brian Jones, 1967. LA

od drugih bendova jer bi jedan pad niz stepenicu popravili penjanjem za tri - snimanjem novih singlova. U najtežim trenutcima su pisali i skladali najbolje pjesme, dopustivši da ljubav prema glazbi nadvlada sve ono što je umanjuje. Savršen primjer toga je i nastanak njihova 2 najbolja albuma „Sticky

Fingers“ (1971.) i „Exile On Main Street“ (1972.), neposredno nakon teške 1969. godine. U njihovoj daljnoj karijeri dolazi do sve češćih prepirki koje su rezultat pokušaja Jaggera i Richardsa da svatko na svoj način pokuša pronaći odgovor na dilemu „Too old to rock ‘n’ roll and too young to die.“ Tu su se dva tekstopisca znala toliko raziči u mišljenjima da je i sam Richards tokom jedne svađe njihov odnos nazvao “Trećim svjetskim ratom”. Vrhunac se dogodio 2010. godine kada je Keith izdao svoju autobiografiju, ne suzdržavajući se u opisivanju odnosa s Mickom, nazivajući ga pri tome bezosjećajnim i kontrolirajućim. Micka, inače neslažljivog u iskazivanju emocija, to je toliko rasrdilo da su fanovi najavljuvali kraj ere Rolling Stonesa. Prvi korak ka pomirenju bila je Keithova isprika, zasigurno potaknuta njihovim dugogodišnjim priateljstvom čemu svjedoči izjava da je Mick brat kojeg nikada nije imao. Drugi korak je bio njegov poziv na okupljanje članova benda u glazbenom studiju u Londonu, na što su se odazvali svi – osim Micka. Željni daljnog stvaralaštva, nisu odustajali od čekanja koje se na kraju isplatio jer se Mick odlučio pojaviti treći dan. Tako su uspješno savladali još jednu prepreku na putu najdulje karijere rock ‘n’ rolla u povijesti. I danas prisutna eksplozivnost i ekspresija benda vidljiva je u samom nazivu “The Rolling Stones” („Kotrljajuće kamenje“), odnosno metafore za nešto što se uvijek kreće, mijenja, ne može dugo ostati na jednom mjestu. Kritičar Žikica Simić savršeno objašnjava unutarnje stanje vjernih slušatelja: „Mi, njihovi obožavaoci, koji smo u njihovoj muzici pronašli sklonište, znamo da svaka bora na licu Keitha i Micka kazuje i našu priču. Zbog toga je simpatija za vragove jedne mladosti neskrivena i beskrajna... Onaj tko ne voli The Rolling Stonese, ne voli rock ‘n’ roll – a to je stvar za ozbiljnu zabrinutost.“ Svoju su aktualnost 2012. godine proslavili s 50 godina postojanja, a nadaju se da će proslaviti i 60 – baš kao i mi. Stoga smo davnih 60-ih susret dvojice glazbenika, u pisanju tekstova spojenih kao jedan, mogli nazivati slučajnošću, no svojim su nas doprinosom glazbi uvjerili da se radi o sudbini.

Tekst
Lovre Vrkić

KAD SE GOVORI O ROCK GLAZBI 60-IH GODINA, SVATKO TKO TVRDI DA POZNaje ROCK GLAZBU SPOMENUT ĆE BEATLESE, ROLLING STONESE, JIMIJA HENDRIXA I OSTALA VELIKA IMENA ROCK ESTRADE TOG VREMENA. NO KAD IH UPITATE ZA ČOVJEKA PO IMENU ERIC CLAPTON, VEĆINA ĆE REĆI DA ON SPADA U 70-È, I KAO PRIMJER NJEGOVOG DJELOVANJA NAVEST ĆE LAYLU, COCAINE I WONDERFUL TONIGHT. RIJETKI SU ONI KOJI ZNAJU NEŠTO O CLAPTONU U 60-IMA, I NAJČEŠĆE SU TO SAMO DVije-TRI Pjesme GRUPE CREAM. MALO JE DOBRO UPUĆENIH LJUDI KOJI ZAPRAVO UVIĐAJU NJEGOVU VAŽNOST I UTJECAJ NA SVEOPĆU ROCK GLAZBU, TE ONIH KOJI CIJENE I PRATE NJEGOV STIL OD SAMIH POČETAKA NJEGOVE DUGOGODIŠNJE KARIJERE.

ERIC CLAPTON BLUES BOG ŠEZDESETIH

Počeci blues fuzije

Gdje počinje Claptonova karijera? Godina je 1963., i Clapton je poznat samo nekolicini ljudi koji zalaže u male, zabite londonske pubove. U to doba on je najbolji gitarist u gradu, ujedno i najmanje poznat. Beatlesi haraju stageom već tri godine, a na sceni se provlače i Rolling Stonesi, i nitko ne obraća pažnju na 18-godišnjeg dugokosog mladića koji amaterski svira blues po kavanama. On je naizgled jedini koji je, u eksploziji rocka među mladima, ostao uz blues. Tako je zarađivao za život, svirajući po periferiji grada s prijateljima, kopirajući slavne američke bluzere poput Johna Lee Hookera, Chucka Berryja i Muddyja

John Mayall & The Bluesbreakers s Ericom Claptonom, 1966.

Watersa. Izbačen je iz škole pa je kao dodatni izvor zarade radio s djedom na gradilištu. Nije mogao ni sanjati da će mu se život promijeniti u samo nekoliko mjeseci. Iste se godine pridružuje grupi The Roosters, koji su više vježbali nego nastupali, **no za njih je dovoljno uzbudljivo bilo uopće naći istomišljenike, ljudi koji vole blues**. To razdoblje je bilo početak beatlemanije, i Clapton, koji je bio čisti „blues puritanac“, prezirao je bogovski status koji su ljudi pridavali Beatlesima:

**„LJUDI SU SE U CIJELOJ ZEMLJI ODIEVALI
I ZVUČALI KAO ONI, U SVEMU NALIK
NJIMA. SMATRAO SAM TO VRIJEDNIM
PREZIRA, VJEROJATNO ZATO ŠTO JE TO
JASNO POKAZIVALO KOLIKE SU LJUDI
ZAPRVO OVCE I KOLIKO SU SPREMNI TIM
IZVOĐAĆIMA PRIDATI BOŽANSKI STATUS,
DOK JE VEĆINA IZVOĐAČA KOJIMA SAM SE
DIVIO POMRLA POSVE NEPOZNATA, ČESTO
U BESPARICI I POSVE SAMA.“**

Claptona je baš ta predanost bluesu spasila od komercijalizacije od koje je toliko zazirao. Nakon što se jedne noći našao na tulumu u Kingstонu, upoznaje grupu The Yardbirds i priključuje im se. To je ujedno njegov prvi ozbiljniji bend, i njihov je osnovni razlog postojanja bio odavanje počasti tradiciji bluesa. Njihov menadžer, Giorgio Gomelsky, bio je izrazito „zagrijan“ za komercijalni uspjeh koji je propustio ostvariti s Rolling Stonesima te ih je ispočetka tjerao da snimaju ploče, što je Ericu odmah zasmetalo:

**„MOJA TEORIJA GLASILA JE DA JE
SNIMANJE PLOČA SAMO KOMERCIJALNO
I STOGA NIJE ČISTO. BIO JE TO UPRAVO
SMIJEŠAN I NAPUHAN STAV UZIMAJUĆI
U OBZIR DA SAM CIJELI SVOJ REPERTOAR
SAVLADAO UPRAVO SLUŠAJUĆI PLOČE.“**

Clapton i The Yardbirds su iz mnoštva mladih grupa iskakali svojom dinamičnošću i višeminutnim improvizacijama, pomoću kojih su trominutne pjesme često završavale kao šest-sedam minuta duge skladbe, što je bila novost koju je publika oduševljeno prihvatile. **Tu se Clapton našao na svom terenu, a svoj stil će dovesti do savršenstva u doba supergrupe Cream.** Za Yardbirdse se pročulo, te su do kraja 1964. odradili preko 200 nastupa svirajući kao predgrupa i prateći američke zvijezde.

Upoznao se s Beatlesima i Stonesima, te se sprijateljio s Georgeom Harrisonom i Keithom Richardsom, koji će kasnije imati utjecaja u njegovom radu. Yardbirdse je napustio nakon što su snimili svoj prvi megahit „For Your Love“, i pritom upali u folk-pop pokret koji Claptonu, kao blues-čistuncu, nikako nije bio drag:

**„BEND VIŠE NIJE ISAO PUTEM KOJIM
SAM ŽELIO JER SU ... VIDEĆI BLISTAV
USPJEH BEATLESA SVI POSTALI
OPSJEDNUTI IZDAVANJEM HITA I
ODLASKOM NA TELEVIZIJU. ... OSJEĆAO
SAM SE KAO DA SMO SE POTPUNO
PRODALI.“**

Nakon odlaska iz benda upao je u veliku depresiju te bio spreman napustiti glazbeni biznis.

CLAPTON IS GOD

Samopouzdanje mu je vratio John Mayall, bluzer kojeg je znao iz djetinjstva i koji ga je 1965. pozvao u svoj bend. To je razdoblje The Bluesbreakersa i razdoblje kad Clapton pomalo dobija svoj status kao blues gitarist. Vrhunac ovog razdoblja bio je poziv upućen Claptonu osobno iz studija ugledne londonske diskografske kuće, u kojem su ga dočekali idoli iz djetinjstva Muddy Waters i Otis Spann, željni da sviraju skupa s njim u radijskoj emisiji. Clapton ih je oduševio svojim načinom improviziranja, i nakon toga se po Londonu počinju pojavljivati svjetski poznati grafiti, koji su jednim dijelom zasluzni što se glas o Claptonu brzo proširio publikom: **CLAPTON JE BOG.** Clapton je kasnije komentirao pojave graftita riječima:

**„NISAM ŽELIO TAKVU VRSTU SLAVE, JER
... O MENI SE GOVORILO KAO O NEKOM
GENIJALCU, I ... ZNAO SAM DA ĆE ME,
PRIJE ILI POSLIJE, UVALITI U NEVOLJE.
IPAK, ISTINI ZA VOLJU, BIO SAM ZADO-
VOLJAN JER MI JE TAJ GRAFIT DAVAON
NEKAKAV STATUS PO KOJEM NITKO NIJE
MOGAO PETLJATI. S GRAFITIMA SE NE
MOŽE MULJATI. ONI NASTAJU NA ULICI.“**

Nakon puta u Grčku, vraća se u London i otkriva da u Bluesbreakersima vlada novi gitarist, briljantni Peter Green, te novi basist, prema Claptonovim riječima najmoćniji basist tog doba, Jack Bruce, s kojim će nedugo nakon odlaska iz Bluesbreakersa osnovati svoju prvu komercijalno uspješnu supergrupu: **Cream.** Odlazak je opravdao ovim riječima:

**„OSJEĆAO SAM SE KAO DA ZAPOČINJEM
NOVI ŽIVOT, U KOJEMU ... SAM BIO
VEOMA ZAŠTITNIČKI NASTROJEN PREMA
VLASTITOM UMJEĆU I GAZIO SVE ŠTO MI
JE STAJALO NA PUTU. NIJE TO BIO PUT
AMBICIJE - NISAM ŽUDIO NI ZA SLAVOM
NI ZA PRIZNANJIMA. SAMO SAM HTIO
STVARATI NAJBOLJU MOGUĆU GLAZBU, I
TO ALATOM KOJI SAM POSJEDOVAO.“**

Još jednom je pokazao da mu je skromnost vrlina te da mu je glazba važnija od svega ostalog u životu.

ZLATNE GODINE - CREAM

Tijekom boravka u Bluesbreakersima, Clapton je oblikovao svoj stil te uz ek-

Bruce, Clapton and Baker – CREAM

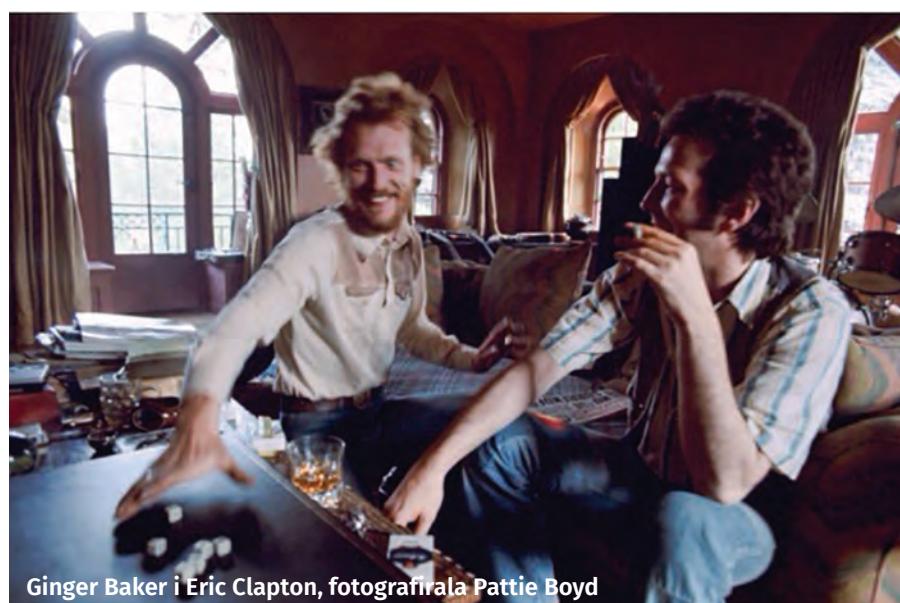
sperimentiranje s gitarama i pojačalom, polako stvarao zvuk koji ga je kasnije definirao i nadahnuo mnoge glazbenike, koji su pokušavajući kopirati taj zvuk stvarali svoje stilove. U to doba se upoznao s Gingerom Bakerom, bubenjаром koji ga je pitao želi li se priključiti novom bendu. Clapton je prihvatio ponudu uz uvjet da Baker povuče i Jacka Brucea, s kojim Baker nije bio u dobrim odnosima, ali je ipak pristao kako ne bi izgubio Claptona. Trojica super-glazbenika su 1966. osnovali bend i bili su svjesni da će put koji je pred njima biti veoma trnovit, prvenstveno zbog međusobne netrpeljivosti Brucea i Bakera. „Ime smo odabrali jednostavno: sami sebe smo smatrali vrhuncem kreme u svojoj domeni.“ U ovom sastavu svaki je glazbenik imao jednak udio u stvaranju blues-fuzije, a prvenstveno u improvizacijama koje su nerijetko trajale i preko dva deset minuta. Clapton je u ovom bendu postavio temelje hard rock riffa na električnoj gitari te po prvi put spojio staro i novo: blues i rock. Ovim „eksperimentom“ je pretvorio beskonačni blues solo u beskonačni rock solo, i time je bio ključni utjecaj u karijeri mnogih glazbenika, poput tada nepoznatog, ali genijalnog Jimija Hendrixa koji je učio na Creamu te dodao sve-mu tome i malo svoga obilježja, što ga je učinilo najpoznatijim gitaristom svih vremena. Legendarni uspjeh Cre-

ama kod publike komentirao se riječima: „Nismo puno filozofirali. Popeli bismo se na pozornicu, zasvirali i pomeli sve živo.“ Iako se o Creamu govorи kao o pionirima hard rocka i psihodeličnog rocka, oni su sebe smatrali čistim blueserima: „Prezirali smo rock'n'roll Zapadne obale, a većinu „omiljenih“ priča o psihodeliji smo smatrali prilično dosadnim.“ Kako je vrijeme odmicalo, njihovi nastupi su postajali sve duži. Svaki od tri glazbenika bi išao u svom smjeru, improvizirajući do iznemoglosti. Publiku je to obožavala, ploče su se prodavale masovno, a djeca i mlađi koji su

šetali s pločama grupe Cream izazivali su strahopoštovanje u svojih vršnjaka. No postavljalo se pitanje: može li takva supergrupa opstati pod pritiskom slave? Glazbeno gledano, grupa je bila na vrhuncu slave, nakon turneje po Americi postali su svjetske poznate zvijezde i imali su sve što su htjeli. „Postigli smo ideal. Bogovi smo.“ No ipak, problemi su postojali. Međusobna napetost između Bakera i Brucea je rasla iz nastupa u nastup, droga je pomalo uništavala stvaralački zanos, a ugovorne obveze su natjerale bend da zaboravi ideje zbog kojih se okupio. Petomjesečna američka turneja 1969. godine bila je početak kraja prve supergrupe na svijetu, kreme tadašnjeg blues-rocka: grupe Cream.

„UZMEM GITARU I SVIRAM BLUES. TO MI JE U KRVI.“

Tijekom 60-ih, Clapton je bio nešto novo. Ne u stilu Beatlesa ili Stonesa. On je novo stvarao uz pomoć starog, rock pomoću bluesa. U nastojanju da ostane vjeran tradiciji on i nesvesno stvara potpuno novi stil koji se odlikuje oštrim, ali ne i agresivnim tonom, složenom jednostavnošću te dugačkim solažama, a čiji se elementi mogu prepoznati u zvuku i načinu izvođenja mnogih kasnijih rock grupa, kao što su The Jimi Hendrix Experience, Led Zeppelin, Deep Purple, Dire Straits i mnogih drugih. Clapton nikad nije želio slavu, a donio ju je tolikim izvođačima. Nikad nije tražio priznanja, a imao ih je i previše. Uvijek je težio k savršenstvu koje je bez ikakve sumnje i postigao, i zbog toga ga s razlogom smatramo najutjecajnijim gitaristom 60-tih godina.

Ginger Baker i Eric Clapton, fotografirala Pattie Boyd

Razgovarali
Magdalena Matas i
Gabrijel Vučetić

INTERVJU BRANIMIR ČAKIĆ

Usklopu teme 60-ih godina prošlog stoljeća, odlučili smo se obratiti velikom fanu i poznavatelju na tom području kako bismo se dodatno informirali, ali i kako bismo naše drage čitatelje još više zainteresirali. Proveli smo jedno popodne u ugodnom druženju s voditeljem odjela medijateke u Gradskoj knjižnici Zadar. Gospodin Branimir Čakić nas je kroz razgovor proveo bogatom glazbenom scenom 60-ih, ali iz jedne drugačije perspektive.

P: Kako je došlo do glazbene revolucije u 60-ima?

O: Započelo je britanskom invazijom; Beatlesi se probijaju na scenu gostovanjem u Ed Sullivan showu, '64. i u potpunosti mijenjaju depresivnu atmosferu tog doba. Uspostavlja se sljedeći trend, dotad bendovi uglavnom izvode obrade tuđih pjesama, a Beatlesi i Dylan daju naglasak na au-

torske pjesme tako da autori postaju priznati. To je poprilično uzdrmalo scenu, dakle mogao si uspjeti u glazbenim krugovima, samo ako si imao svoj materijal. To je i Rolling Stone- se natjeralo da se počnu baviti svojim materijalom jer su dotad radili isključivo blues-rock i rock standarde (autori od kojih su uglavnom svi preuzimali bili su Bo Diddley, Chuck Berry i Little Richard, a dolaskom Boba Dylan-a i Beatlesa na scenu, to je sve kretnulo u drugom smjeru).

P: Kako su se autorski glazbenici probili na scenu?

O: 1965. je prva godina koja je dala naglasak na alume, alume gdje su sve pjesme važne. Dotad su albumi bili skupina singlica od 2-3 pjesme koje su osjetno iskakale, a ostalo je bilo samo za popunjavanje prostora. '65 su dva albuma to promijenila, Rubber Soul Beatlesa (izdan krajem godine) i Highway 61 Revisited od Dylana. To su albumi gdje sve funkcioniра, sve je jedna cjelina. Otpočetka do kraja je sve poredano i jako je bitan poredak pjesama. Naravno, treba spomenuti i Kinkse (You Really Got Me) i The Who (My Generation), dva benda koja svojom pojmom znatno utječu na žešći rock, te određuju prve smjerove prema hard rocku i heavy metalu. Godinu dana kasnije, 1966. Brian Wilson, kreativni vođa Beach Boysa odlučuje dati odgovor na Rubber Soul i snimiti najbolji album u povijesti, što mu je u konačnici i uspjelo. Riječ je o albumu Pet Sounds koji sadrži forme klasične i jazz glazbe te se ističe kompleksnošću i složenošću zvuko-

Highway 61 Revisited i Rubber Soul, prvi alumi koji funkcionišu kao cjelina

Dylan i Beatlesi, među prvima dali naglasak na autorske pjesme

va koje malo tko uspije prepoznati. Možda ga nećete doživjeti iz prvog slušanja, ali nakon par puta shvatit ćete njegovu umjetničku veličinu i nenađmašivost. Iako je Pet Sounds bolji od Rubber Soula, oba albuma se smatraju artističkim vrhuncima 20-og st. Nakon 1966. počinje kreativna utrka Beach Boysa i Beatlesa.

BRIAN WILSON ODLUČUJE DATI ODGOVOR NA RUBBER SOUL I SNIMITI NAJBOLJI ALBUM U POVIJESTI, ŠTO MU JE U KONAĆNICI I USPJELO. RIJEĆ JE O ALBUMU PET SOUNDS.

P: Kako je tekao daljnji razvoj glazbe?

O: '67. dolazi do umjetničke eksploracije koja do danas nije nadmašena, tad se pojavljuje Hendrix sa svojim prvim albumom, Doorsi sa svojim prvim albumom, Bee Gees sa svojim internacionalnim albumom (prije su snimali u Australiji), Procul Harum izdaju Whiter Shade of Pale – pjesmu koja se oslanja na Bachovu ariju (jedna je od najslav-

George, John, Pattie i Cynthia na koncertu Beach Boysa za UNICEF u Parizu, 1967

nijih i artistički najboljih pjesama u povijesti), Moody Blues izdaju Nights In White Satin koji je možda najbolji križanac klasične i rock glazbe. Do '67. rock se smatrao manje vrijednom glazbom, nižom ligom, '67. on postaje ozbiljna glazbena kategorija. Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band je najzaslužniji, pogotovo singlica Strawberry Fields Forever i s druge strane Beach Boysi – Good Vibrations (najskuplja pjesma ikad producirana) jer te pjesme ima-

ju strukturu klasične glazbe i koriste instrumente koji dotad nisu bili zamislivi u rock kombinacijama, kao što je melotron (jako bitan instrument 60-ih), preteča sintisajzera, ali za razliku od njega rabi žive zvukove. To je bio vrlo popularan instrument 60-ih, ali nestaje zbog oštetljivosti mehanizma. Problem bendova poput Beach Boysa je taj što se nisu imali na što prodati osim na glazbu,

Brian Wilson iz Pet Sounds faze

npr. kad bi u prostoriju ušao Hendrix ili Morrison, on bi te kupio pojavor. Kad u prostoriju uđu Beach Boysi, pogotovo iz faze kad su bili uredno podšišani, jednostavno nisu upečatljivi. Good Vibrations je uspjela biti hit jer je toliko snažna, ali ove ostale pjesme nisu jer su toliko kompleksne npr. God Only Knows (za nju je Paul McCartney rekao da je najbolja stvar stoljeća, a melodičnijeg skladatelja od njega nema).

P: Je li takva glazba dugo opstala?

O: '68 se rock 'n' roll počinje vraćati bluesu, mnogi nazivaju blues korenima rocka. Tu nisu razlozi želje nego ograničenosti. Dobrim dijelom je riječ o švercanju, kad ne znaš skladati pjesmu, a dobro sviraš, po-

Ray Davies, kreativni vođa grupe The Kinks

zovi se na blues, na svirku, improvizaciju. Po mišljenju ljudi koji se bave kompozicijom, tu počinje lagani pad rocka koji se do danas nije zaustavio. Bilo je prekrasnih albuma, izuzetnih remek djela, ali ono što se radilo '66. i '67. nikad nije nadmašeno. Zašto? Jednima su bili uzori Čajkovski, Dvoržak, Beethoven, Bach, a drugima su bili uzori izvorni bluzeri, a poslijepotovo i žestoki rokeri. To nije za istu rečenicu i tu počinje pad po pitanjima kompozicije. Često se spominje da su najbolji albumi Stonesa od '68. do '72., znači njihova blues-rock faza. Kao albumi možda jesu, ali po pjesmama nisu više toliko snažni.

P: Kraj 60-ih?

O: Glazbeni vrhunac je Woodstock, iako se on previše romantizira, bio je sve samo ne to. Izgledalo je jako ružno ljudima koji su bili publika. Blato, prljavština i smrad, a 90% njih kaže da se uopće ne sjeća što se tamo događalo. Međutim, naknadno se pokazalo da je to s glazbene strane okupljanje toliko nadahnutih glazbenika na jednom mjestu i da se gotovo 500 000 ljudi okupilo bez incidenta.

No, Altamont je sve to poništio, on označava kraj 60-ih u ideoškom smislu. Tu su Stonesi, pošto se radio film o Altamontu, čekali zalazak sun-

Stonesi u Altamontu, koncert na kojem su Hell's Angels ubili mladog crnca Mereditha Huntera

ca da bude vizualno ljepše. Publika je postala nestrpljiva, umjesto policije osiguravali su Hell's Angels i došlo je do ubojstva mladog crnca Mereditha Huntera. Ne smijemo izostaviti ni suđenje Mansonu i njegovim kolačima (to označava kraj 60-ih jer je on bio hipik i tu su hippie snovi pali u vodu i pokret se nikad nije oporavio, a tome je pridonijelo i što počinju padati prve masovne žrtve droge). Prva velika žrtva je Brian Jones iz Stonesa, a za njim slijede drugi). 70-ih kreće puno umjereni i nestaje ta opasnost iz rock 'n' rolla. Producenci se počinju uplitati u rad bendova, sve ide u komercijalnu svrhu i 60-e nestaju zauvijek.

**WOODSTOCK SE PREVIŠE
ROMANTIZIRA.**

Jefferson Airplane na Woodstocku

Spužva „crew“ na glazbenom odjelu (medijateka)

GLAZBENI ODJEL - MEDIJATEKA

Glažbeni odjel knjižnice, danas ga zovemo medijateka, svojevrsni je dnevni boravak u gradskoj knjižnici. Zašto? Kao prvo, imamo mogućnost gledanja filmova, koncerata, slušanja koncerata i igranja videoigrica itd. Samim time je jasno da je riječ o dnevnom boravku. S druge strane, imamo svakodnevne glazbeno-filmske rasprave koje bi, da nije ustanove, dovele do fizičkih obračuna, ali sve je to ipak u umjerenim okvirima. Na ovom odjelu je sve vezano za glazbu, film i fotografiju, a dodan je i „američki kutak“ koji poprilično oplemenjuje prostoriju s izuzetnim izborom knjiga. Što se tiče

glazbe i filmova, nastojimo edukativno djelovati, puštati glazbu koja djeli na ljudi, na razmišljanje, sanjarenje, na intelektualni i duhovni rad. Ne pada nam na pamet puštati ovdje ono što svira po kafićima, to je skoro pa zabranjena kategorija glazbe, time bismo obezvrijedili ugled knjižnice. Netko kaže, imaš danas sve na internetu, ali nemaš smjernice. Mladi se hvataju na najdostupnije smjernice, koje ne vode u pravom smjeru i to je problem. Kako će netko od 15-16 godina čuti za God Only Knows ili Pet Sounds, nema gdje to čuti. Moraš se truditi oko svakoga, razložiti i objasniti svakome tko

„NASTOJIMO MAKSIMALNO EDUKATIVNO DJELOVATI, DA SE LJUDI ZAINTERESIRAJU ZA ONO ŠTO PUŠTAMO I DA SLUŠAJU KVALITETNIJU GLAZBU, GLEDaju KVALITETNIJE FILMOVE I DA SE RAZVJA RASPRAVA.“

je željan naučiti i često analizirati zašto je nešto tako. Npr. od filmova stavimo Ben Hura i potaknemo raspravu o povjesnim spektaklima, potaknemo raspravu zašto je on za tri klase bolji od svih povjesnih spektakla koje radi Ridley Scott ili noviji redatelji. Nastojimo maksimalno edukativno djelovati, da se ljudi zainteresiraju za ono što puštamo i da slušaju kvalitetniju glazbu, gledaju kvalitetnije filmove i da se razvija rasprava (nastojimo u startu izbaciti ego). Najvažnije je biti svjestan da utječeš i truditi se oko svakog korisnika kao da je jedini.

BRANIMIR ČAKIĆ ZA SPUŽVU NAPRAVIO JE I SVOJEVRSTAN PREGLED GLAZBENO NAJPLODONOSNIJIH GODINA U ŠEZDESETIMA, PO ALBUMIMA I SINGLICAMA.

1965.

Riječ je o godini kojom počinje doba velikih albuma i jednoj od tri glazbeno najplodnije i najrevolucionarne godine 20. stoljeća.

ALBUMI: **HELP!**

“Rubber soul” – The Beatles
“Highway 61 revisited” – Bob Dylan
“My generation” – The Who
“A love supreme” – John Coltrane
“Mr. Tambourine man” – The Byrds
“The Beach Boys today!” – The Beach Boys
“Otis Blue: Otis Redding sings soul” – Otis Redding
“Bringing it all back home” – Bob Dylan
“Help!” – The Beatles
“Out of our heads” – The Rolling Stones
“Live at the Regal” – B.B.King
“Pastel blues” – Nina Simone
“Bert Jansch” – Bert Jansch
“Turn! Turn! Turn!” – The Byrds
“Kinda Kinks” – The Kinks

SINGLICE:

“Satisfaction” – The Rolling Stones
“My generation” – The Who
“You've lost that lovin' feelin'”; “Unchained melody” – The Righteous Brothers
“Like a rolling stone” – Bob Dylan
“Yesterday”; “Help”; “Ticket to ride”; “We can work it out”; “Day Tripper” – The Beatles
“Mr. Tambourine man” – The Byrds
“Sound of silence” – Simon & Garfunkel
“My girl” – The Temptations
“I got you babe” – Sonny & Cher
“Stop! In the name of love” – The Supremes
“Goldfinger” – Shirley Bassey
“Go now” – The Moody Blues
“Help me, Rhonda”; “California girls” – The Beach Boys
“Let's hang on” – Four Seasons
“Make it easy on yourself” – The Walker Brothers
“I can't help myself”

1966.

Godina kad su se na krilima Dylana i The Beatlesi mlađi počeli organizirano odupirati huškačima ratova. Riječ je o artistički drugoj najplodnijoj godini u povijesti popularne glazbe. Prva je, naravno, hipievska i Pepperom žigosana, 1967.

ALBUMI:

“Pet sounds” – The Beach Boys
“Revolver” – The Beatles
“Blonde on blonde” – Bob Dylan
“Aftermath” – The Rolling Stones
“Fifth dimension” – The Byrds
“Face to face” – The Kinks
“If you can believe your eyes and ears” – The Mamas and the Papas
“Freak out!” – The Mothers of Invention
“Parsley, Sage, Rosemary and Thyme” – Simon & Garfunkel
“John Mayall's Blues Breakers with Eric Clapton” – John Mayall's Blues Breakers
“Fred Neil” – Fred Neil
“The psychedelic sounds of The 13th floor elevators” – The 13th floor elevators

SINGLICE:

“Good vibrations”, “God only knows” The Beach Boys
“Eleanor Rigby”; “Pepperland writer” – The Beatles
“River deep, mountain high” –

Ike & Tina Turner

“California dreaming”; “Monday, Monday”
– The Mamas and the Papas
“Eight miles high” – The Byrds (blokirani singl)
“Reach out, I'll be there” – The Four Tops
“Strangers in the night” – Frank Sinatra
“Paint it black”; “Under my thumb” – The Rolling Stones
“Wild thing” – The Troggs
“Summer in the city” – The Lovin' Spoonful
“You keep me hangin' on” – The Supremes
“Homeward bound” – Simon & Garfunkel

1967.

Riječ je o artistički najplodnijoj godini dvadesetog stoljeća s glazbenim draguljima od kojih su neki u rangu klasične, osobito trostruki zgoditak liverpoolske četvorke; pjesme koje su odredile do dana današnjeg nedosegnuti umjetnički vrhunac rock glazbe:
“Strawberry fields forever” & “A day in the life”, te kolosalno albumsko remek djelo “Sgt. Pepper's lonely hearts club band”

ALBUMI:

“Sgt. Pepper's lonely hearts club band” & “Magical mystery tour” – The Beatles
“Are you experienced” & “Axis” – The Jimi Hendrix Experience
“Disraeli gears” – Cream
“Surrealistic pillow” – Jefferson Airplane
“Something else by the Kinks” – The Kinks
“I never loved a man the way I love you” – Aretha Franklin
“Days of future passed” – The Moody Blues
“Between the buttons” (US version) & “Their Satanic majestic request” – The

Rolling Stones
 "The Who sell out" – The Who
 "The Piper at the gates of dawn" – Pink Floyd
 "Bee Gees 1st" – The Bee Gees
 "Forever changes" & "Da Capo" - Love
 "Younger than yesterday" – The Byrds
 "The Doors" & "Strange days" – The Doors
 "Safe as milk" – Captain Beefheart and his Magic band
 "Triangle" – The Beau Brummels
 "Francis Albert Sinatra & Antonio Carlos Jobim" – Francis Albert Sinatra & Antonio Carlos Jobim
 "The Velvet Underground and Nico" – The Velvet Underground

"Goodbye and hello" – Tim Buckley
 "Beach samba" – Astrud Gilberto
 "Chelsea girl" – Nico
 "Buffalo Springfield again" – Buffalo Springfield
 "Electric music for the mind and body" – Country Joe and the Fish
 "Headquarters" – The Monkees
 "Moby Grape" – Moby Grape
 "Procol Harum" – Procol Harum
 "Sunshine Superman" – Donovan
 "I'm a lonesome fugitive" – Merle Haggard
 "I had too much to dream (Last night)" – The Electric Prunes
 "Songs of Leonard Cohen" – Leonard Cohen
 "John Wesley Harding" – Bob Dylan
 "Smiley smile" & "Wild honey" – The Beach Boys
 "Don't come home a drinkin' (With lovin'

on your mind) – Loretta Lynn
 "Call of the valley" – Shivkumar Sharma / Brijbushan Kabra / Hariprasad Chaurasia

SONGOVI & SINGLICE:

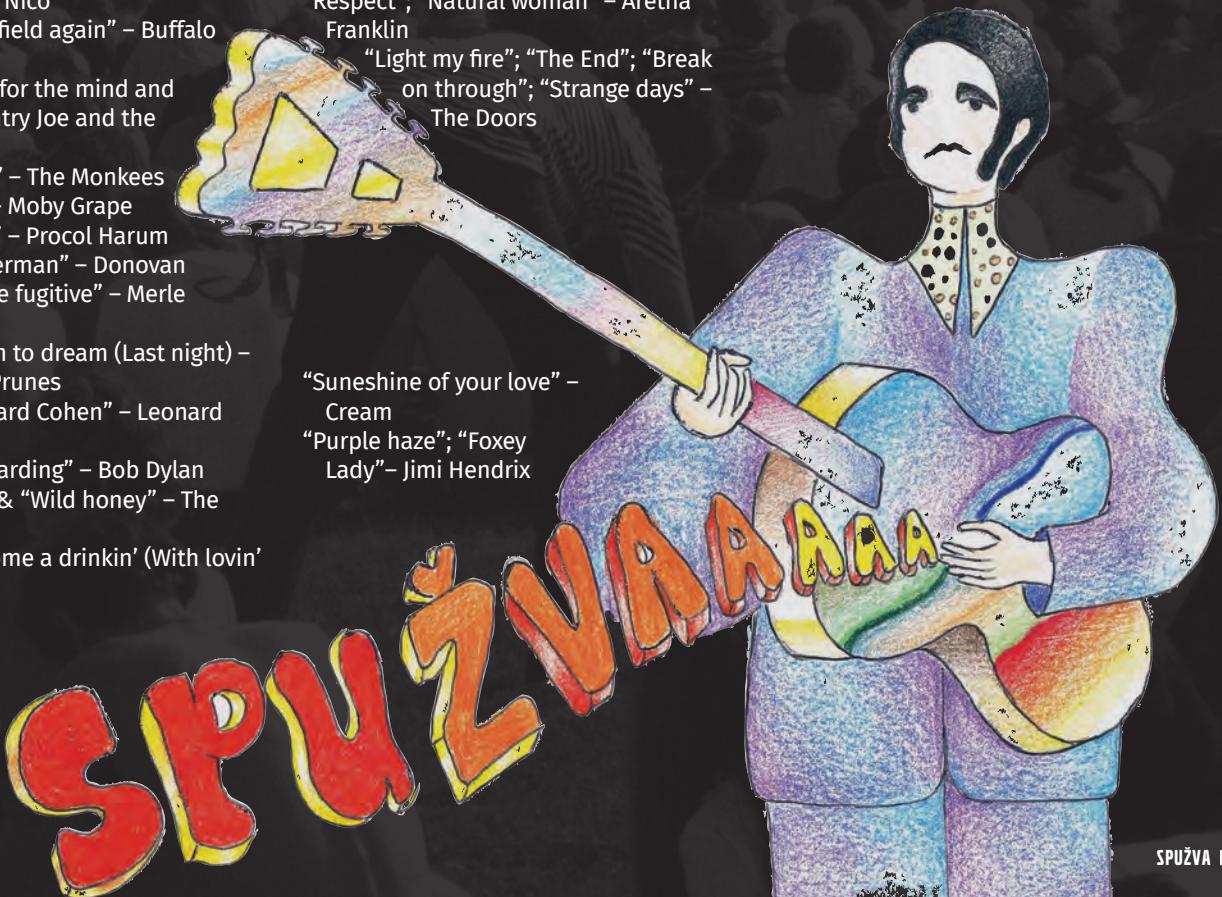
"Strawberry fields forever"; "A day in the life"; "I am walrus"; "Penny Lane"; "She's leaving home"; "Lucy in the sky with diamonds"; "Sgt. Pepper's lonely hearts club band/With a little help from my friends"; "All you need is love"; "The fool on the hill"; "Hello Goodbye" – The Beatles
 "Surf's up" & "Heroes and villians" – The Beach Boys
 "Whiter shade of pale" – Procol Harum
 "Nights in white satin"; "Tuesday afternoon" – The Moody Blues
 "Happy together" – The Turtles
 "Let's spend the night together"; "She's rainbow"; "2000 light years from home"; "Ruby Tuesday", "We love you" – The Rolling Stones
 "By the time I got to Phoenix" – Glenn Campbell
 "You only live twice" – Nency Sinatra
 "To love somebody" & "New York mining disaster" – The Bee Gees
 "So you want to be a rock'n'roll star"; "My back pages"; "Lady friend" – The Byrds
 "San Franciso" – Scott McKenzie
 "Respect"; "Natural woman" – Aretha Franklin
 "Light my fire"; "The End"; "Break on through"; "Strange days" – The Doors

"Suneshine of your love" – Cream
 "Purple haze"; "Foxy Lady" – Jimi Hendrix

"Waterloo sunset" – The Kinks
 "Your love keeps lifting me (Higher and higher)" – Jackie Wilson
 "White rabbit" & "Somebody to love" – Jefferson Airplane

"Soul man" – Sam & Dave
 "I can see for miles" – The Who
 "The Letter" – Box Tops
 "Get together" – Youngbloods
 "Brown eyed girl" – Van Morrison
 "Alone again or" – Love
 "Ain't no mountain is high enough" – Marvin Gaye & Tammi Terrell
 "I am waiting for the man" – Velvet Underground
 "Never my love" – Associations

ANKETA

Pripremili
Magdalena Matas i
Gabrijel Vučetić

U SKLOPU GLAVNE TEME OVOG BROJA LISTA ODLUČILI SMO PROVESTI MALU ANKETU I KVIZ KAKO BISMO SAZNALI VIŠE O GLAZBENOM UKUSU, ALI I ZNANJU UČENIKA NAŠE ŠKOLE, NAMJERA NAM JE BILA EDUCIRATI, ZABAVITI I ZAINTERESIRATI. U ANKETI I KVIZU SUDJELOVALI SU UČENICI OD 1. DO 4. RAZREDA.

1. Koliko često slušaš glazbu?

2. Na koji način slušaš glazbu?

- a) Mp3
- b) Mobitel
- c) Linija
- d) Računalo
- e) Gramofon

3. Kad vam se svidi određeni izvođač slušate li samo određene pjesme ili albume?

- a) Pjesme
- b) Albume

4. Koju vrstu glazbe slušaš?

5. Tvoj izbor je:

- a) Domaća glazba
- b) Strana glazba

6. Družiš li se isključivo s ljudima koji slušaju istu vrstu glazbe kao ti?

- a) Da
- b) Ne, to mi nije važno
- c) Ponekad

7. Biraš li mjesta za izlaska (kafići, klubovi) prema vrsti glazbe koju slušaš?

- a) Da
- b) Ne
- c) _____

8. Kako dolaziš do glazbe koju slušaš?

- a) Internet (besplatno)
- b) Kupovinom (CD, internetske trgovine, ploče)

9. Da se nađete u situaciji da morate kupovati glazbu koliko biste novaca izdvojili?

- a) Ne kupujem glazbu
- b) Do 50 kuna
- c) 50-100 kuna
- d) Preko 100 kuna

10. Omiljeni izvođač / i?

11. Ideš li na koncerте?

- a) Da, redovno
- b) Ponekad
- c) Ne
- d) Ako da, na kojem si zadnjem bio/bila?

ANALIZA ANKETE:

Moramo priznati da smo pomalo razočarani znanjem i navikama koje su učenici naše škole pokazali (čast izuzecima) u anketi i kvizu, ali nadamo se da su naučili nešto novo.

Rezultati ankete su pokazali da većina naših učenika sluša glazbu svakodnevno, što pokazuje kako nam je glazba vrlo važan faktor u životu. Naravno, učenici je najviše slušaju preko mobitela (93%) jer je tako najlakše doći do

željenih pjesama (prije je "pravilo" bilo da se posluša cijeli album, dok je danas uobičajeno slušati samo pjesme). Većina je kao svoj izbor odabrala stranu glazbu (71%), domaća glazba nije naročito kvalitetna pa se okreće stranoj. Žanrovi variraju od popa, rocka pa sve do rapa, techna i ostalog, no unatoč tome, učenici ne biraju mesta za izlaska ili ljude s kojima će se družiti prema glazbenom opredjeljenju, čak 86%

njih to nije važno. Kako ih većina dolazi do glazbe putem interneta (npr YouTube), nismo očekivali da pohode koncerte no ipak, pokazalo se da dosta njih odlazi na koncerte, a kakve su kvalitetne ti koncerti, ostavljamo nekom drugome da prosudi. Također, učenici, u skladu s vremenom u kojem živimo uglavnom ne kupuju glazbu, ali ima ih koji bi ipak izdvojili svoj novac za glazbu koju slušaju.

KVIZ

1. Poveži izvođača s djelom:

a) Elvis Presley	— OK computer
b) P. I. Čajkovski	— Svi pjevaju
c) Radiohead	— Heartbreak hotel
d) Mate Mišo Kovač	— Orašar

3. Izbaci uljeza:

- a) L. Cohen
- b) Bob Dylan
- c) John Lennon
- d) Malcolm X

5. Znate li što je klub 27?

- a) Da
- b) Ne
- c) Ako da, nabroji bar jednog člana.

6. Woodstock je?

- a) Prosvjed šumara u Washingtonu
- b) Mjesto nastanka grupe AC/DC
- c) Glazbeni festival
- d) Najbolji bubenjar 60-ih

2. Beatlesi su se sastojali od 4 člana, Paul McCartney, John Lennon, Ringo Starr i?

- a) Bob Dylan
- b) George Harrison
- c) Ed Sullivan
- d) Biggie Smalls

4. Jim Morrison je frontmen benda?

- a) Led Zeppelin
- b) The Doors
- c) Windows
- d) Nirvana

7. Poslušaj sljedeće pjesme i navedi izvođače.

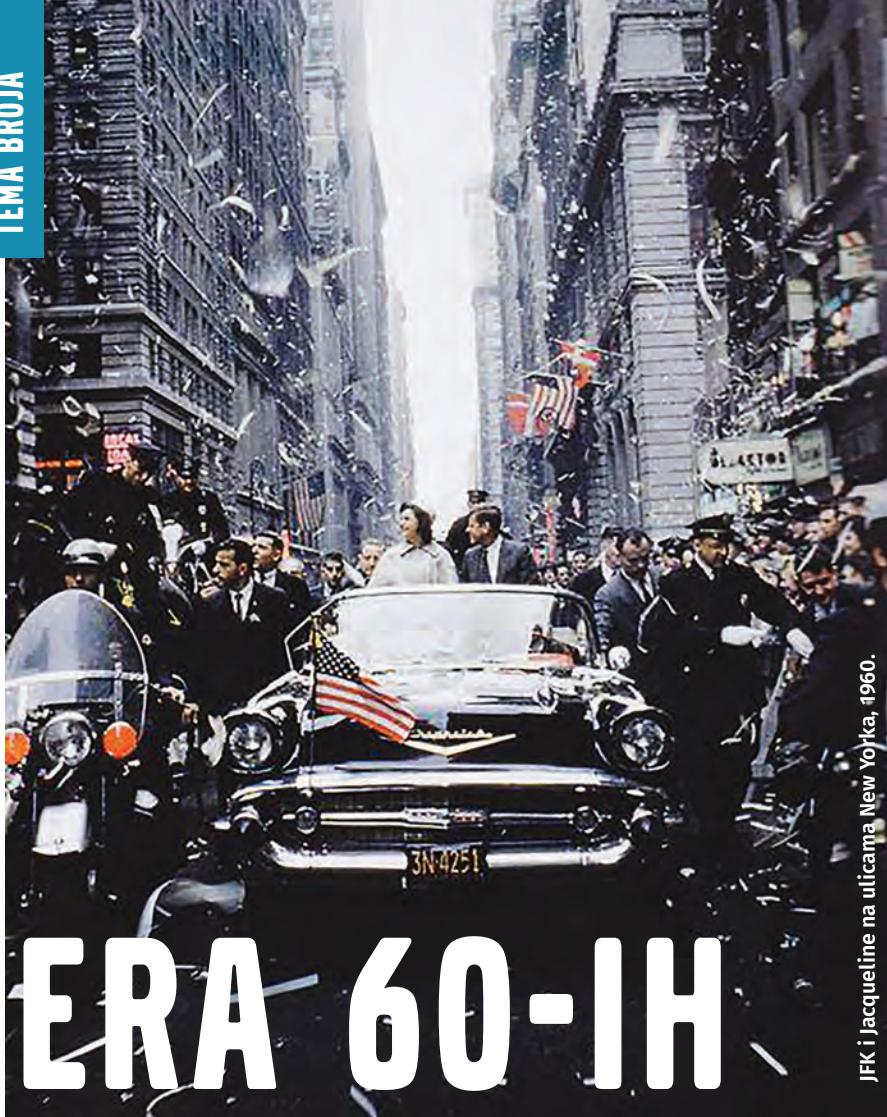
1. (Doors – Alabama song)
2. (Rolling Stones – Sympathy for the devil)
3. (Bob Dylan – Blowin in the wind)
4. (Jefferson Airplane – Somebody to love)
5. (Beatles – Lucy in the sky with diamonds)

ANALIZA KVIZA:

Prvo pitanje (Poveži izvođača s djelom) je bilo zagrijavanje, svi učenici su odgovorili točno, očekivano. U drugom pitanju bilo je svakakvih odgovora, pa čak i Biggieja. Ipak, to su stvari koje bi trebalo znati, opća kultura. Na treće pitanje većina je znala odgovor, ali nekoliko ih je odabralo i Leonarda Cohena. Malcolm X bio je borac za prava crnaca, ostala trojica glazbene ikone. Na četvrtom pitanju Doorsi su odnijeli pobjedu ispred Zeppelina, a bila su čak i dva „prozora“ :). Većina učenika nije znala što je Klub 27.

Klub 27, 27 Club, ili 27 Forever, je popularan naziv u pop kulturi za grupu glazbenika koji su svi umrli kada su napunili 27 godina. Neki od njih su: Brian Jones, Jim Morrison, od novijih Amy Winehouse itd... Većina učenika je znala što je Woodstock, premda je bilo i nekih koji su se s tim pojmom susreli prvi put u kvizu. To je glazbeni festival koji se održao 1969. godine i na njemu su nastupila neka od najvećih glazbenih imena 60-ih poput Jimija Hendrixa, Jefferson Ariplanea, Credence i mnogih drugih.

Kod prepoznavanja glazbenih primjera vodili smo se ponajprije kriterijima popularnosti samih pjesama, a onda i kvalitetom, koje u ovim klasicima ima u izobilju. Prepoznavanje glazbenih primjera prošlo je veoma loše i nadamo se da će se srednjoškolci potaknuti ovime ipak malo više zainteresirati za ovo glazbeno razdoblje (šezdesete) jer je po većini glazbenih stručnjaka najkvalitetnije još od doba klasike i jer je praktički temelj za svu pop rock glazbu koju danas imamo priliku čuti.

JFK i Jacqueline na ulicama New Yorka, 1960.

ERA 60-IH

Početak 60-ih, ulazak u novo desetljeće, zlatno, kako su mnogi mislili. Novoizabrani američki predsjednik John F. Kennedy obećavao je mnogo. Međutim, niz okolnosti i nesretnih događaja učinil će 60e jednim od najradikalnijih ali i najutjecajnijih razdoblja u novijoj američkoj i svjetskoj povijesti. Običljivo je sveopćom revolucijom glazbe, mode, kulture, ali i ljudskog razmišljanja i pogleda na svijet. Dotad se nije mnogo ljudi usudilo razmišljati izvan okvira i oduprijeti se tadašnjim standardima života, no 60e počinju rušiti granice i rađa se novi pokret, suvremena renesansa.

POTRES U ČILEU I PROMJENA AMERIČKE VLASTI (1960.)

Početak potresnog i turbulentnog razdoblja 60-ih obilježeno je potresom u Čileu, 22. svibnja 1960., magnitude 9.5 stupnjeva po Richteru, što je najjači potres ikad zabilježen. Prema nekim izvorima stradal je oko 6.000 ljudi.

Na zapadnom kontinentu, u borbi za Bijelu kuću, pobjeđuje prvi katolik i čovjek novog doba, John Fitzgerald Kennedy. Iako njegove gospodarske reforme i planovi nisu urodili plodom, SAD je uspio dovesti na neku razinu demokracije podržavanjem borbi za građanska prava.

Yuri Gagarin, prvi čovjek u svemiru

GRADNJA BERLINSKOG ZIDA I LANSIRANJE 1. ČOVJEKA U SVEMIR (1961.)

1961. godina, velika je godina za istočnu i srednju Europu. U Njemačkoj je podignut 'Berlinski zid', olicenje Hladnog

rata, koji je dijelio zapadni i istočni dio Berlina, a ujedno i zapadnu i istočnu Njemačku. Njegov pad po mnogima je simbol ubrzanog sjedinjenja Njemačke ili kako ga je njemačka kancelarka Merkel nazvala – "epskim udarcem tiraniji".

Nešto istočnije, SSSR je lansirao prvog čovjeka u svemir, bio je to vojni pilot Yuri Gagarin u letjelici Vostok 1, u travnju 1961. Nisu ni slučili da će za samo 8 godina čovjek šetati po površini mjeseca!

KUBANSKA RAKETNA KRIZA (1962.)

Tokom Hladnog rata, stvari su se svakodnevno sve više i više zahuktavale i situacija nikad nije bila napetija nego tijekom Kubanske krize 1962. Pokušaj SSSR-a da stacionira svoje projektilne na Kubi, umalo je eskalirao te je svjet bio na rubu nuklearnog rata.

ATENTAT NA KENNEDYJA

Preko 'bare', stvari su se odvijale drukčije, sve više je jačao pokret za građanska prava s jedne strane, dok je Hladni rat bivao sve napetiji s druge strane. U svom tom metežu 1963. Lee Harvey Oswald odlučuje se na potез koji je šokirao cijeli svijet. Kad je predsjednik J.F. Kennedy u svrhu političke kampanje posjetio Dallas, nije ni mogao sanjati što će mu se dogoditi... Dok se vozio ulicama grada, iz puške su u njega ispaljena 3 hitca te je preminuo na mjestu. Glavni osumnjičeni, Lee Harvey Oswald dva dana nakon nesreće imao je priliku dati iskaz, (tvrdio je da je nevin) no ubijen je od strane mafijaša Jacka Rubyja u policijskoj postaji. Njegova smrt otvara mnoga pitanja i teorije za čijim odgovorima i dan danas tragamo.

SLIJETANJE NA MJESEC

Unatoč labilnom američkom stanju, san pok. predsjednika Kennedyja se ostvario. NASA je 20. srpnja 1969. uspjela nešto što se dotad smatralo nemogućim, poslala je prve ljudе na mjesec u misiji nazvanoj Apollo 11. Kennedy je jednom prilikom izjavio: „Vjerujem da se ova nacija mora posvetiti postizanju cilja, prije isteka ovog desetljeća, slijetanja čovjeka na Mjesec i njegovog sigurnog povratka na Zemlju“ što se pokazalo uspješnim. Članovi posade bili su Neil Armstrong, Buzz Aldrin i Michael Collins. Armstrong i Aldrin postali su prvi ljudi koji su zakoračili na mjesec dok je Collins orbitirao oko mjeseca u letjelici *Columbia*. Valja napomenuti da je nakon Apolla 11 još

Apollo 11, članovi posade

pet misija programa Apollo sletjelo na Mjesec od 1969. do 1972.

„Ovo je mali korak za čovjeka, ali veliki za čovječanstvo.“

POKRET ZA GRAĐANSKA PRAVA

Montgomery, 1. prosinca 1955. godine. Policajci odvode Rosu Parks u zatvor jer je odbila ustupiti mjesto bijelcu koji je ušao u autobus. Skladno tadašnjem režimu, smatrana je delikventicom i suđeno joj je zbog građanskog neposluha, ali u očima mnogih postala je heroinom i simbolom borbe za ljudska prava. Njezin postupak rezultirao je bojkotom autobusnog prometa u Montgomeryju, jednim od najvećih i najuspješnijih masovnih pokreta protiv rasne segregacije u povi-

jesti. Martin Luther King time postaje vođom Pokreta za ljudska prava. Njihova uloga je uistinu značajna jer nakon bojkota u Montgomeryju uslijedio je niz protesta i pokreta koji su zahtijevali jednakost među svim ljudima, bez obzira na boju kože, vjeru ili nacionalnu. Uskraćivanje prava glasa, školovanja pa čak i posebni separei za crnce u kafićima i restoranima, naišli su na veliko neodobravanje među pripadnicima crne rase, ali i među mlađim generacijama bijelaca. Rađa se neposluh i bunt prema vlastima koje su prisiljene reagirati odmah kako bi sprječile daljnje sukobe, iako su to većinom bili nenasilni protesti. Svi su bili ujedinjeni u želji i nastojanju da žive u svijetu u kojem te neće osuđivati zbog nečeg što ne možeš birati; Martin Luther King je sve sročio u možda jednom od najpoznatijih govora svih vremena, *I have a dream*. Održao ga je 28. kolovoza 1963. godine dok ga je slušalo preko 250 000 boraca za građanska prava. Iako je bio vrijedan i omražen među mnogim konzervativcima, ustrajao je u svojoj namjeri i uspio te je čak osvojio Nobelovu nagradu za mir 1964. godine. Nažalost, neki ne žele živjeti u boljem svijetu, pa je tako zasad nepoznati počinitelj (prvo se smatrao da je to bio James Earl Ray, ali kasnije su se proširile priče kako je King žrtva zavjere) izvršio atentat na Martina Luthera

Kinga 4.travnja 1968. u hotelskoj sobi u Memphisu. Njegova, Rosina, kao i borba još mnogih aktivista je imala učinku te su izglasana jednaka prava za crnce, kao što su vrijedila i za bijelce.

STONEWALL REBELLION:

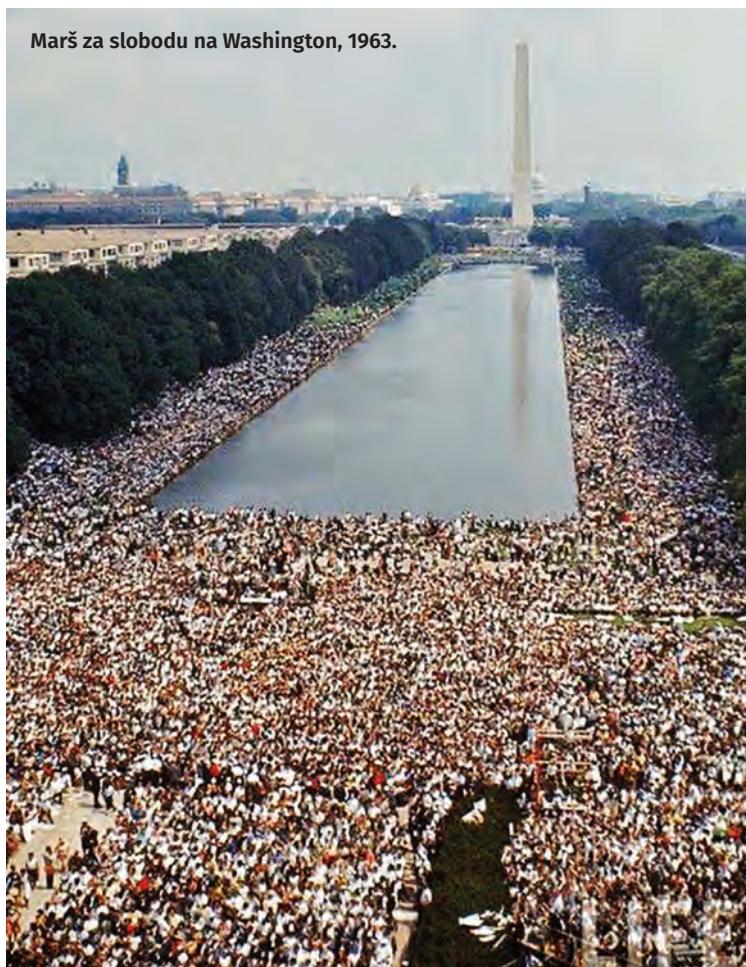
27. LIPNJA 1969., POLICIJA JE ODRŽALA RACIJU U STONEWALL INNU, GAY BARU U GREENWICH VILLAGEU U NEW YORKU. "STAROSJEDIOCI" KLUBA, IZNERVIRANI NEPRESTANIM MALTRETIRANJEM I DISKRIMINIRANJEM OD STRANE VLASTI SU SE ODLUČILI SUPROTSTAVITI: PET DANA POBUNJENICI SU PROTESTIRALI NA ULICAMA ."VIJEST SE PROŠIRILA," REKAO JE JEDAN OD POBUNJENIKA. "DOSTA NAM JE UGNJETAVANJA." POVJEŠNIČARI SMATRAJU KAKO JE "STONEWALL REBELLION" OZNAČIO POČETAK BORBE ZA PRAVA GAYEVA.

"SANJAM DA ĆE MOJE ČETVORO DJECE JEDNOG DANA ŽIVJETI U ZEMLJI U KOJOJ NEĆE BITI SUĐENI PO BOJI KOŽE, NEGO PO VRIJEDNOSTI NJIHOVE OSOBNOSTI..."

M.L.KING

Martin Luther King Jr. uhićen izvan sudnice, 1958.

Marš za slobodu na Washington, 1963.

LET THE SUNSHINE IN

Kada govorimo o 60-ima, većini pada na pamet cvijeće u kosi, sklad prirode i čovjeka, mir, ljubav... jednom riječju – hipiji. Jedan od najutjecajnijih trendova u kulturi započeo je kao pokret mlađeži u Americi protiv tadašnje situacije u državi. U pozadini svega stoji Vijetnamski rat i rasna diskriminacija koji su bili dio politike koja se tada vodila u Americi. No, mlađi osjećaju potrebu i za revolucijom unutar sebe samih; htjeli su se oduprijeti očekivanjima koja su im

Američki vojnik, 1965.

bila nametnuta i slijediti svoj put. Žele iskusiti nešto više od života, a ne samo klasičan obiteljski život.

Hipiji su bili tadašnja alternativa, vjerujući kako je mainstream kultura previše korumpirana i pokvarena te su je htjeli zamjeniti svojom idejom Utopije. Smatrali su da je bit života biti sretan i pronaći sebe, umjesto

da pustiš druge da ti kroje životni put što se nije niti malo poklapalo s tzv. vrijednostima srednje klase. Iako su ih smatrali (a neki još i danas smatraju) skitnicama bez cilja, prljavima i opasnima za društvo, oni su zapravo probudili svijest među mladima i otkrili jedan potpuno novi način života.

Sve počinje od tebe. Ako je osjećaj dobar, učini to. – To su neke od fraza za kojima su se povodili u životu ne mareći previše za posljedice, za sutra, jer bitno je ono što se događa sada, ovog trena, ne želimo živjeti prema tuđim očekivanjima, kao naši roditelji. Izražavali su svoje emocionalne ideale i nezadovoljstva kroz alternativnu umjetnost, ulična kazališta i glazbu. Upravo je glazba imala najveće značenje u njihovim životima jer su pomoći nje osjećali najviše vrhove i najdublje ponore. Popularan je bio folk rock, kao i psihodelični rock, čiji se utjecaj još i danas vidi jer sve više mlađih traži "utočište" u tadašnjoj kulturi pošto suvremena glazba veoma često ne sadrži kvalitetu i dubinu. Vječna karakteristika mlađih je da se suprotstavljuju autoritetu što proizlazi iz čistog mlađenackog bunta, a upravo hipiji su bili ta opreka najčešće kritizirajući svijet u tekstovima pjesama. Osim na glazbu, svoje stanje uma su preslikali i na modu; bila je prožeta snažnim, efektnim bojama i dizajnom te popraćena mnogo brojnim nakitom. Zanimljivo je kako danas moda 60-ih ponovo oživljava pa često možemo vidjeti u dućanicima komade odjeće karakteristične za to razdoblje. O modi 60-ih detaljnije možete pročitati u jednom od tekstova na sljedećim stranicama lista.

Hipijevska simbolika uglavnom podrazumijeva pojmove kao što su priateljstvo, sreća i ljubav ali vjerojatno svima najpoznatiji je "peace sign" (znak mira) koji je postao njihovim službenim logom. Osim njega, tako je popularan i VW kombi koji je postao kulturnim prijevoznim sredstvom tog razdoblja, ali i najčešćim među hipijima pošto su putovali u velikim skupinama.

**SUMMER OF LOVE
"IF YOU'RE GOING TO SAN FRANCISCO, BE SURE TO WEAR SOME FLOWERS IN YOUR HAIR"**

Tadašnji epicentar hipijevske scene je bio Haight-Ashbury, jedan od okruga San Francisca; bio je to dom umjetnika, pisaca i glazbenika. Čak oko 15 000 hipija preselilo se na to područje, uključujući i neke od najpoznatijih bendova tog doba poput Jefferson Airplanea, Big Brother and the Holding Companya. U skladu s tim u San Franciscu je održano prvo okupljanje "djece cvijeća", 14. siječnja 1967. g. Očekivalo se da će u Golden State Park doći oko 3000 hippija, no na kraju je brojka narasla preko 30 000; tri mjeseca kasnije, 26. ožujka, okupljanje se ponovilo, ali ovaj put na Manhattanu u Central Parku. Ta 1967. godina je ostala zapamćena kao Summer of Love, a događanja su pratili i mnogi mediji koji su izvještavali o kretanjima "heroja" 60-ih.

Flower Power

Miroljubivi hipi pokret kretao se pod raznim sloganima koji zagovaraju ljubav i toleranciju, a "flower power" je bio jedan od najpoznatijih.

Pripadnici su uglavnom bili tinejdžeri, mlađi ljudi koji su na miran način prosvjedovali protiv rata u Vijetnamu. Nisu koristili verbalno i fizičko nasilje kako bi iskazali nezadovoljstvo. Nisu poticali mržnju među ljudima i nisu pozivali na nerede. Suosjećanje i dobrota su bili njihovo jedino oružje kojim su htjeli pobijediti rat i užase koje on donosi. Za svaki ispaljeni metak koji je nekome oduzeo život, oni bi pružili cvijet koji može samo uljepšati život.

Marc Riboud je fotografirao jedan od takvih trenutaka na kojem možemo vidjeti 17-godišnju Jane Rose Kasmir kako naroužanim vojnicima nudi cvijet. To je sve što im je htjela poručiti, ali slika govori više od 1000 riječi. Fotografija je zabilježena tijekom pentagonskog marša na kojem je grupa mladih hipija

Jane Rose Kasmir naroužanim vojnicima nudi cvijet (Marc Riboud)

marširala ulicama s buketima cvijeća zagovarajući mirne i nenasilne ratne prosvjede. Naziv "flower power" dao je američki pjesnik beat generacije Allen Ginsberg upravo zbog same ideje pokreta; snagom mira sprječiti rat. Mi danas želimo živjeti u svijetu u kojem ne moramo strahovati za svoj život, kao što je to želio i naraštaj šezdesetih i svi naraštaji prije njih. Razlika je što su se šezdesetih odlučili boriti za to pravo i poslati poruku cijelom svijetu kako je moguće živjeti u sigurnosti ako to želimo. To je temeljna ideologija hippie pokreta, mir, jedinstvo i ljubav. Danas je pokret omražen i o njemu se priča uglavnom u negativnom kontekstu, ne imajući na umu svrhu samog pokreta. Možemo ih shvaćati kao otpadnike ili višak u druš-

„...RAT JE OPSTRUKCIJA BILO KAKVOG RAZMIŠLJANJA, LJUBAVI I RADA.“

DUBRAVKO IVANIŠ

tvu, ali kako je to moguće kad su se borili za bolje i tolerantnije društvo bez nasilja i rata dok su neki stajali skrštenih ruku. Možda svijet nije bio spremjan na tako radikalno i masovno buđenje savjesti, pogotovo kod mladih od kojih očekuju puno, ali ne vjeruju da će to i dobiti. A sve što su oni htjeli je da pružimo miru šansu.

Vojnik i student, šezdesete

Pjevač Eagles of Death Metal, Jesse Hughes ispred Bataclana gdje su se članovi grupe vratili položiti cvijeće

„I HAVE A DREAM.“

Danas ljudi imaju vrlo podijeljene osjećaje prema davnim šezdesetima; uglavnom su smatrane ili se smatraju razdobljem droge i divljaštva koje je poremetilo dotadašnji skladni život. Šezdesete su omogućile izlaz iz sigurnih okvira konzervativnog društva i donijele slobodu uma i duha glasno pjevajući o širenju tolerancije i mira. To je bilo vrijeme kad je rock glazba doživjela apsolutni procvat, zlatno razdoblje rocka kojem možemo zahvaliti na iznimnom doprinosu današnjoj kulturi. Glazba i danas povezuje ljudе, ali tada ih je povezala neraskidivim vezama i ujedinila u zajedničkoj misiji promicanja ljubavi. Tada su riječi stvarno značile nešto, nisu bile samo slova na papiru nego cjelina, poruka koju su zaista mnogi čuli; nemojte mrziti, volite. Čak i u samim počecima, rock je

smješten u kategoriju zabranjene glazbe jer se smatralo da potiče agresivno i destruktivno ponašanje i do danas je tamo ostao. Oni kojima ne odgovara takva vrsta glazbe će se vjerojatno složiti da mu je tamo i mjesto, no samo istinski zaljubljenici razumiju njegovu vrijednost jer na kraju – nisu svi ljudi rođeni da vole umjetnost. Iako nam se interesi ne poklapaju i ne volimo što drugi vole ili obratno, ne znači da ne možemo biti prijatelji i poštivati jedni druge, bez obzira na razlike, ispod kože svi smo isti. Nedavni nesretni događaji (teroristički napad u Parizu) potiču nas da dodatno razmislimo o međusobnoj toleranciji i prihvaćanju i da zaustavimo epidemiju mržnje koja je počela zahvaćati cijeli svijet. Dana 13. studenog 2015., bili smo svjedoci strašnom pokolju koji je oduzeo mno-

ge nedužne živote, a sve zbog ljudske ograničenosti i zatupljenosti. Skupina naoružanih terorista, protagonista tzv. islamske države izvršila je pokolj na više lokacija u Parizu. S početkom u 21:16 dogodilo se šest napada usmjerenih na civile i tri samoubilačka napada blizu francuskog nacionalnog stadiona Stade de France. 129 osoba je poginulo u napadima, a od 352 ozljeđenih najmanje 99 ih je u kritičnom stanju. Najsmrtonosniji napad, nezапамћен u rock and roll svijetu, dogodio se u koncertnoj dvorani Bataclan za vrijeme nastupa rock grupe Eagles of Death Metal gdje su teroristi usmrtili 89 osoba. Kada se ovakve nesreće dogode, zapitamo se kamo je ovaj svijet krenuo? Koliko je otrovan zlom za koje smo krivi? Što se dogodilo s idealima šezdesetih da svi živimo u skladu jedni s drugima, da se volimo i poštujemo? Zašto danas ima više suza

„LJUBAV JE JEDINI ISTINSKI SPEKTAKL KOJI SE NUDI, AKO NE VOLITE RAT.“

**OLJA SAVIČEVIĆ IVANČEVIĆ
(PJEVAČ U NOĆI)**

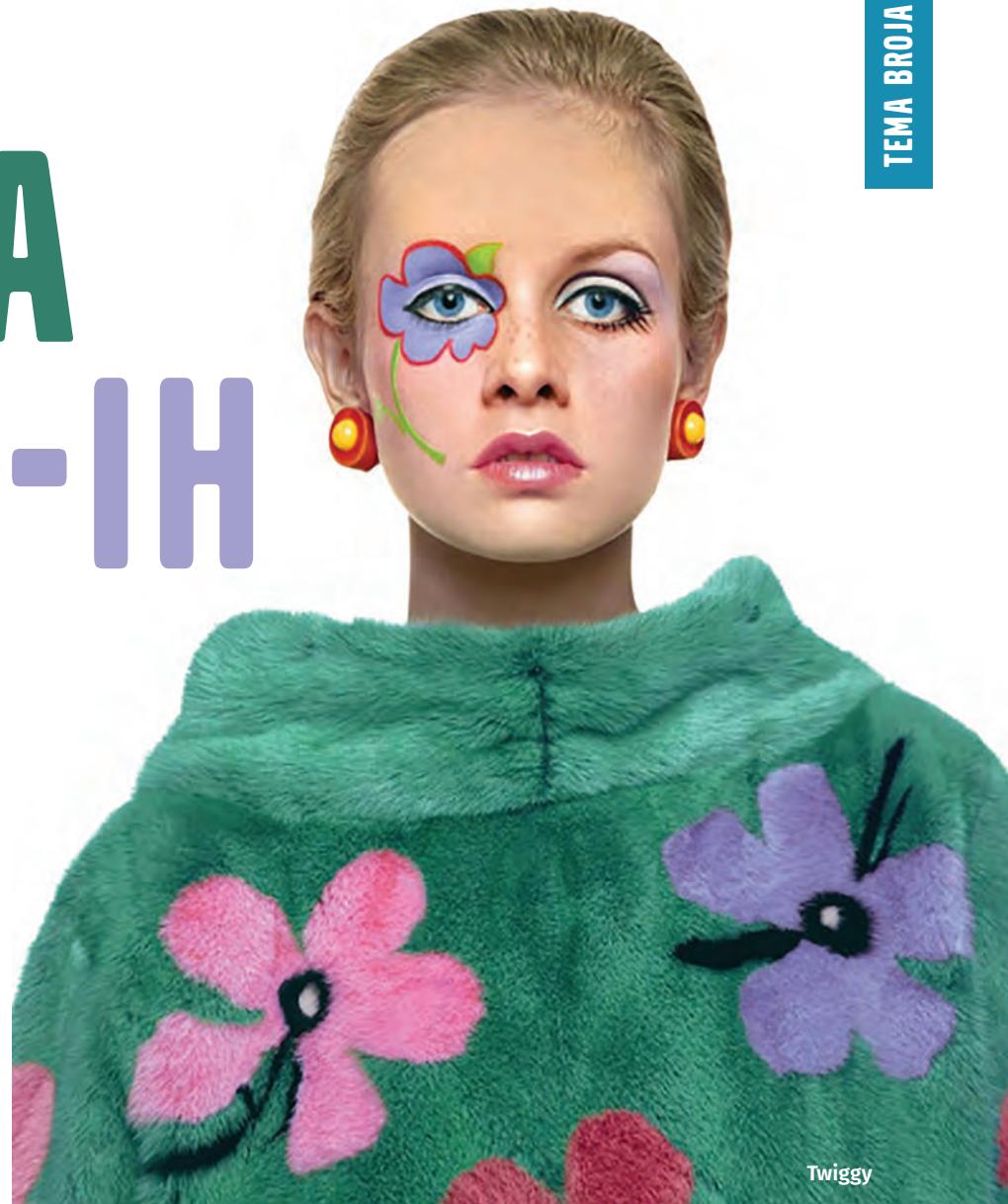
i straha i zašto se moramo bojati za svoj život? Koliko god napredujemo kao ljudska vrsta, toliko nazadujemo kao ljudi. Martin Luther King je jednom rekao: "I have a dream". San koji vjerojatno svi sanjamo i danas, pedeset godina nakon toga pitamo se, što se dogodilo s tim snom?

Tekst:
Lucija Kolić

MODA 60-IH

Sezdesete godine dvadesetog stoljeća bile su vrlo bitne godine za razvoj mode i modne industrije. Tadašnji stil bio je odraz svjetskih događanja i raznih pokreta kao što je bio „hipi“ pokret u Americi. Osim inovativnih krojeva i materijala koji su uneseni ne samo u visoku modu nego i u svakodnevnu uporabu, dogodila se i promjena u poimanju ženske ljepote i privlačnosti. Do tад popularna „figura pješčanog sata“ zamjenjena je tankom, mršavom figurom.

Definitivno najutjecajniji su bili Mod dizajneri u Ujedinjenom Kraljevstvu. Skraćeno od Modernisti, Mod dizajneri i modne ikone, zapravo su bili radnička klasa koja je uz „nine to five“ poslove imala dovoljno slobodnog vremena za modu i izlaska. Njihov stil bio je inspiriran francuskim i talijanskim dizajnerima visoke mode, pa su nosili odjeću koja je podsjećala na odijela i fine večernje haljine, a tim su stilom pružali otpor do tад popularnom rokabili stilu pedesetih. Ta je odjeća bila ciljano dizajnirana za ljudе u 20-im godinama, a održavala je

Twiggy

stil gradskog života. Dok su muškarci nosili uska odijela preko kojih su odijevali parke, džempere geometrijskih uzoraka i „slim fit“ košulje, žene su nosile mini suknje, go-go čizme i hlače na trapez. Ideja „slobodne djevojke“ postala je jako popularna, a njena ikona bila je Jean Shrimpton, britanska manekenka. Slobodna djevojka označavala je djevojku koja je samodostatna i koja se ne mora ni na koga oslanjati. Uz to, morala je izgledati kao adolescentica, dakle mršavo i nerazvijeno. Naravno, to je značilo da su sve djevojke koje su se ugledale na taj tip žene, sada bile na restriktivnim dijetama ne bi li postigle taj izgled.

Ipak, žena koja je bila najveći idol mladim djevojkama tog vremena bila je Lesley Hornby, britanski model poznatija po svojoj tankoj figuri (zbog koje je i dobila nadimak Twiggy – „grančica“) i androginom izgledu koji je naglašavao kratkom frizurom. Postala je slavna već sa 16 godina i uzor tinejdžerica diljem svijeta. Naravno, mnogi su kritizirali njen izgled jer su smatrali da promovira „nezdrav“ izgled, ali ve-

liki modni magazini poput Voguea su je branili, pa je čak i proglašena „Britanskom ženom godine“ i „Licem 1966. godine“.

Još jedna žena koja je utjecala na razvoj mode bila je Mary Quant, „izumiteljica“ mini suknje i vrućih hlačica. Ona je mini suknju vidjela kao oslobođenje žena jer je u mini suknji praktičnije trčati na posao, također smatrala je da se njome postiže mladolik izgled. To se uklapalo u ideju „slobodne djevojke“ pa je mini suknja vrlo brzo postala vrlo popularna. Djevojke kojima

Mary Quant

Twiggy

Barbara Hulanicki (BIBA)

roditelji nisu dopuštali da ih kupuju, izlazile bi vani s iglom i koncem i kratele suknju u nekom kutku gdje ih nitko ne vidi, a na povratku kući su vadile konac i vraćale je u prvobitno stanje.

Ipak, jedna od najkontroverznijih dizajnerica toga doba bila je Barbara Hulanicki sa svojom modnom kućom Biba. Ona je svoju ideju savršene djevojke opisivala kao „posljeratne cure kojima je u djetinjstvu nedostajalo proteina pa su izrasle u predivne mršave djevojke“. Kod nje, sve žene preko trideset godina smatrane su „prestarima“, a u njenom dučanu okupljale su se uglavnom mršave mlade djevojke, među kojima i Ana Wintour, današnja urednica Voguea. Njena odjeća bila je uglavnom neudobna, ali jeftina, a boje koje je birala opisala je kao „izgled za sprovod“. Ipak, to nimalo nije sprječavalo mlade djevojke da kupuju njenu odjeću. Osim odjeće, ona je bila

Hipi, na koncertu Rolling Stonesa, 1969.

Jane Birkin, stil šezdesetih

Party girls, Pariz, 1966.

vrlo utjecajna i na području kozmetike. Izgled koji je promovirala i danas bi se smatrao pretjeranim. Tamnoljubičasta, zlatna, narančasta, tamnoprlava i boja hrđe, prenesene su i u šminku pa su tako njene sljedbenice nosile zlatne ruževe i plava rumenila.

U Americi djevojke su uglavnom imitirale stil prve dame Jackie Kennedy, ali stil koji je u SAD-u ipak bio najutjecajniji bio je hipster stil. On je uvelike slijedio samu ideologiju hippie pokreta, slobodu i mir. Tako su uz široku i šarenu odjeću, ljudi najčešće išli bosi, a žene bez grudnjaka. Inspiraciju su pronalazili u kulturama poput indijske, marokanske i nepalske, a to je samo bio odraz ideje multikulturalizma. Njihov stil bio je „unisex“, muškarci i žene nisu se puno razlikovali. Sve je odisalo duhom jednakosti i slobode. Krajem šezdesetih, neki detalji iz njihovog stila ušli su u „mainstream“

modu, kao što su psihodelični printevi na poslovnim košuljama i kravatama. Trapez hlače, široki rukavi i ludi uzorci, nastavili su se dalje u sedamdesete kao dio popularne mode.

Pošto su šezdesete bile doba istraživanja svemira, to se odrazilo i na modu. Mnogi dizajneri počeli su koristiti materijale poput PVC-a i poliestera da stvore odjeću koja je podsjećala na svemirska odijela. Ta odjeća uglavnom je bila sjajna ili posuta šljokicama, a sve je to odražavalo čovjekovu želju da se približi svemiru.

Moda šezdesetih popratila je tijek ljudskog razvoja na način da samo pomoću odjeće možemo opisati tadašnja događanja u svijetu. Modne inovacije toga doba nisu samo utjecale na njih, već i danas utječu na nas i na ono što nosimo.

Ilustracija
Sunčana Brkulj

IN MEMORIAM

GOODBYE, STAR MAN
1947 - 2016

STEPSKI VUK

vjek je mnogo više od toga. Ljudska duša može se usporediti s prostorijom u kojoj

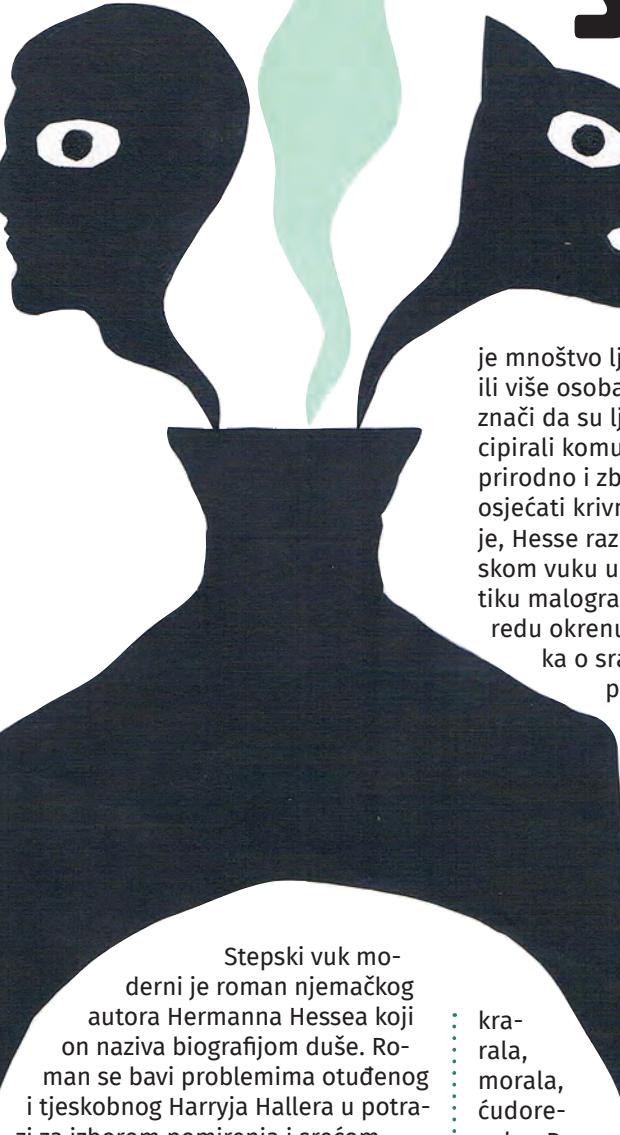
je mnoštvo ljudi. Interakcijom dvije ili više osoba u jednom kutu sobe ne znači da su ljudi s drugog kraja percipirali komunikaciju, što je sasvim prirodno i zbog toga ne bismo trebali osjećati krivnju. Svoja stajališta i ideje, Hesse razlaže u Traktatu o Stepskom vuku u kojem predstavlja kritiku malograđanštine, ali je u prvom redu okrenut vječnom pitanju čovjeka o srazu idealja i stvarnosti, o podvojenosti čovjeka kao građanina, naočigled anonimna nosioca mašinerije zvane društvo, kojоj se često nameće pojам napretka pod prepostavkom da se društvo kreće determinirano, s ciljem.

Uključivanjem common sensea, democije i građanskog mota, tzv. konzervativnog logičkog mehaničkog da mase, mi rušimo boko dirnut svojim putovanjem u Indiju, Hesse stvara sliku duše kao nečeg što jest sam bitak koji bi se po svojoj prirodnosti morao reinkarnirati. Takva složenost omogućava prelazak duše iz jedne sobe u drugu, iz te sobe u prirodu, a potom iz prirode u svemir. Glavni junak komunicira sa svemirom pomoću psihodeličnih droga što za sobom povlači mnoštvo kontroverzi i zabrama. Psihoaktivne supstance su često percipirane kao vrata razuma u dušu, no Harryju Halleru one su bile prozor jer je sjeme palo na čemerno tlo udvospoljena čovjeka. On je spoznaju doživio u magičnom kazalištu, utvrdi novih tekovina koje nužno pogubljuju one stare, nizom nadrealističkih iskustava i halucinacija koje su odraz njegove zapadnjačke podloge. Igranje s umom i psihodeličnim poljima opasno je samo ako je besciljno jer tijelo nije duša, stoga rekreativno uzimanje psihodeličnih supstanci

nije lijek, već dodatak prehrani duše s mogućim ozbiljnim posljedicama. Dakle, rješenje faustovskog problema podvojenosti jest u nama samima. U zapadnjačkom kulturnom krugu Goethe je bio vječna Hesseova inspiracija u potrazi za skladom i kompromisom zavađenih strana.

Stepski vuk postaje kulturni roman hipijevske generacije 60-ih godina 20. stoljeća upravo zahvaljujući didaktičkom karakteru o vječnim pitanjima otuđenosti, idealja i građanstva, te otvorenosti prema seksualnosti, drogama i političkoj anarhiji. Hippie pokret nastaje u Americi kao kontrakultura koja se bori protiv društvenih i političkih konvencija, a pokušava bitno izmjeniti tekuće dominantne kulture odbacujući i povlačeći se iz nje! Upravo takav način razmišljanja Hesse smatra pogubnim zbog egocentrične i narcisoidne prepostavke koja tjeru u moralno bezlijeće i bezvoljnost. Ono što je iskonski cilj Hesseova djelovanja ovim romanom jest da se osvijesti zapadnjačko društvo o principima Dalekog Istoka koji se brižnije skribi o duhovnom zdravlju čovjeka. Hipijevska je interpretacija stoga derivat buržoazije jer se izolacijom nepomišljeno strmoglavimo u suicidalno gdje se samoubojica stalno osjeća ugroženim i prozvanim. Takav osvrt možemo opravdati modernim kretnjama, no takvo što se moralno uzeti u obzir te je samo ishodište ove ideje proizvod idejne elite. Haller nije trebao građansko da bi funkcionirao, no unatoč tome pliva u vodama građanskih normi i običaja. Tu hipijevci pribjegavaju komunama što kontra-ri piščevim nastojanjima koji smatra da je ideja pomirenje sa sobom i sa svijetom. Pisac kaže da iznimna jedinka- Stepski vuk uvijek mora biti prisutan među pukom jer je najgora otuđenost upravo otuđenost neznanjem.

Savijajući se između nade i okolnosti, duša oduzima koncept tijela jer uvijajući svoje postojanje poprima vanredni oblik. Ta vanrednost proizlazi iz nje same i samo ona sama po sebi može biti užvišena ideja našeg djelovanja. Prihvaćanje zbilje i borba za ideale nisu u suprotstavljenom odnosu, već upravo mir omogućuje zadovoljenje potreba suprega.

Stepski vuk moderni je roman njemačkog autora Hermanna Hessea koji on naziva biografijom duše. Roman se bavi problemima otuđenog i tjeskobnog Harryja Hallera u potrazi za izborom pomirenja i srećom.

Freudovskom diobom čovjeka, Hesse pokušava čitatelju ispričati pluralističku biografiju duše u htijenu da prenese svojevrstan nauk vlastite egzistencije tokom izloženosti Freudu, potom Jungu još za rana života. Suština Harryja Hallera jest višestruka time što on smatra da on bivstvuje čas vukom, čas čovjekom, što Hesse smatra primitivnim,スマtrajući da je takav, gotovo fatalistički pristup, gledan s egzistencijalističke strane, neekonomičan. Usto što je neisplativa, filozofija takvog dualizma nije ni približno istinita. S Harryjem se usud poigrao, davši mu um koji djeli dušu na vučju i ljudsku. Ima dakako ljudi koji u sebi sadrže razne životinje, ali simbiotski odnos činio je te introspeksijske veze podnošljivima, pa i ugodnima. H. Haller je osjećao da je sve ono što je zlo vuk, a plemenito čovjek te se čutio izloženim prirodnoj selekciji. Dakako, čo-

krala,
moralna,
ćudore-
sobu. Du-

putovanjem u Indiju, Hesse stvara sliku duše kao nečeg što jest sam bitak koji bi se po svojoj prirodnosti morao reinkarnirati. Takva složenost omogućava prelazak duše iz jedne sobe u drugu, iz te sobe u prirodu, a potom iz prirode u svemir. Glavni junak komunicira sa svemirom pomoću psihodeličnih droga što za sobom povlači mnoštvo kontroverzi i zabrama. Psihoaktivne supstance su često percipirane kao vrata razuma u dušu, no Harryju Halleru one su bile prozor jer je sjeme palo na čemerno tlo udvospoljena čovjeka. On je spoznaju doživio u magičnom kazalištu, utvrdi novih tekovina koje nužno pogubljuju one stare, nizom nadrealističkih iskustava i halucinacija koje su odraz njegove zapadnjačke podloge. Igranje s umom i psihodeličnim poljima opasno je samo ako je besciljno jer tijelo nije duša, stoga rekreativno uzimanje psihodeličnih supstanci

ŠTO ME ČINI SRETNOM?

Tekst
Ella Karaban

PROZA IK

Jedna od ljudskih potreba, svakako je biti voljen, shvaćen ili nešto sasvim drugo što pokreće našu svijest. Svaka naša želja postoji i živi u svrhu naše sreće. Ona je ultimativni stadij života koji nadilazi materijalni i racionalni svijet, ona se uzdiže i što je najdivnije, naša svijest o njoj raste i stapa se sa njom. Životna je pak pouka da ništa ne ostaje netaknuto, da je sve podložno divljim i nepredvidljivim naletima promjena. Kod nekih se ljudi javlja, kao što to obično biva, greška, a to je „utrnuće“ osjećaja za druge. Takvima ljudima ljubav i sreća su samo privid, samo zaziv uzvišenih, dubokih uzdisaja, kao nešto što bi se trebalo raditi na baš taj način, kako bi se uživala zemaljska naklonost povodljivih karaktera, koji sami uzdišu dublje nego Vestalka u transu. Sreća jednostavno nije stvar prirodne selekcije, ona je smisao svih nastojanja, svih uspjeha i propadanja, a uplitanje niskih potreba budi u nama jedan instinkt, pa onda, čak i kada su naše potrebe zadovoljene u oku nosimo odsutnost i animalni sjaj koji će odati i najinteligentnijeg od svih ubojica, lopova i preprodavača zagrobnih života. A čovjek je kadar žrtvovati svojega sina, svoju kćer iz sebičnih ciljeva! Dvosjekli mač, urođen ljudski optimizam, treba nam kako bi pronašli sklonište, svoju ravan, gdje ćemo moći bezbrižno trčati poljanama obasjanim suncem, uz primisao o nadanju u vječni sjaj, gdje je bijeda krepost, a glad uživanje vlastitih patnji i halucinacija.

Je li sreća zapravo u sreći i kod kakvih se osoba javlja? Sreća u sreći nije nipošto. Dosegnuti ju u njenim vrhovnim oblicima opasna je igra gdje ona postaje sama sebi svrhom, njena težina se mjeri, tada, odveć pažljivo i često, a naša taština i potreba za njom vode u ponor i začarani krug cinizma i najnežnijih osjećaja, zatomljenih dana kad smo odlučili podariti se našem cilju. A najviše grabi i grize mala duša, stišćući Vam ruku dovoljno čvrsto da ne posumnjate, a ipak dovoljno labavo da Vam se može izmigoljiti, tada najprikladnijom brzinom, iz ruku, te Vam otuđiti malo od Vaše osobnosti da bi se nasladila svojom lukavštinom. Sreća ne leži u tome. Ona je u malim količinama, po potrebi i shvaćanju, dodijeljena svakom od nas, a naš je zadatak napraviti nešto vrijedno od nje. Može li nam ta urođena sreća biti oteta? Smatram da ne može ali se ona raznim sredstvima nastoji potisnuti i sedatirati. Na kušnji su tada osnovne osobine ličnosti duboko povezane s našim transcendentnim nastojanjima. Uvrijedjeno je biti sretan na jedan osobit način, pa svaka nova tuga nije slična prethodnoj, a svaka je nova sreća bliža jedna drugoj nego zaljubljeni ljubavnici koji uživaju u svim dražima svojih slatkih muka. Sreću zato treba tražiti na mjestima van dosega vremena i zaborava, a ona je dakle u umjetnosti! Upravo je umjetnost nepogrešiva jer joj je dopušteno da živi van ideoloških podjela, da jednako dira i vuka i janje bez da se odriče dostojanstva svojih boja, melodija i redaka ispisanih u besanim noćima, jer se upravo u besanim noćima budi ono što uživa san, a ljudska svijest poprima oblike modelirane najvieštijim rukama. Ona nadilazi evolucijsku sljepoču te prelazi u beskrajni svemir gdje je zrno prašine cjelina, a po hlepa put ka ništavnosti. Naći u beznačajnosti ono opće, zar to nije sreća? A zar nije umjetnost reflektirala zbilju i učinila ju magičnom i lakšom? Ona trenutke čini dugima i mističnima, a vjekove tako kratke, ali ipak tako složene u jednom či-

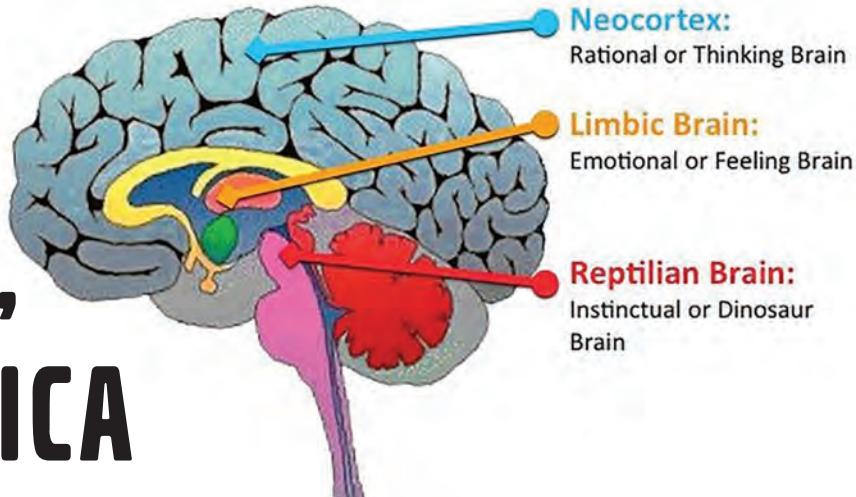
tavom lancu ljudskih figura, obasutim voljom i ljubavlju brižnih poteza umjetnika u zanosu. Sreća je biti gurnut u svoju golu svijest. Kakvoča naših misli tada je neupitno na vrhuncu, a čemu živjeti, a ne očutjeti tako divne trenutke! Pa čak i takvi trenutci samo su prolazni. Vrhunaca više možda i neće biti, jer isključivo tada su sva naša osjetila usklađena, jedna živnula, a druga utahnula, da bi se taj trenutak mogao zvati prosvojećenjem. Ono sa sobom nosi ljepotu olakšanja, sveopću spoznaju o postojanju, o nepobitnoj sadašnjosti. Jesmo li spremni svojim se uvjerenjima u potpunosti podati ovisi o našoj volji za sukob s dominantnom kulturom. Ljudske su norme i pravila odveć jake u tradiciji, a slabe u moralnosti. U tom se autoritetu, dakle, klanjam ne iz razloga što ono zapovijeda dobro, već zato što zapovijeda.

Zemlja u kojoj vlada opći sklad, zemlja utopista, potpuno je brisanje karaktera, a mene usrećuje karakter! Koristeći se njime možda konačno iskorijenimo fantazmu sa svim njenim fantomima koji se prerušeni u dobrotvore javljaju iz mraka i bliješte. Jesu li moralisti i vjerski vođe potrebni društvu? Mnoga su pitanja van našeg saznanja, ali pokušaji njihovih dokučenja iznjedrila su mnoge nihiliste. Oni iako sude o ništavnosti, nipošto nisu ništavni, pa se o njima ne sudi kroz iluzije hrabri i izdržljiva čovjeka koji savladava život, gotovo s nekakvom životinjskom voljom za opstankom.

Redefinirajući naše poimanje života i smrti, kroz odcjepljjenje čovjeka od životinjskih nagona, shvaćamo da je jedina konstanta prirode. A ništa ne usrećuje ljudsku, pa i moju, dušu više nego priroda. Čak i kada iščeznu sva divota i naslada naša, velovi lakih oblaka u stanju su se podignuti i istovremeno nježno i grubo, ukazati nam vidokrige i prostranstva za koja nismo znali ni da postoje. Divno li je tada biti živ, pa se pomiješa okus gorčine s trenutkom, tako slatko naravnim, a opet mističnim i okultnim. Suze nam tada naviru na oči, jer znamo da će trenutak proći, a i da možda nećemo nikada naći časa i mjesta tako uzvišenih. Jer mi ne osjećamo da smo dio nje i da nam dan nije upola čemeran i tužan kad vani sja sunce, kad se zavjesa lagano poigrava na vjetru, a tijelo buja pred navalom urođene potrebe. Nemiri se u nama izmjenjuju kao plima i oseka, a nužnost smirenja nas pecka i bode, nameće se kao neizbjježno rješenje, dok nam se u glavi mota roj pčela, a mi ne znamo ni odakle su došle ni kamo idu. Mi dakle želimo utjehu i tu leži sreća! Naš nespokoj nipošto ne trpi zavaravanje, to je ubojica svih osobina. Težimo utjesi, koju pronalazimo u ljudima te vezama koje nas uz njih vežu, pritom nastojeći ne umanjiti prijašnju bol i nesklad. Stoga često je da mladi, zdravi i čili ljudi progovaraju o slomljenim idealima i svjetskoj boli, jer su bolesni odveć iznemogli, a mrtvi o tome šute.

Sreća se ne nalazi u društvenim zapovijedanjima o njoj, već u samom stvaranju naših života koji su blizu sanjanih idealima. Ona nadilazi i vrijeme i patnje, odbacuje evolucijske vrijednosti, te se širi u svemir gdje je saznana od umova otvorenih spoznajama i lišenosti materijalnih dobara, otvorimo li širom oči svijetu, bjelodano će jasno ispred nas stajati beskrajan vidik mogućnosti građen od naših pravih potreba za prelaženje poznatog.

ILI ČOVJEK, ILI VJEVERICA

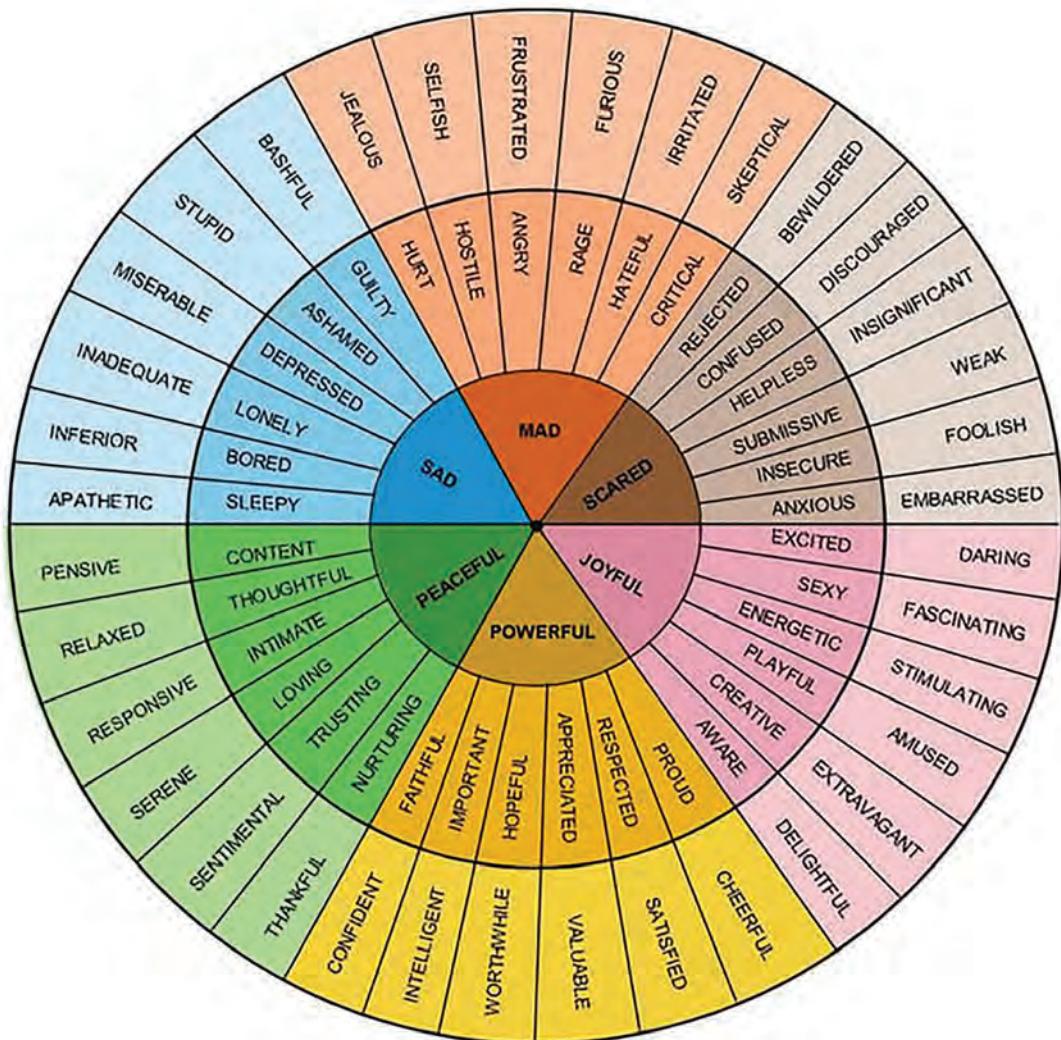
Dovoljno je reći da je čovjek izašao iz hranidbenog lanca i sam napravio betonske džungle, gradove, svoje utočišta. Naša nas relativno krhka tijela nisu zaustavila da pokorimo svijet i komad svemira. Zašto? Zbog razuma! Ima podosta intelligentnih životinja, ali nijedna nije dosegnula ovaj stupanj razvoja. Uzet ću kao primjer teoriju o spoznaji. Majmun može razumjeti da drugi majmun ne želi dijeliti hranu, ali ne i uzročno-posljedične veze. Ljudi su daleko najkomplikiranije i najzanimljivije životinje, s nemjerljivim brojem neurona u mozgu koji ga vode kroz različite životne događaje. Ipak, ljudi se razlikuju pojedinačno.

Neki kažu da je to zbog različitog doživljavanja boli. Kao primjer možemo uzeti jednojajčane blizance. Iako im je genetski materijal isti, njihova percepција svijeta nije ista. Ali po kojim se aspektima razlikuju ljudi od životinja? Slijedi dokaz da smo najsuperiornije životinje.

Za našu različitost treba zahvaliti našem najvrjednijem oruđu; mozgu, s otprilike 100 milijardi neurona. Između ostalog, mogli bi reći da je mozak poprilično pohlepan, sadrži u sebi oko 2% mase čovjeka, a troši 20% energije istog bića. Znači da postoje "neke" radnje тамо. Također, mozak je sklon navikama, dobrim ili lošim, zbog isku-

šane sigurnosti. Zbog tog principa čovjek može patiti od psihičke ovisnosti o nekoj tvari. Na primjer, heroin "pumpa" oxytocin, hormon koji smanjuje razinu stresa, pa je to jedan od razloga zašto se osoba "navuče". Oxytocin je hormon koji se izlučuje kod djete-ta kada ima tjelesni kontakt s majkom kao neiscrpnim izvorom sigurnosti, ili prilikom dojenja. Osim kod djece, taj se hormon manifestira i kod odraslih prilikom tjelesnog kontakta. Jednostavno objašnjenje je da je čovjek genetski napravljen da bude socijalno biće.

Ljudi sa životnjama dijele neke osnovne emocije: znatiželju, strah,

ljutnju, zavist, pažnju, paniku. Također, ljudi sa životnjama dijele još nešto zajedničko: reptilski mozak. Taj dio je tu zbog najosnovnijih funkcija npr. reprodukcije, ravnoteže, mehanizama borbe ili bijega zbog opstanka za život. Ljudima i životnjama zajednički su svi instinkti koji nam govore nužne podatke o našoj okolini. Ipak, kod ljudi su emocije puno kompleksnije. Ne-mamo samo osnovnih sedam emocija, nego je tu čitava paleta od preko 500 naziva za različite osjećaje* kao što su recimo, euforija, osjećaj seksualne uzbudjenosti, anksioznost, i drugi. Za to je opet zaslužan naš divni mozak; tj. limbički sistem. Ljudski su instinkti emocija i osjećaja tu da nam održavaju volju za životom, motivaciju i empatiju. Primjerice, ako je dijete udarano i omalovažavano tijekom odrastanja, velika je šansa da mu je ograničeno lučenje nekih od hormona, poput dopamina ili serotonina. Ako je riječ o takvoj situaciji, osoba ima predispoziciju za depresiju ili psihomotornu retardaciju, odnosno, bezvoljnost. U još strašnijim slučajevima, velik oblik nasilja proizvodi sociopate i psihopate, tj. ljude s manjkom ili bez empatije. Emocije su kod ljudi EKSTREMNO kompleksne i ljudi koji odgajaju djecu

uz prisutstvo nasilja, napraviti će neki oblik štete toj osobi. Kompleksnost emocija također dolazi do izražaja kod naše socijalnosti. Nijedan drugi sisavac ne živi u tolikim grupama kao čovjek (npr. New York je grad s populacijom od 32 milijuna), dijelom i našom krivicom, istrijebljivanjem životinja i uništavanjem okoliša, ali još uvek stoji tvrdnja da je priroda ipak veći ubojica od čovjeka.

Nešto što ljudi imaju, a životinje nemaju, su predfrontalni režanj i neokorteks (kora mozga u 6 slojeva) koji su zasluzni najviše za kritičko razmišljanje, rješavanje težih problem-skih zadataka, logiku i racionalnost - sve što nam je potrebno da razvijemo kompleksnu tehnologiju, znanost i neke discipline. Koliko nam je godina trebalo da stvorimo ovoliko empirijskog znanja o svijetu. Tužno je što postoje ljudi koji ne koriste svoj potencijal tj. ne propituju i istražuju o temi, već se slijepo drže svog stajališta. Koliko treba argumenata i dokaza da iracionalnoj osobi objasniš nešto?

Iako je ljudima brzina procesiranja informacija daleko najsuperiorija, glupost se ne može izlječiti. Kao primjer uzmimo internet: koju god informaciju poželite, imate ju nakon

samo nekoliko istipkanih slova, a ipak, velika većina ne koristi taj potencijal. Mnogi su prelijeni učiti o korisnim stvarima još i u slobodno vrijeme.

Vi što ovo čitate, pobjednički ste spermij koji je dobio utrku i postao živući. Mi smo kruna nastavka evolucije, a i dalje se ne ponašamo tako. Mi možemo promijeniti svijet, ali prelijeni smo za to. S dobrim argumentima i oštrim jezikom može se daleko stići, ali treba raditi. Za svoju budućnost pojedinac treba raditi kao što rade najniži oblici života za preživljavanje. Kratkoročno razmišljanje nije dobra opcija, tj. razmišljanje o ugodi u trenutku. Kao niti potpuno prepustanje svog znanja školi ili svog života trećoj stranci. Budimo razumni i ponašajmo se kao kruna evolucije.

P.S. Ako netko i nakon uvida u kompleksnost ljudske mašinerije tvrdi da su ostale životinje bolje, poručujem vam da napustite čovječanstvo i živite kao vjeverica.

*Osjećaji i emocije se razlikuju po kompleksnosti. Osjećaji su vidljivi kod nekih životinja (npr. kokoš), ali ih nema mnogo. Npr. ne mogu "sklopiti" kompleksan osjećaj poput melankolije.

PREPORUKE ZA ČITANJE

Svatko od nas ponekad poželi pobjeći od stvarnosti u svoj vlastiti svijet, odmorigti mozak i biti sam sa svojim mislima. Knjige nude savršen bijeg od svakodnevnog života i otvaraju vrata u novi svijet gdje je sve moguće, gdje nema granica.

Za sve ljubitelje knjiga, ali i one koji to nisu, donosimo književne preporuke koje su odabrali naši profesori i učenici i iskreno se nadamo da ćemo vas uspjeti dovoljno zainteresirati da poneku od ovih knjiga i pročitate.

Magdalena Matas, učenica

KEN KESEY: LET IZNAD KUKAVIČJEG GNIJEZDA

Knjiga je (kao i Formanov film) jednostavno klasik. Čita se lako i u potpunosti te uvuče u radnju koja je smještena u umobolnici. Likovi su vrlo osebujni i zanimljivi, a pogotovo glavni lik koji ujedno i predstavlja borbu protiv autoriteta, u ovom slučaju glavne sestre i ostatka osoblja. Interesantna je i zato što se nakon nekog vremena počneš pitati tko je tu zapravo lud, pacijenti ili osoblje čija je etičnost i humanost doista upitna.

CHRISTIANE F: MI DJECA S KOLODVORA ZOO

Meni osobno najdraža knjiga. Dosad sam je pročitala pet puta, ali svaki put ostavi jednako snažan dojam kao i prvi put kad sam je otvorila. Knjiga je jako potresna i napisana je prema stvarnoj priči, a radi se o djevojčici koja je krenula krivim putem i našla se sa svega 14 godina u začaranom krugu droge. Osim njene priče, upoznajemo i jednako potresne priče njenih prijatelja koji su se našli na istom mjestu kao i ona, a cijela radnja je smještena u Berlin 70-ih godina. Mislim da je obavezno treba pročitati jer od svih knjiga koje sam ikad pročitala, nijedna nije ovolio utjecala na mene.

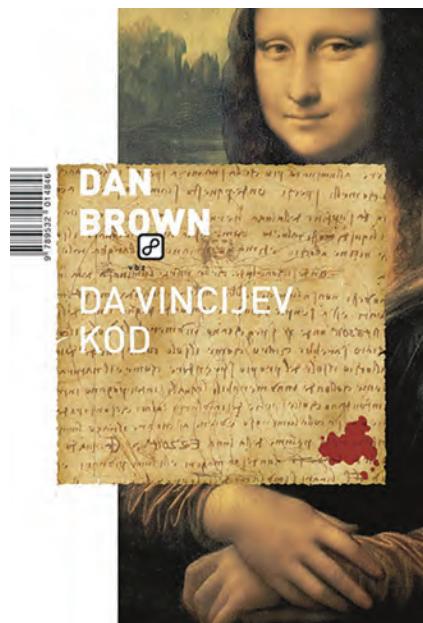

JACK KEROUAC: NA CESTI

Kultni roman beat generacije koja se pojavila 50-ih godina. Pratimo putovanje pisca i njegovih prijatelja kroz Ameriku, ali ne u obliku običnog putopisa, već prije jedne avanture. Tada je naravno sve bilo puno drukčije, pa i cijene što je mladim ljudima kao što su oni omogućilo nezaboravno putovanje kroz Ameriku i život sa svega 25\$ u džepu. Kako je danas popularan backpacking po svijetu, tako je onda bilo popularno proputovati domovinu u oldtimeru s hrrom prijatelja i usputnih prolaznika, pa svi one koje zanima kako je to izgledalo, neka obvezno pročitaju Na cesti.

DAN BROWN: DA VINCIEV KOD

Većina će radije pogledati film, ali ja svakako preporučam da pročitaju i knjigu jer knjiga uvijek pruži više. Roman se temelji na stvarnim činjenicama i bavi se vrlo šakaljivom temom; Isusovim (navodnim) potomstvom koje je imao s Marijom Magdalrenom. Knjiga je podigla cijelu Crkvu na noge i zaintrigirala svakog tko ju je pročitao, s razlogom. Puna je napetih scena, misterioznih zagonetki, i ono najbolje od svega – ostavi te da razmišljaš o njoj danima nakon što je pročitaš.

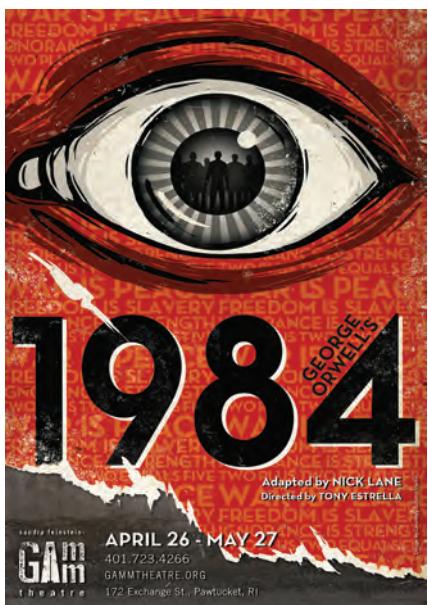

Senka Brkulj, prof. hrvatskog jezika

Postoje neke knjige koje bi svi trebali pročitati. Na pamet mi padaju neke od njih, pokušat ću objasniti zašto ih preporučam svima.

GEORGE ORWELL: ŽIVOTINJSKA FARMA

Roman koji na zabavan i zanimljiv način govori o ozbiljnim stvarima, daje alegorijsku sliku diktature i, uopće, svijeta u kojem živimo. Jednostavno je napisan, vrlo dojmljiv, čita se u jednom dahu. Iz romana potječe poznata rečenica „Sve su životinje jednake, ali neke su jednake“ koja se, naravno, odnosi na ljudе. Od istog autora preporučam i „1984“, mračnu antiutopiju koja u mnogočemu korespondira i sa našom stvarnošću. Iz tog romana potječe i izraz „Big brother“ danas poznat svakome iako malobrojni znaju njegovo porijeklo i pravo značenje.

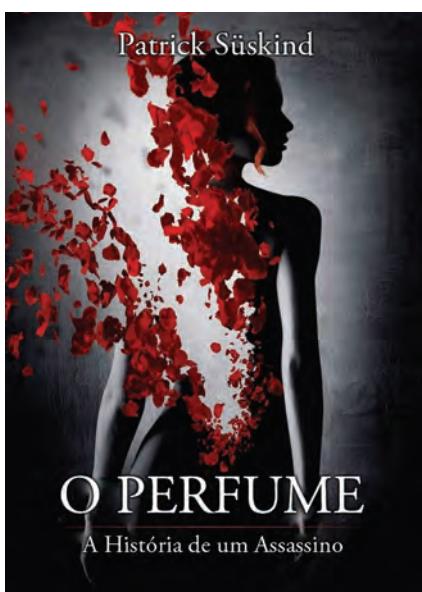

GABRIEL GARCIA MARQUEZ: STO GODINA SAMOĆE

Nevjerojatan, bajkovit roman koji čitatelja odmah uvlači u svoj svijet, svijet ujedno fantastičan i stvaran, vrlo dojmljiv, slikovit i zanimljiv. Neobična, posebna knjiga koja se pamti.

PATRICK SUSKIND: PARFEM

Roman po kojem je snimljen istoimeni uspješan film. Vrlo zanimljiv, ne ispušta se iz ruku. Sudbina neobičnog antijučnaka romana odmah zaokuplja čitatelja. Jedinstveno djelo neobične teme koje ostaje u pamćenju.

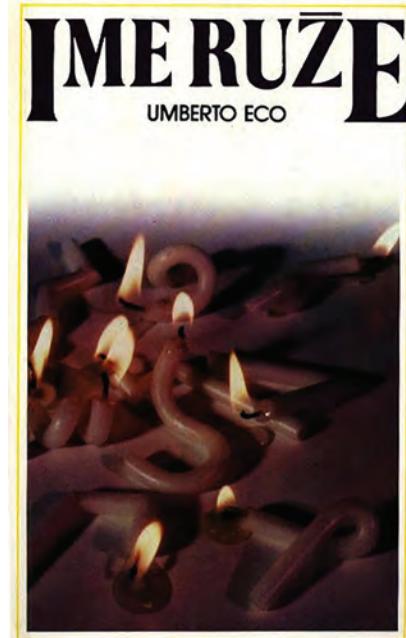

PER OLOV ENQUIST: POSJET KRALJEVA LIJEČNIKA

Povjesni roman čija je radnja smještena u vrijeme prosvjetiteljstva donosi pred čitatelja zanimljive i upečatljive likove s čijom sudbinom snažno suočamo. Tema je aktualna, radi se o vječnoj borbi slobodne i napredne misli s ograničenošću, tiranijom, glupošću, pokvarenošću i nasiljem. Komadić Aristotelove katarze.

UMBERTO ECO: IME RUŽE

Svjetski poznato djelo pretočeno i u film. Eco majstorski stvara srednjovjekovnu mračnu atmosferu kombinirajući je s kriminalističkim romanom. Glavni je lik karizmatični William od Baskervillea (u filmu ga je utjelovio Sean Connery), a radnja se vrti oko izgubljene Aristotelove knjige o komediji.

ISAAC BASHEVIS SINGER: ROB

Autor se opet poslužio formom povijesnog romana da bi progovorio o vječitoj ljudskoj boli i ograničenosti te ogradama koje čovjek sam sebi nameće. Roman sjajnog stila i atmosfere te vrlo zanimljive radnje.

JANE AUSTEN: PONOS I PREDRASUDE

Jedno od najpoznatijih djela viktorijanske književnosti koje pokazuje autoričino istančano poznavanje ljudske prirode. Suptilna ljubavna priča i slika tadašnjeg engleskog društva. Suptilnost i decentnost kojom autorica prikazuje svu istančanost i kompleksnost odnosa između muškarca i žene rijetko se viđa u svekolikoj svjetskoj literaturi.

THOMAS HARDY: DALEKO OD RAZUDANE GOMILE

Pisac pred nas iznosi zanimljivu životnu dramu glavne junakinje Bathshebe Everdeen, mlade djevojke prepušte ne samoj sebi koja prolazi trnovit put lutanja i loših odluka dok se dospije na pravi put i pronađe pravu ljubav. Hardy je pokazao zavidno poznavanje ženske psihologije.

JOSEPH HELLER: KVAKA 22

Antologijsko djelo svjetske literature, Hellerov roman na duhovit, neponovljiv način govori o Drugom svjetskom ratu. Virtuozno napisan, majstorski

**„BOOKS, NOT GUNS.
CULTURE, NOT VIOLENCE“
(DREAMERS)**

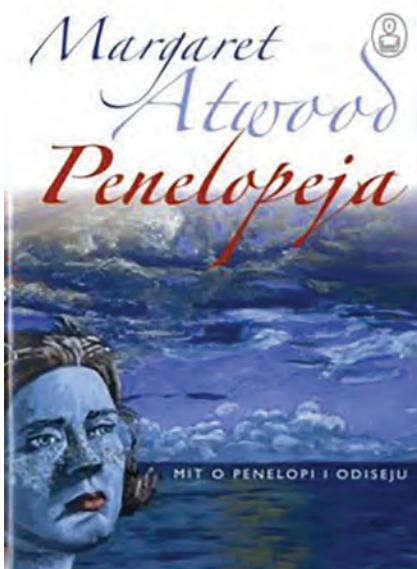

komponiran, roman je zabavan i duhovit, a ujedno smrtno ozbiljan. Heller nas suočava s apsurdnošću svijeta i života kojom smo suočeni ne samo u ratnim vremenima.

Božena Vulić, prof. hrvatskog jezika

MARGARET ATWOOD, PENELOPEJA

Svi znate za Odiseja i njegovo dvadesetogodišnje izbjivanje s rodne Itake na kojoj ga je čekala supruga Penelopa i sin Telemah. Homer nam je iznio Odisejevu stranu priče, njegovo juštvo i lukavstvo.

No, u tih dvadeset godina, njegova supruga Penelopa ga nije samo „vjerno čekala“. Homer je „zaboravio“ naglasiti

ti da je Penelopa u tih dugih dvadeset godina uspjela sačuvati kraljevstvo Itake, da je odgajala neposlušnog Telemaha te da su Penelopini prosci bili mlađi i zgodni, ali unatoč tomu ipak je ostala vjerna Odiseju.

Je li Odisej uistinu ostao vjeran Penelopi u tih dvadeset godina, provodeći vrijeme s brojnim ljepoticama koje su „padale“ na njegovo junaštvo i „spiku“? Penelopa i nije baš tako naivna kako ju je Homer prikazao.

Margaret Atwood donosi vam Penelopinu stranu priče ispravljenu jednostavnim, ciničnim stilom. I da, nije pisano heksametrom.

KRISTINA WOLSPERGER DANILOVSKI, DANCI I STRANCI

Skandidavske zemlje su simbol uređene socijalne i gospodarske politike. Danska čak slovi i kao zemlja u kojoj živi najsretniji narod na svijetu. Na prvi pogled, usporedivši dansku i hrvatsku stvarnost, znajući da se mlađi zapošljavaju nakon završene škole ili fakulteta bez većih problema, a plaće su visoke, to nas ne treba čuditi. No, ako smo rođeni i odgajani našim južnjačkim potrošačkim mentalitetom, koji podrazumijeva svakodnevno ispijanje kava i „spajanje vikenda“, bismo li zaista mogli uživati u jednoj hladnoj zemlji gdje su i ljudi upravo takvi. Bi li čovjek takvog mentaliteta bio najsretniji u Kopenhagenu? Hm...

Uspješna žena mr.sc. kemije Kristina Wolsperger Danilovski, autorica knjige, preselila se iz Zagreba u Kopenhagen gdje joj je suprug dobio posao. Autorica nam donosi mnoge smiješne i začuđujuće navika Danaca koje su jednom Hrvatu nepojmljive. Pa se tako, primjerice, kava u Danskoj ispija u hodu i svatko plaća svoju, ako dijete ima temperaturu, preporuča ga se

izložiti propuhu, a vrhunac danske blagdanske gastronomije jest riža na mlijeku. Da, tako je, nikakav pršut, francuska, bakalar, pečenje i kolaci, već obična riža na mlijeku. Ako pak pretjerate u riži na mlijeku i upišete se u teretanu u Danskoj, imajte na umu da će vam naplatiti svaki izostanak iz nje, a kašnjenje također ima svoju cijenu. Autorica donosi još niz smiješnih razlika između sjevera i juga, Danaca i Hrvata. Ne donosi savjete gdje je bolje živjeti, na vama je da prosudite, biste li se mogli zamisliti u jednoj takvoj državi, gdje je finansijski zasigurno lakše živjeti, ili je pak najljepše kod kuće, u našoj malenoj, lijepoj i toploj Hrvatskoj.

Ante Prtenjača, knjižničar

Kod ovog izbora dat ću prednost domaćim autorima, a na kraju ću izdvojiti i par stranih naslova.

HOTEL ZAGORJE / PRIJELAZ ZA DIVLJE ŽIVOTINJE / IVANA SIMIĆ BODROŽIĆ

Hotel Zagorje je roman koji je bio popraćen velikim hypeom. Budući da me hype u pravilu nervira i odbija, u to vrijeme sam ga zaobišao ali sam mu se na sreću vratio nekoliko godina kasnije. Radi se o autobiografskom romanu u kojem se autorica prisjeća života u prognaništvu, u neprestanom iščekivanju vijesti o ocu koji je ostao u Vukovaru. Riječ je o važnom i beskompromisnom romanu nabijenom emocijama, boli ali i smijehom. Ivana također piše divnu poeziju pa ne bi bilo zgoreg uz „Hotel“ pod ruke uzeti i jednu zbirku pjesama, recimo „Prijelaz za divlje životinje“.

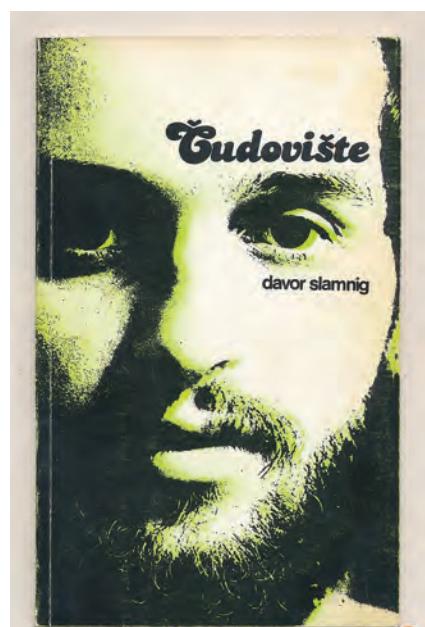
AUTOPILOT / DARKO ŠEPAROVIĆ

„Najteže, najuzaludnije i najvažnije je pisati poeziju“, lijepo je sažeo pokojni Simo Mraović, a Autopilot je divna zbirka poezije predstavnika mlađe generacije pjesnika, Darka Šeparovića. Pjesma Rajčice je generalno nešto najljepše što pročitah u dugo, dugo vremena. A čitam je svaki put u sebi autrovim glasom i budulskim naglaskom jer sam jednom na radiju čuo Darka, koji dolazi iz Vela Luke, kako je on čita. Na zadnjoj stranici piše Naklada 300 primjeraka, a jedan je u mojim rukama, samo moj i to je baš nekako lijepa spoznaja.

ČUDOVIŠTE / DAVOR SLAMNIG

Neka vas ne odbije naslov ove zbirke priča jer je on preuzet samo kao naziv jedne od priča. Mogao bih ustvari reći da su Slamnigove priče čudovišno lije-

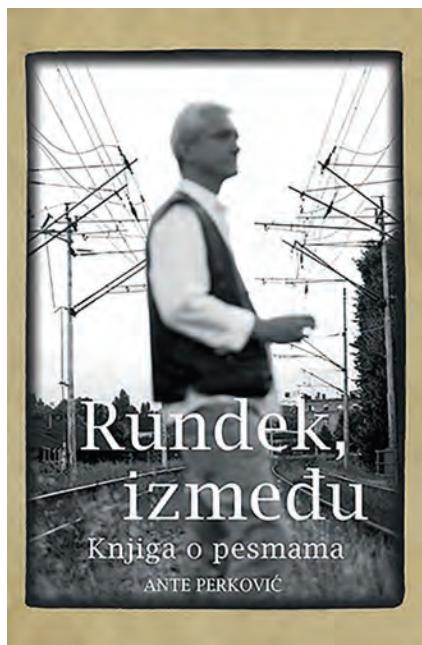

pe, to da. Ima tu svega, crnog humora, ironije i originalnosti, neočekivanih obrata, ali sve savršeno sjeda na svoje mjesto i na kraju vas ostavlja s osmijehom na licu jer Slamnig je majstor u poentiranju. Nedjeljne večeri, obično kad čekamo da nedjelja samo prijeđe u ponедjeljak, idealne suza Slamnigove uvrnute i tople priče.

RUNDEK, IZMEĐU (PERKOVIĆ ANTE)

Rundek, između nije klasična biografija. To je spoj Perkovićevih zapisa kao autora biografije, zatim Rundekovih suradnika i suvremenika te u konačnici samog Rundeka. Baš ti dijelovi u kojima Darko, na sebi svojstven način, piše o prošlim vremenima maltene u stihovima, najvrjedniji su dio ove knjige. Knjiga je divan prozor u svijet Novog vala osamdesetih, zaljubljenike u glazbu ovog glazbenog genija i sve one koji bi totok trebali postati.

*Glazbeni pravac poznat kao "novi val" s kraja 1970-ih i prvi godina 1980-ih ne samo da je jedno od najplodnijih razdoblja u hrvatskoj glazbi, nego i jedan od najvećih pokreta u kulturi uopće. Perjanice novoga vala bili su Azra, Haustor, Film i Prljavo kazalište... (Oremović, Arsen)

MODROBRADI / KURT VONNEGUT

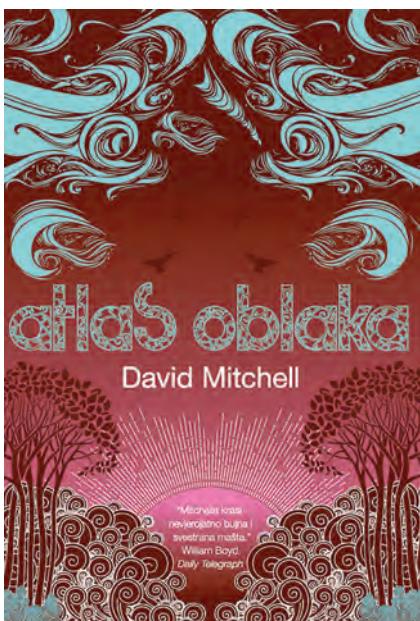
Vonnegut je jedan od onih genijalnih pisaca kod kojeg vjerojatno ne možete pogriješiti u izboru knjige jer su sve u rasponu od odličnih do genijalnih. Moja preprouka je, za prvu ruku uzmite –Modrobradog, lažnu autobiografiju ekspresionističkog slikara Raba Karabekiana. U Modrobradom imamo priliku upoznati apstraktno ekspresionističku slikarsku kliku (Pollock i ostali) iz Rabove fiktivne perspektive, a dok

se zabavljate čitajući o njihovim dogodovštinama, kroz radnju se provlači i jedna tajna, skrivena i zaključana u Rabovoј šupi, a na vama je da sazname o čemu je riječ. Izvrstan je Modrobradi, lako se čita i protkan je fantastičnim humorom.

ATLAS OBLAKA

Roman koji je raspoređen na šest žanrovski, vremenski i prostorno različitih priča koje su povezane aluzijama u svakoj od priča. Dakle na jednom mjestu imamo povijesni roman, putstolovni roman, triler, distopijski SF i svaki od tih žanrova ispričan je nevjerojatnom lakoćom i maštovitošću. Atlas oblaka je petsto stranica čistog čitateljskog gušta. Ako vam se petsto stranica čini puno, pročitajte samo prvu priču i ako vas ne zaintrigira, odustanite, ali sumnjam, puno je veća šansa da ćete kasnije biti tužni što ima samo petsto stranica.

Mihaela Perić, učenica

HARUKI MURAKAMI / NORVEŠKA ŠUMA

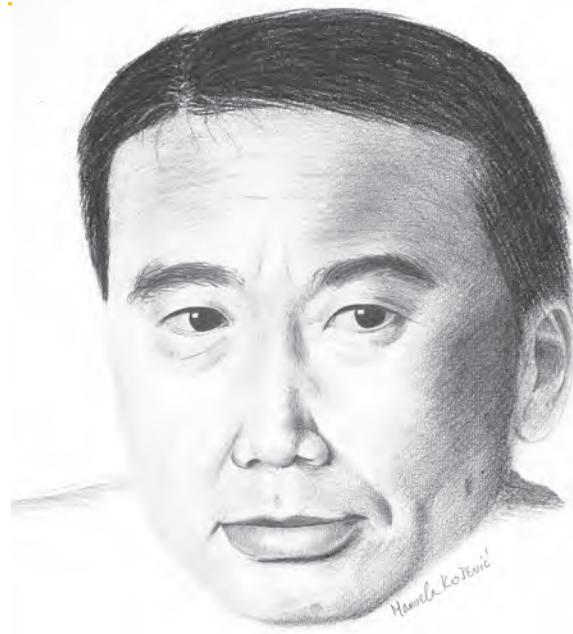
Haruki Murakami, autor jednostavnog, ali specifičnog stila pisanja u čijim romanima tijekom čitanja zaboraviš da čitaš. Murakami je i sam priznao da ne zna kraj svojih knjiga te da je to jedan od razloga zašto ih uopće i piše. Vjerojatno nisam pročitala dovoljan broj Murakamijevih romana da dobijem pravu sliku njegovog stila, ali ipak ova nekolicina koju uistinu jesam pročitala me oduševila toliko da sam donekle uvjerenja da su svi njegovi romani odlični. Međutim, roman koji sam vjerojatno trebala pročitati prvi je Norveška šuma. Najpoznatiji roman Harukija Murakamija, kultna knjiga

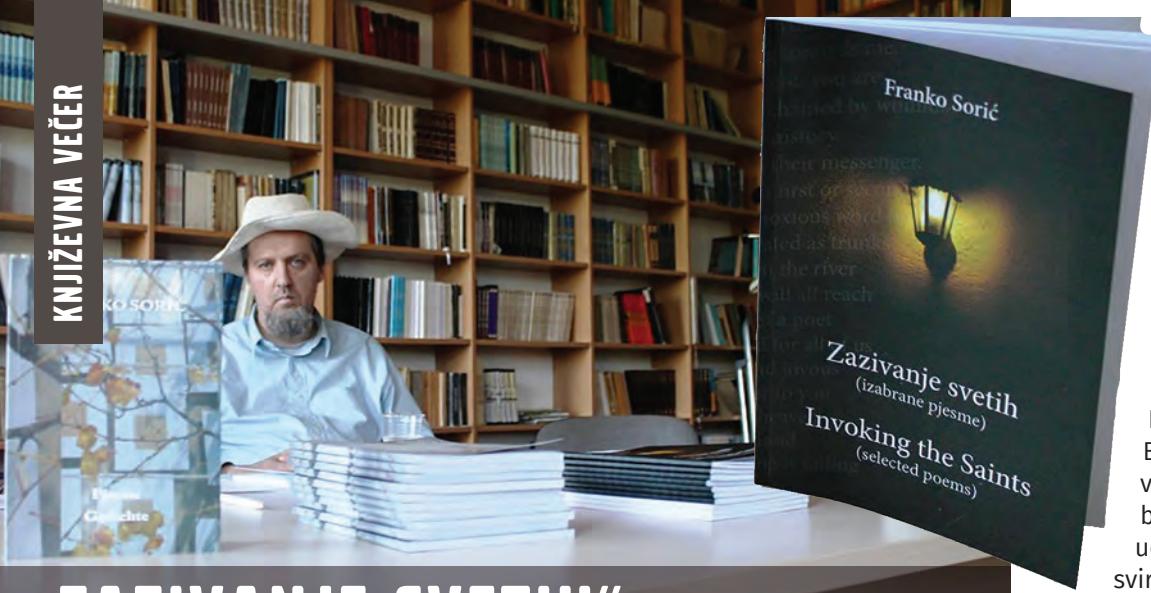
koja je sve donedavno bila najveći japanski bestseler uopće.

Roman prati Torua Vatanabe koji se, čuvši pjesmu Beatlesa, sjeti svoje prve ljubavi Naoko, djevojke svoga najboljeg prijatelja Kizukija. Tada se vraća u prošlost, u svoje studentske dane u Tokiju, u vrijeme kada je u njegov život ušla djevojka po imenu Midori. Toru je u romanu suočen s dvjema potpuno drugačijim djevojkama i mora birati između prošlosti i budućnosti.

Dok nisam uzela prvu Murakamijevu knjigu u ruke, za njega nisam ni čula, ali ponovit će da žalim što nisam pročitala Norvešku šumu prvu, stoga vi koji namjeravate čitati Murakamija, nemojte učiniti istu grešku. Kao što je ljudima jednostavnije učiti nešto kronološki, tako je i ljepešće čitati kronološki. Vidiš kako je pisac rastao, kako se njegov vokabular razvijao, njegov stil mijenjao kroz godine. Ovaj roman je predivno napisan, sročen, naizgled jednostavne teme, ali te uvjek ostavi s nekom dozom zbnjenosti i znatiželje duboko unutra.

Murakamijevе knjige vrijedi čitati, ne jednom, nego tri puta, jer svaki put saznaće nešto novo o sebi i o priči. I one koji knjigu primirisati ne žele, Haruki će uvući u svijet magičnih riječi i pokazati im da je pisana riječ puno bolja od bilo koje izgovorenog. Pisane riječi daju dozu stvarnosti i istine tim tako bezvrijedno izgovorenim glasovima, tim sloganima koje nižemo kao da ih posjedujemo. Kad neke stvari vidimo napisane na papiru, tek tad shvatimo koliku težinu naše riječi imaju i to je meni Murakami pokazao. Nije za to zaslужan samo Murakami. Sve knjige koje sam pročitala, sve pjesme, sve rečenice koje sam upijala, svaki dan me uče da riječi imaju težinu koju tako olako zaboravljamo.

„ZAZIVANJE SVETIH“ FRANKA SORIĆA

U petak, 29. svibnja 2015. u našoj školi gostovao je zadarski pjesnik Franko Sorić. On je u školskoj knjižnici predstavio zbirku pjesama „Zazivanje svetih“. Odabранe pjesme čitali su učenici Vanessa Kotlar, Karlo Gržan, Marta Ćuković, Božidar Klarić, Ana Matešković i Sani Ivankov. Za glazbeni dio susreta pobrinuo se učenik Filip Stevanja koji je svirao klavijature. Na kraju susreta učenici su mogli uzeti svoj primjerak zbirke koju je Franko poklonio njima i našoj knjižnici, kao i ostale svoje zbirke, na čemu smo veoma zahvalni. U pjesmama su uživali učenici 3. d razreda s profesoricom hrvatskog jezika Marijom Babin. Preporučujemo: čitajte Franka jer piše lijepu i meku poeziju.

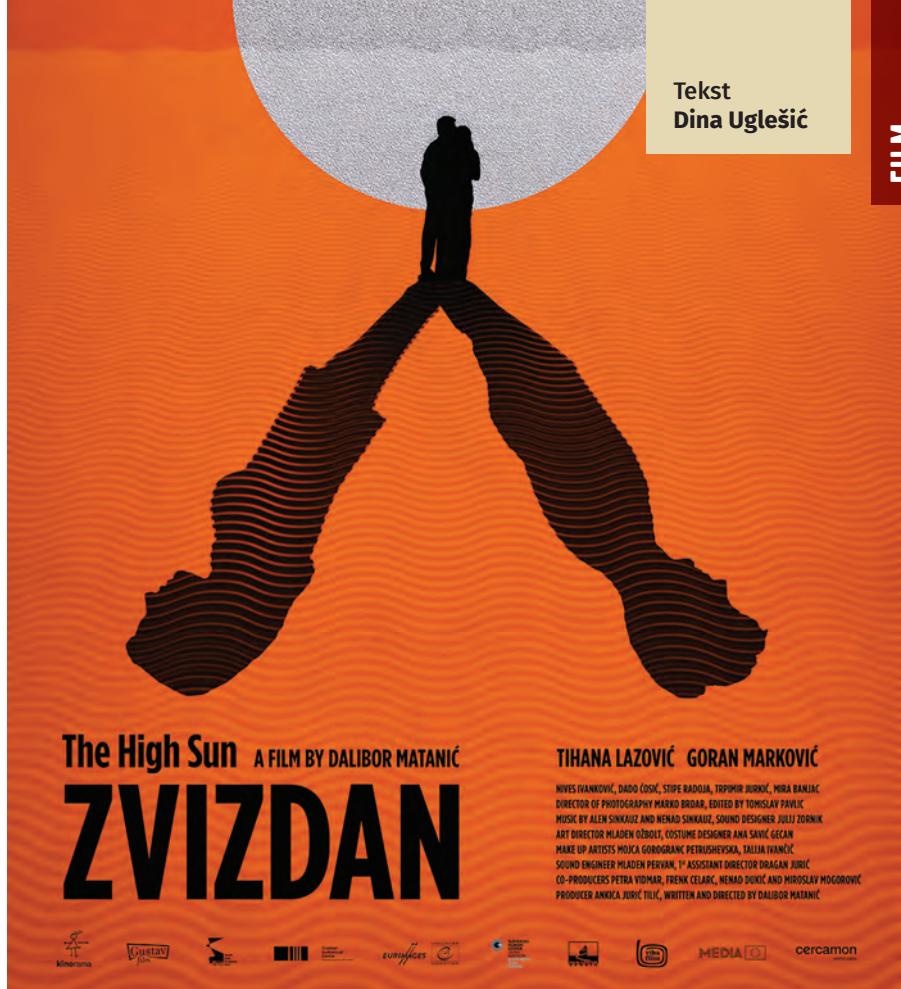
„ZAGRLJAJ“ TOMISLAVA SLAVKA ZEKANOVIĆA

U ponedjeljak, 24. svibnja 2016., godinu dana nakon Franka, u našoj gimnaziji gostovao je, sad već četvrti put, pjesnik Tomislav Zekanović. On je u opuštenoj atmosferi školske knjižnice predstavio najnoviju zbirku pjesama „Zagrljaj“. Pjesme su čitali učenici 3a, 3c i 3f razreda i dvoje prvaša, Nikola Bencun i Katarina Klinar koja je pročitala i jednu vlastitu pjesmu. Pjesnik se u nekoliko navrata obraćao učenicima, a za kraj predstavljanja je i pročitao nekoliko svojih pjesama. O zbirci „Zagrljaj“ i autorovu izričaju Sead Begović je napisao: „Zekanovićeve pjesme su govor njegove osobnosti, bez afektivne zakočenosti, s ugodama koje nadilaze fiktivne životne ciljeve – one su pisane s intencijom poklona i naklona ovome svijetu...“

„ZVIZDAN“

Najnovije djelo poznatog hrvatskog redatelja Dalibora Matanića nastavlja paliti i žariti premijera u dirljemu svijeta. Film nam u skoro 2 i pol sata donosi 3 priče iz razdoblja u razmaku od deset godina; 1991. početak Domovinskog rada, 2001. poslijeratno vrijeme te 2011. život dvadeset godina nakon rata. A bavi se popularnom temom hrvatske filmografije – hrvatsko-srpskim odnosima. Radnja prve priče odvija se u dva sela u dalmatinskoj zagori od kojih je jedno pretežito srpsko, a drugo hrvatsko. Za razliku od drugih hrvatskih filmova sa sličnom temom Matanić je težište prebacio na ljubavnu priču i to između Srpkinje koju je utjelovila zadarska glumica Tihana Lazović i Hrvata kojeg glumi Splitčanin Goran Marković, a upravo njihova zabranjena ljubav čini radnju i druge i treće priče. Sve tri priče u filmu su vremenski odvojene ali sadržajno vrlo slične, temelje se na ljubavi, ali su stavljene u kontekst hrvatsko-srpskih odnosa. Iako se na prvi pogled možda čini da je tema zastarjela, ona je i danas uistinu aktualna. Hoće li ovaj film stati na kraj hrvatsko-srpskoj netre-peljivosti, odgovor je vjerojatno ne, ali promjeni li mišljenje samo jednog čovjeka, već je učinio veliki posao. Gleđamo li sa stajališta filmske industrije, Zvizdan je uistinu hvale vrijedan, no kakav bi to bio film bez ikakve poruke? Ovaj film je bitan za narode Balkana, ali i za čitav svijet jer stavљa jasno težište na poteškoće na koje mladi lju-

di i danas nailaze zbog mržnje koja je vladala ovim prostorima prije dvadeset godina, a nije prestala ni dvadeset godina kasnije. No treba naglasiti da u ovom filmu ljubav nadjačava svu mržnju i bol. Ono što uistinu čini ovaj film fantastičnim je Matanićeva režija i sama vizija filma. Sjajan prikaz razrušenih građevina koje povezuju razdoblja, a sve to popraćeno je sjajnim soundtrackom. Što se samog soun-

dtracka tiče, najviše se ističe pjesma Amerika grupe VIS Idoli, koja stvara veliku dinamičnost tokom cijelog filma te fluidnost između sve tri priče. Matanić je na raspolaganju imao sjajne glumce kojima je dao priliku da glume čak tri zasebna lika u sve tri priče, što možda gledateljima na prvi pogled stvara nekakvu konfuziju, ali na kraju uz sve detalje koji mudro povezuju 3 priče, čini film izvanrednim.

TIHANA LAZOVIĆ - INTERVJU

Nakon što smo pogledali „Zvizdan“ poželjeli smo porazgovarati s glavnom glumicom, Tihanom Lazović, inače rođenom Zadrankom. Ona nam je otkrila kako je to izgledalo na setu, kakvi su joj planovi, kako je bilo pisati u Spektru i sl.

1.S obzirom da ste u zadnje vrijeme često na putu zbog promidžbe Zvizdana kako se osjećate ponovno biti u rodnom gradu?

– Pa super, mogu vam reći da mi je nakon svega tog ludila ovdje tako lijepo i odličan je osjećaj upasti u ovaj lakši tempo gdje je sve opuštenije, gdje se pije

Tekst
Dina Uglešić

FILM

Tihana Lazović Dado Čosić
i Dalibor Matanić na setu

Dalibor Matanić

Nives i Tihana

kava... polako se privikavam iz onog ljudila doći u nešto smirenije. Zasad mi paše, nadam se da neću poludititi.

2. Što ste očekivali od Zvizdana kad ste radili na njemu i jeste li se nadali da će dobiti nagradu u Cannesu?

- Nikad kad radim ne razmišljam o budućnosti projekta niti itko od nas, ali dogodila se neka super vibra. Jako je teško napraviti film, a dobar film još teže. Mogu biti dobri glumci, dobar redatelj i scenarij, a opet može ispasti loše, tako da se kod nas dogodila neka pozitivna energija među cijelom ekipom. Mislim da puno toga ide i o Mataniću koji je odlična osoba i koji voli ljude, a mislim da je to najbitnije. Neka posebna energija se dogodila i znali smo da radimo nešto dobro, ali da će upasti u Cannes i da će se dogoditi toliki uspjeh, to stvarno nismo ni sanjali. Ovo je prvi hrvatski film u Cannesu nakon 24 godine tako da je to stvarno povijesni trenutak, ali mislim da mi toga još nismo svjesni.

3. Utjelovili ste lik Jelene/Nataše/Marije u filmu. Koliko je bilo teško prilagoditi se svakoj ulozi zasebno i kako izgleda taj proces?

- Pa gle, mi nismo radili na tome kao tri različite uloge, radili smo na energiji između mene i Gorana (op.a. glavna muška uloga u Zvizdanu) i nismo se opterećivali nekim vanjskim stvarima, u smislu na koji način će one biti različite, a scenarij je toliko dobro napisan da je u njemu ucrtano točno što je koja od njih. Često me to pitaju, kako je bilo tri uloge odraditi, ali zapravo uopće nije bio problem jer je nekako sve išlo svojim tokom.

4. Zvizdan ima odličan soundtrack, je li se tijekom snimanja slušala glazba iz soundtracka?

- Slušali smo stvarno svašta. Ono što bi nas podsjetilo na neki trenutak, što nam u određenom trenutku padne na pamet, ali recimo Idole (Amerika), koji su u filmu, to smo čak i na setu puštali. Svi smo jako vezani uz glazbu, i Goran, i Dado i ja. Npr. Goran i ja smo Led Ze-

MISLIM DA NE MOŽEŠ BITI UMJETNIK, AKO NISI SAMOKRITIČAN, TO JE NEKI MOTOR KOJI TE TJERA, ALI S DRUGE STRANE MOŽE BITI I MANA JER JE PERFEKCIJONIZAM GADNA STVAR KOJA TE ZNA I KOČITI. UČIM SE TOME DA PRIHVATIM DA JE NEKAD OK NAPRAVITI NEŠTO LOŠE, DA JE TO SKROZ U REDU.

ppelin slušali u 6 ujutro. Ja inače radim puno s glazbom.

5. Dobili ste hrpu komplimenata. Matanić kaže da ste zvijer, kako je sve to djelovalo na Vas? Jeste li samokritični i je li Vas strah gledati se na velikom ekrantu?

- Prvo, treba naučiti primiti kompliment, što nitko od nas ne zna baš, tako da sam ja uvijek dosta skrušena u tome. Nekako sve što sam čula u Cannesu i oko toga, kao da se ne tiče mene, kao da je to neka Tihana koja glumi, a ova Tihana tu, to se nje ne tiče. Jako sam kritična i samokritična, ništa mi se ne sviđa, ništa mi ne valja i to je nekad super stvar jer te pogura naprijed. Mislim da ne možeš biti umjetnik, ako nisi samokritičan, to je neki motor koji te tjera, ali s druge strane može biti i mana jer je perfekcionizam gadna stvar koja te zna i kočiti. Učim se tome da prihvativam da je nekad ok napraviti nešto loše, da je to skroz u redu.

6. Prije upisa na Akademiju bavili ste se glazbom, kako to da niste otišli u tom smjeru?

- Nisam, zato što sam prehiperaktivna i očito sam imala neki drugi način izražavanja kojim sam zapravo htjela puno govoriti, pod krinkom glume, ali glazba je ogroman dio mog života. I dalje se bavim glazbom, imam bend i nekako nastojim spojiti to dvoje. Mislim, gluma je najbolji posao na svijetu, ali nijedna slika, ni umjetničko djelo ne može me dirnuti koliko može dobra stvar. Tako da je meni glazba broj jedan, najvažnija stvar u životu.

Ekipa filma prije premijere u Zadru

7. Kolika je važnost Zvizdana danas, koliko može utjecati na ljude?

- Ja radim ovaj posao zato što mislim da umjetnost može utjecati na ljude. Bizarno je kad se počeo pisati scenarij da se mislio kako je tema zastarjela i da ta nesnošljivost dvaju naroda više nije prisutna, ali mislim da je to sada prisutno više nego ikada. Mislim da se o tome treba govoriti i ako ćemo jednog čovjeka uspjeti dirnuti i smekšati već smo napravili puno.

8. Koje trenutke sa seta bi izdvojili kao najzanimljivije?

- Bilo je svega, ali najzanimljivija priča je kad mi je ispaо zub jer sam imala mlječne dvojke te su mi radili cijelu novu protezu. Imala sam provizorij koji je, naravno, trajno ljepilo i on je trebao stajati, međutim on nije stajao i meni su zubi ispadali. Tako da smo vraćali scene jer su meni zubi ispadali cijelo vrijeme. Bila je scena pod jezerom i podvodno snimanje, smrzavali smo se u tom jezeru, a ja sam kao trebala vršnuti od

Ekipa filma u Cannesu

smijeha, imamo puno fotografija na kojima sam ja bez zubi.

9. Planirate li inozemnu karijeru i biste li prihvatali ponude iz inozemstva s obzirom da je Zvizdan promoviran i izvan granica Lijepa naše, pa to sigurno otvara nova vrata?

- Otvara, da, stvarno se stvari pokreću i prihvatali bih ponudu iz inozemstva i čak imam neki plan možda otići vani, ali ne planiram puno. Sad radim u Zadru, sutra ću otići na Pustinja Film Festival u Jordanu i tako, nemam zapravo planova za budućnost.

10. Prilaze li Vam ljudi na ulici i kakvi su njihovi komentari na Vaš rad?

- Zapravo sve je to lijepo i Cannes i svi ti festivali, ali je najljepše kad vidiš reakcije ljudi, to je ono zbog čega radiš taj posao. Kako su ljudi reagirali u Kninu, užasno dirljivo, gdje god smo bili po tim manjim gradovima. Dodeš umoran od cijelog dana, u ovom poslu stalno ti netko krade tvoju energiju i ti si zapravo prazan i onda te te stvari napune kad vidiš te reakcije, zbog toga to i radiš uostalom. Super su reakcije, ja nisam osobno naišla na nijednu negativnu reakciju. Uvijek bih poslije svake projekcije ostala da vidim što ljudi misle, to mi uopće nije problem.

11. Kako Vam je bilo surađivati s Goranom Markovićem? Stvorili ste odličnu međusobnu kemiju, jeste li "kliknuli" na prvu ili?

- Mi smo radili audiciju za mušku ulogu i ja sam kao tražila momka. Došao je Goran na audiciju iz Splita i odradio audi-

ciju, svi smo bili kao „Tko je ovo?“ i on je otišao na bus za Split, a mi smo se pitali hoćemo li prespavati ili ćemo mu dati ulogu. Onda smo ga ipak odmah nazvali: „Aj vrati se, probaj još jednu scenu“ i onda je Dalibor rekao: „Čestitam ušao si u film!“. Zapravo mi smo od prve kliknuli, u horoskopu smo oboje duple vase, baš smo kao brat i sestra, ali uspjeli smo napraviti kemiju.

12. Nives Ivanović?

- Nives je carica. Ona zapravo nije imala ulogu na filmu 20 godina. Teška je, mi bi snimali po 15-16 sati, dodeš u hotel, večeraš i u 9 navečer vidiš samo krevet, onda bi nas ona tjerala da probavamo i radimo. Ona za rad treba imati sve posloženo, ali je super, ima neku ludu energiju, zapravo dosta smo slične, ona je starija verzija mene i bile smo jedna drugoj ogromna podrška, ne bih je nikad mijenjala.

13. Koju od vaših dosadašnjih uloga bi izdvojili kao najzanimljiviju?

- Definitivno Zvizdan, u kojem su tri uloge pod nekim istim nazivnikom. Uvijek govorimo da su to tri lika u jednom tijelu, ali opet u svakoj ulozi imаш nešto.

14. Stignete li gledati filmove? Imate li favorita među režiserima ili uzora u stranim glumcima?

- Pa gledam dosta filmova baš širokog spektra, od Marsovca do rumunjskog filma, kako mi se svidaju ti Rumunji, način na koji rade, oni me jako interesiraju. Uzora nemam, uzori su mi fakat obični ljudi. Imam ljudi kojima se divim, zapravo uzor su mi svi umjetnici koji su uspjeli ostati normalni i imaju svoj život izvan toga. Meni i Daliboru uvijek idu na živce oni umjetnici koji npr. nikada nisu pogledali Ramba. Tu sam jako široka, mogu pogledati i romantičnu komediju.

15. Pisali ste u Spektru (školski list Prirodoslovno-grafičke škole), možete li se prisjetiti kako je to izgledalo?

- Svašta smo pisali, od prostitucije do bendova, drame, umjetnosti, svega. Obrađivali smo neke bitne probleme poput problema mladih. Ja sam stvarno bila buntovna i imala puno toga za reći i zato mi je gušt svama pričati jer se prepoznam, zato trebate nastaviti raditi na ovom časopisu, ne odustajati. Spektar mi je pomogao jer sam se ja u Zadru davila od nemogućnosti ičega, a Spektar mi je puno pomogao i da se izgradim kao osoba, da nije bilo toga – tko zna.

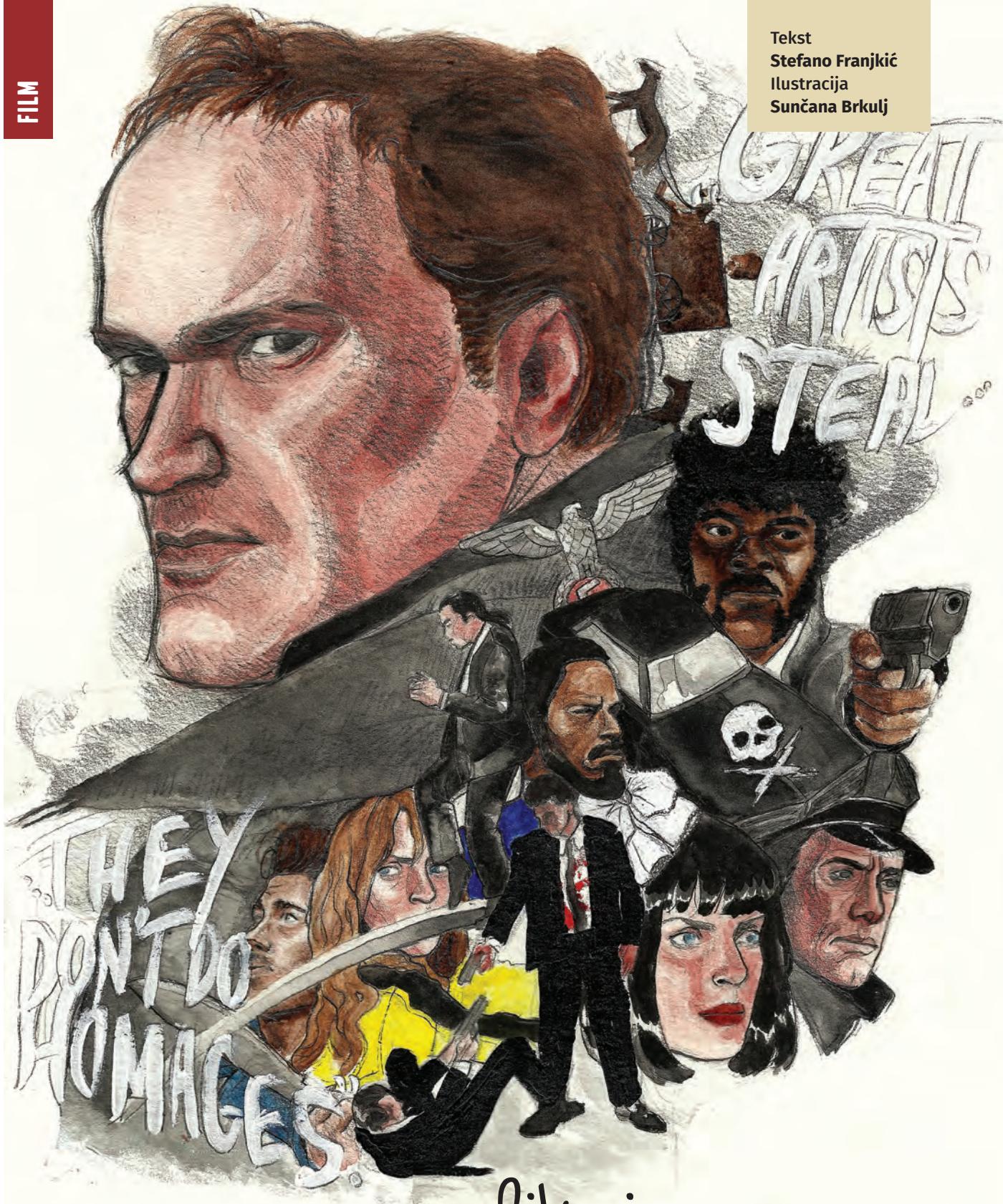
16. Što bi poručili učenicima naše škole koji bi se u budućnosti željeli baviti glumom?

- Samo da budu svoji, meni nitko nije priznavao ni glumu ni glazbu, grozno... i zato bih baš savjetovala, iako zvuči ko najveći klišej, da ostanu svoji i da ustraju. Ja mislim da u Zadru ima mnogo talentata ali naprsto ih se ne prepoznaže. Kreativnost je potpuno zakočena, ja sam se uspjela izboriti, treba se nekako izvući iz toga.

JA SAM STVARNO BILA BUNTOVNA I IMALA PUNO TOGA ZA REĆI I ZATO MI JE GUŠT SVAMA PRIČATI JER SE PREPOZNAJEM, ZATO TREBATE NASTAVITI RADITI NA OVOM ČASOPISU, NE ODUSTAJATI. SPEKTAR MI JE POMOGAO JER SAM SE JA U ZADRU DAVILA OD NEMOGUĆNOSTI IČEGA, A SPEKTAR MI JE PUNO POMOGAO I DA SE IZGRADIM KAO OSOBA, DA NIJE BILO TOGA – TKO ZNA.

sreće, izadjem vani, nasmijem se i vidim Dadu koji plače od smijeha... i što se događa, nemam zube koji su ispali u jizzeru. Onda su ronioci tražili moje zube, međutim nisu ih našli. Sreća pa smo snimali u Kninu, tako da sam brzo došla do Zadra i nabavila nove zube. To je stvarno najbolja priča, plakali smo od

Tekst
Stefano Franjkić
Ilustracija
Sunčana Brkulj

QUENTIN TARANTINO

lik i
djelo

Nekada izbacivač u kinu za projekcije erotskih filmova, radnik u videoteci (nap.a. Video Archives), a danas jedan od najpoznatijih scenarista i redatelja – Quentin Tarantino. Pedesetdvogodišnji postmodernistički filmaš, rođen u Knoxville-u u američkoj saveznoj državi Tennessee, od malena je bio zaljubljenik u sedmu umjetnost.

Reservoir Dogs

Kako je taj postmodernistički filmaš, s tako niskom razinom školskog obrazovanja (nap.a. napustio je srednju školu), postao takav znalač i majstor svog zanata? Vjerojatno je jedan od razloga to što mu je u ranoj mladosti izmjerena IQ od nevjerojatnih 160. Taj talentirani i kontroverzni filmaš je revolucionirao filmsku umjetnost devedesetih sa svojim briljantnim scenarijima, isprepletenim s brutalnim scenama nasilja te velikim količinama krvi, oštrom dijalozima uz mnoge reference tadašnje pop-kulture, koju je Tarantino poznavao vrhunski, te su takvi scenariji lako privlačili holivudske zvijezde poput Brucea Willisa, Harvey Keitela, Johna Travolte, Roberta DeNira i mnoge druge.

Sa svojim enciklopedijskim znanjem je oduševljavao mnoge producente početkom devedesetih te je zbog tog, i naravno zbog svojih izvrsnih scenarija, dobivao prilike da se iskaže u svijetu filma. Osvježio je filmske žanrove, unio je nešto novo, ispred svog vremena što je fasciniralo publiku koja je s čuđenjem, oduševljenjem, ali ponekad i gađenjem (scene nasilja) promatrala njegova djela. Quentin je prvi filmski redatelj u povijesti Hollywooda kojeg tretiraju kao rock-zvijezdu. Za razliku od Scorsesea i Spielberga, Quentin je postigao zavidan uspjeh u zastrašujuće kratkom vremenu. Tarantino je jedan od onih iz VHS-generacije filmaša kao što su Richard Linklater ili Paul Thomas Anderson, koji su svoju izobrazbu odradili u videotekama, u kojima su imali priliku gledati više puta bilo koje filmske naslove. Tijekom svog rada u Video Archives u Los Angelesu, Quentin i ostatak ekipe koja je radila u toj videoteci, su postali poznati po svom radu, ogromnom znanju o filmu te raznim zanimljivim projekcijama koje su svaki tjedan imale određenu temu. Quentin je upijao svaku scenu, svaki kadar, svaki prizor, svaki dijalog i monolog te je svoje znanje

o filmu vješto iskoristio u svim svojim filmovima, pogotovo što se tiče 'posuđivanja' raznih scena iz ostalih filmova. Omiljeni Quentinovi filmovi su 'The Good, The Bad and The Ugly' Sergia Leona, 'Rio Bravo' Howarda Hawksa, 'Taxi Driver' Martina Scorese te De Palmin 'Blow Out'. Također su mu oni i omiljeni režiseri.

Što privlači publiku kod Quentina? Kombiniranje neobične duhovitosti naizgled nevažnih dijaloga s nasiljem uz soundtrackove koji pristaju kao da su baš rađeni za određene scene, to je njegov izum koji ga je izdigao iznad ostalih.

U svibnju 1990. nastaje scenarij za Reservoir Dogs. Svakog dana poslije posla je Tarantino pisao scena-

rij do jutarnjih sati. Tri tjedna nitko nije znao za njega, nije odgovorio na telefonske pozive. I tako je nastao njegov prvi scenarij za film koji će ga lansirati u Hollywood. 'Dogs' su snimljeni 1991. u tridesetpet dana po Los Angelesu sa imenima poput Harveya Keitela, Tima Rotha, Michaela Madsena, Stevea Buscemija i drugih. Film je doživio veliki uspjeh kad je izšao 1992. Mnogi kritičari su ga proglašili prenasiljnim te su izjavili da Quentin promiče nasilje. No to je bio samo početak tarantinovske ere.

U Amsterdamu je napisao 'Pulp Fiction' koji je postao najutjecajniji film devedesetih. Film je post-modernistički miks neo-noira, crnog humora te utjecaja pop-kulture. Glavne likove glume filmske face poput Samuela L. Jacksona čiji je lik Jules Winnfield prozbolio jedan od najpoznatijih monologa u povijesti filmografije (nap.a. Ezekiel 25:17), Johna Travolte (kojem je ova uloga oživila karijeru a zanimljivost je to da kad god je njegov lik Vincent Vega bio na zahodu dogodila bi se nesreća) i Ume Thurman. Film je po-

Cristoph Waltz u Inglourious Basterds

Jules Winnfield i Vincent Vega iz Pulp Fictiona

dijeljen na četiri radnje u kojima se isprepliću scene nasilja i osvete. S 'Pulpom' je osvojio Oscara za najbolji scenarij. Nakon 'Pulpa' napisao je 'Jackie Brown' i 'Kill Bill'.

Quentin je od malih nogu bio veliki fan kung fu filmova, te općenito sedme umjetnosti sa istoka (Hong-Kong, Kina i Japan) te je pripremio još jednu ulogu za Umu Thurman, prvi dio filma u kojem ona ima glavnu ulogu, 'Kill Bill', je imao premijeru 2003., dok je drugi dio imao premijeru 2004. Ona traži osvetu te mora ubiti ekipu ubojica koji su je izdali. U drugom dijelu filma ona traga za bivšim šefom i ljučavnikom Billom, izbacivačem Budom te jednookom Ellom.

Stuntman Mike je bio glavni lik njegovog novog filma koji je imao premijeru 2007., 'Death Proof'. Filma koji prati pustolovine kaskadera kojeg glumi Kurt Russell. U filmu se pojavljuje i sam Quentin, no 'Death Proof', iako jako zabavan, nije jedan od onih filmova koji su zapeli za oko publici.

Quentin je također pokušao promjeniti povijest, tako što je ubio Adolfa Hitlera, u ratnom filmu 'Inglourious Basterds' (2009.) ili u našem prijevodu 'Nemilosrdni Gadovi'. Glumačku postavu predvode Brad Pitt i genijalni Christoph Waltz. Waltzu je pripala uloga pukovnika SS-odreda Hansa Lan-

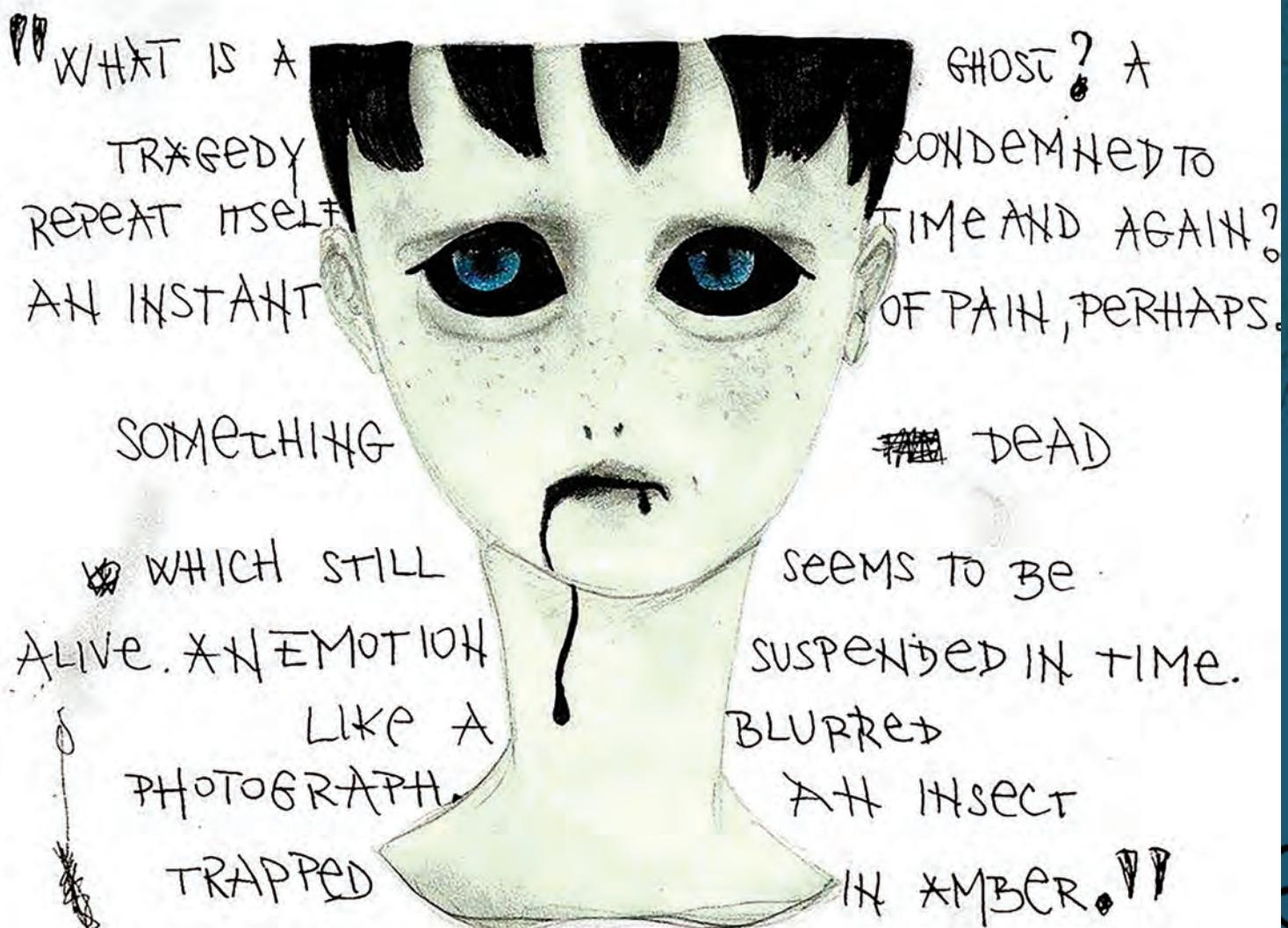
de, te je za tu ulogu Waltz dobio i Oscara za najboljeg sporednog glumca. Hans Landa je proglašen jednim od najstrašnijih, najozloglašenijih te najinteligentnijih likova u povijesti filmografije. Film je prepun smiješnih scena npr. Pittovo izgovaranje talijanskih rečenica teksaškim naglaskom i groznih scena poput urezivanja svastike u čelo nacista.

Za njegov sljedeći film 'Django Unchained' Quentin je dobio Oscara za najbolji originalni scenarij te tom nagradom Quentin postaje jednim od pet scenarista u povijesti koji je dobio Oscara za najbolji originalni scenarij, a ne adaptirani scenarij. On kao veliki fan takozvanih 'špageti vesterna' je prvi put u karijeri i napravio takav film, 'Django'. Njegovi prijašnji filmovi su imali mnoga oblike 'špageti vesterna', no ovo je prvi put da je dobio priliku napraviti upravo takav. 'Odbjegli Django' prati priču američkog crnačkog roba Django kojeg glumi Jamie Foxx, dok ga na putu prati dr. King Schultz, kojeg utjelovljuje Christoph Waltz koji još jednom uzima Oscara za najbolju sporednu ulogu. 'Django' je još jedan od Tarantinovih filmova u kojem jednu od uloga nadahnuto igra Samuel L. Jackson. Django u filmu pokušava pronaći svoju ženu koja je u

vlasništvu zlog Calvina Candlea, čiji lik je bespriječorno i urnebesno odglumio Leonardo DiCaprio. 'Django' je bogat mnogim genijalnim scenama te dijalozima, odnosno monologima. Jedna od najzapamćenijih rečenica je ona Djangova: "I like the way you die boy." odnosno "Sviđa mi se kako umireš dečko".

Na Božić 2015. premijerno je prikazan Quentinov osmi film, 'The Hateful Eight'. Poprilično krvavi špageti vestern dug 182 minute je njegov drugi vestern u karijeri nakon 'Django'. U filmu se pojavljuju Quentinovi ljubimci Samuel L. Jackson, Tim Roth, Michael Madsen, Kurt Russell, a manja rola pripala je i Channingu Tatumu. Film prati poslijeratne (nap.a. Građanski rat u Americi) godine krajem 19. stoljeća u Wyomingu kad se osam stranaca nađe u jednoj kolibi za vrijeme snježne oluje. Oni su lovci na glave i imaju razloge zašto nikome ne vjerovati. Pošto je ovo osmi film kojeg je snimio Quentin, na pitanje koliko filmova bi još htio snimiti, odgovorio je da bi opus od deset filmova bio savršen, no ako poželi još raditi i dobije priliku producirati svoje genijalne scenarije da će snimiti i više od deset.

'Da Tarantino nije uspio u filmskoj industriji, bio bi serijski ubojica', to je legendarni Robert De Niro izjavio kad su ga pitali o Quentinu. Quentin je najveća 'faca' u filmskoj industriji, te spada u skupinu 'cool' filmaša i glumaca poput Orsona Wellesa ili Steevea McQueena. Svatko bi morao pogledati bar pola njegove filmografije, ako ne i cijelu. Tek onda možete vidjeti na koji princip njegov uvrnuto-intelijentno-zabavni mozaik funkcioniра. Od 'Dogs' pa sve do danas, nitko nije uspio tako 'zavesti' publiku kao on. Kad su ga prije dvadesetak godina pitali kako bi htio biti upamćen odgovorio je: "Kao dobar prijevodač, sve što nastojim raditi jest da pomiješam sofisticirano prijevijedanje sa stravičnom temom." On ne pravi filmove da bi zadovoljio kritičare i umjetničke ciljeve poput Christophera Nolana ili braće Coen. On to radi zbog zabave, igra se riječima, kamerom i glazbom i to je ono što ga čini posebnim. Naime, ta zabava i jest njegova umjetnost, a pojma kojim bi najbolje opisali njegov rad je 'filmgazam'.

„EL ESPINAZO DEL DIABLO“

MUTATION SUSP
LIKE A BLUR
RAPH AT

Tekst
Bruno Viduka

LONDON

Kao što većina zna, London je turistički najposjećeniji grad na svijetu, srce Velike Britanije i glavni grad Ujedinjenog Kraljevstva, nekoć najmoćnijeg kraljevstva na svijetu, grad s 10 milijuna žitelja i tisuću nacionalnosti. Puno ljudi obožava putovati, a svi koji vole putovati definitivno žele posjetiti London. Zbog čudljivog vremena i čestih promjena na nebu definitivno treba izbjegavati putovanje zimi, a najbolje vrijeme bi vas trebalo dočekati u proljeće ili ljeto.

Imamo sreću da iz našeg grada, točnije Zračne luke „Zemunik“ leti Ryanair, najveća niskobudžetna avio-kompanija na svijetu. London je udaljen otprilike dva sata leta, s tim da možete oduzeti jedan sat zbog vremenske razlike pa ste praktički u Londonu za sat vremena i to za nevjerojatnih pedeset eura (povratna karta!!!). Kad dođete na Zračnu luku „Stansted“, treću po veličini u Londonu, vidjet ćete kako je nezamislivo velika u odnosu na zadarsku, pa čak i najveće europske zračne luke, osim

ako niste letjeli u Frankfurt. U tom slučaju nije vam impresivna (hahaha). Zračna luka nije u samom gradu, ali nije previše udaljena, negdje tridesetak kilometara tako da biste morali kupiti povratne karte do grada koje koštaju oko 15 funti, ovisno

čim ćete putovati. Imate dvije vrste prijevoza, buseve i vlakove. Vlak je malo skuplji, ali je brži i udobniji što ne predstavlja veliki problem za putovanje od trideset kilometara. Većina putuje vlakom, iako bus nije loš izbor. Kad izaberete prijevozno sredstvo morate odlučiti na koju lokaciju u gradu idete, premda većina nudi samo dvije lokacije - Victoria street i Liverpool street. Birate ovisno o lokaciji smještaja, ali u svakom slučaju gdje god da vas dovezu nije toliko važno jer je cijeli London odlično povezan. Savjetujem vam da čim dođete kupite, tzv. Oystercard, odnosno pokaz za sve vrste transporta u Londonu pa čak i za brod. Radije kupite trodnevne, tjedne karte i slično jer vam je jeftinije, nego da ih kupujete svaki dan. Oystercard, između ostalog uključuje i ulaske u neke muzeje tako da se doista isplati.

Eh, sad što se tiče smještaja. Treballi ste ga rezervirati bar tri mjeseca unaprijed. To je moj prijateljski savjet jer sam se zeznuo. Nađite smještaj u predgrađu jer je jeftiniji i definitivno uređeniji. Bio sam u samom centru Londona. Platio sam puno, a dobio malo. Istina, od Westminsterske palače i Big Bena sam bio udaljen pet minuta pješice, ali to i ne znači previše kad možeš proći puno bolje i s podzemnom za istu količinu vremena biti u centru grada. Kad dođete u hostel, hotel ili drugi smještaj, ovisno o tome što ste odabrali, definitivno će vas dočekati Indijac. Tamo ih ima zaista puno, ali simpatični su, barem su meni bili. Uglavnom, stvari koje imate dobro čuvajte jer ima previše lopova.

Što se tiče razgledavanja postoji pet lokacija koje su neizbjježne i moraju se posjetiti čak i ako ste jedan dan tamo, a to su sljedeće lokacije: Trafalgar Square, Piccadilly Circus, The

Little Venice

Tower Bridge, Westminsterska palača i Buckinghamska palača. The London Eye je definitivno precijenjena lokacija. Možete se slikati ispred njega, ali nikako nemojte ulaziti unutra jer nije vrijedno tog novca. Po gradu se vozite busom, poznatim crvenim doubledeckerom jer na taj način razgledavate i dok putujete s lokacije na lokaciju. Ako idete podzemnom brže ste na određenoj lokaciji, ali nemate priliku ništa razgledati. Većina muzeja u Londonu ima besplatan ulaz, a oni koji nemaju za njih imate ulaz pomoću Oystercarda. Mene je definitivno najviše impresionirala „Nacionalna galerija“ u kojoj su djela najpoznatijih svjetskih umjetnika. Kad

kažem najpoznatijih, pritom i mislim najpoznatijih jer тамо су djela Rembrandta, Van Gogha, Dalija, Picassa, El Greca itd. Od ostalih muzeja treba posjetiti „The British Museum“, „V&A“, „The Tower of London“, „Museum of London“ i „Madame Tussaud“. U posljednjem se čeka red otrilike sat vremena, dva maksimum i treba platiti oko pedeset funti za razgledati voštane figure... Moj savjet je ako ste u mogućnosti, otiđite u Berlin pa tamo posjetite muzej jer je tri puta jeftinije i nema čekanja u redu, a muzeji se ni u čemu ne razlikuju.

Kao i svi ostali velegradovi i London ima svoje skrivene dragulje, mesta za koja nije puno ljudi čulo,

a definitivno ih treba posjetiti. Neki od njih su „Camden Town“ i „Little Venice“. Svakako preporučujem posjet jednom i drugom jer je zanimljivo i jednostavno prekrasno. Što se tiče „londonersa“, odnosno građana Londona, nisu previše simpatični. Uslužni su i pristojni, ali iskreno nećete ih se baš puno nagledati jer ih nema previše. Dio koji turisti posjećuju prelavili su imigranti koji vam se svakih deset sekundi unose u lice i govore sa čudnim naglaskom „aj get ju gud prajs mejt, aj get ju gud prajs“. U početku bude smiješno, ali kasnije poludiš, dakle prave Engleze zaboravite. Također, ima jedna stvar za koju je malotko čuo, a zove se „Sky-garden“. To je penthouse na 40. katu „walkie talkie“, odnosno zgrade u centru Londona koja neodoljivo podsjeća na voki-toki. Meni je osobno to definitivno najbolje mjesto u Londonu s pogledom koji se ne može ni sanjati, a još si okružen tropskim biljkama što je poprilično nezamislivo. Rezervirajte karte jer ima ograničen kapacitet. Još treba spomenuti tradicionalne britanske pubove kojih nema puno, ali stvarno su vrijedni posjeta, a za one koji vole šopingirati „Oxford street“ i „Harrods“ su najatraktivnije destinacije, samo ponesite dovoljno novca jer nećete moći odoljeti sniženjima. U svakom slučaju, svima koji idu ili planiraju putovati želim sretan put i puno zabave i nadam se da će moji savjeti pomoći.

P.S. Nemojte se vraćati doma bez magnetića. Nemojte zaboraviti ekipu i donesite nešto sitno, ali od srca.

Ulice Camden Towna

Prirodoslovni muzej u Zadru je početkom ove godine, na našu sreću, otvorio izložbu pod nazivom POP UP MUZEJ: "ŠEZDESETE - DESETLJEĆE U KOJEM SU SUKNJE BILE KRATKE, KOSA DUGA, A NADE VELIKE" koju smo mi, naravno, posjetili. Izložba nije bila velika, ali je zato uspjela odlično dočarati šezdesete u našim krajevima kroz toplu i intimnu atmosferu. Predmete koji su bili izloženi su donirali naši sugrađani te tako dali svoj vlastiti doživljaj tog razdoblja kroz stvari koje su na njih ostavile najveći utisak tog vremena. Na ovom Pop - up-u bilo je izloženo oko 250 predmeta iz navedenog razdoblja koji su prezentirani tematski: kuhinja i kućanstvo, tehnika i naprave, moda, glazba, sport, putovanja, slobodno vrijeme, škola, iseljeništvo. Uz svaki predmet nalazi se kratka priča, ispričana od strane vlasnika predmeta. Te male pričice su dale određenu dozu humora i nostalгије, a nama su dodatno približile šezdesete i još jednom smo poželjeli da smo bili prisutni kad se sve to zbivalo. Izložba je bila kratka, ali slatka i svakako ju je vrijedilo pogledati.

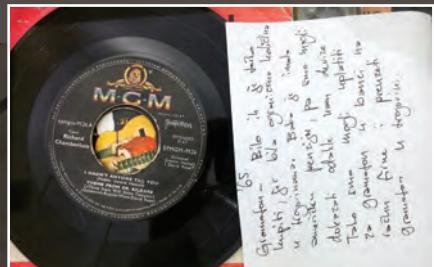
"Ovu kameru kupio je moj otac 1969. Od svoje prve plaće. Danas je kamera bila uživo na programu HRT-a u emisiji Hrvatska uživo. Wow!"

Naočale je obožavao dida Đuro i 60-ih je bario „švabice“ noseći iste."

(Ivica Štorić)

POP UP MUZEJ

"Išla sam u gimnaziju, 2. ili 3. razred (to je bilo '66 ili '67), koncert je bio na košarkaškom igralištu u Jazinama. Grupa 220 je održala koncert, a tjedan dana iza njih grupa Roboti. Bili smo oduševljeni, meni je to bio prvi koncert. Onda smo ja i brat kupili singlicu."

"Ove „hot pants“ i majicu sam nosila krajem 60-ih: vrijeme „free love“ i „bra burning“ u Americi gdje sam živjela.“ (Elza)

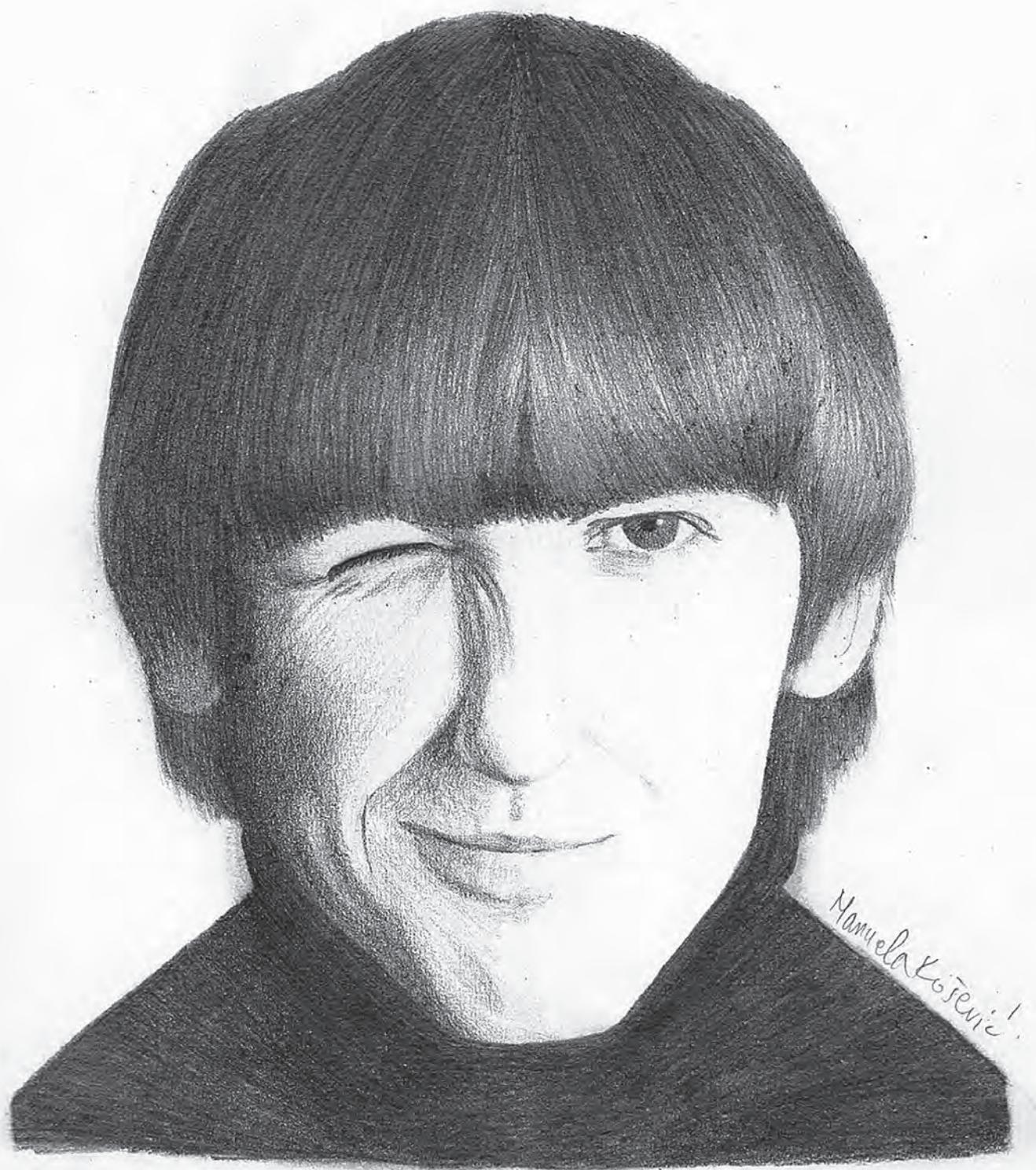
"Kalkulator iz 60-ih godina iz Croatia osiguranja. Na njemu se sve računalo, čak su se i plaće obračunavale." (Jadranka)

"Bubanj kupljen kod Rončevića '62, '63 godine. Bili smo prvi rock sastav u Zadru, „Siliute“."

Haljina kućanice iz 60-ih

"Volite jedni druge"

